

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

To je izvirna različica zaključnega dela.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

Lupše, I., 2016. Analiza regionalnih razvojnih programov razvojnih regij Slovenije programskega obdobja 2014-2020 z vidika prostorskih razsežnosti razvoja. Magistrsko delo. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (mentor Černe, A.): 101 str.

Datum arhiviranja: 05-10-2016

University
of Ljubljana

Faculty of
Civil and Geodetic
Engineering

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is original version of final thesis.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Lupše, I., 2016. Analiza regionalnih razvojnih programov razvojnih regij Slovenije programskega obdobja 2014-2020 z vidika prostorskih razsežnosti razvoja. M.Sc. Thesis. Ljubljana, University of Ljubljana, Faculty of civil and geodetic engineering. (supervisor Černe, A.): 101 pp.

Archiving Date: 05-10-2016

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

**INTERDISCIPLINARNI
PODIPLOMSKI ŠTUDIJSKI
PROGRAM PROSTORSKEGA
IN URBANISTIČNEGA
PLANIRANJA
SMER PROSTORSKO
PLANIRANJE**

Kandidatka:

INES LUPŠE

**ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMOV
RAZVOJNIH REGIJ SLOVENIJE PROGRAMSKEGA
OBDOBJA 2014-2020 Z VIDIKA PROSTORSKIH
RAZSEŽNOSTI RAZVOJA**

Magistrsko delo št.: 97/IP

**ANALYSIS OF REGIONAL DEVELOPMENT
PROGRAMMES OF THE SLOVENIAN'S REGIONS FOR
THE PROGRAMMING PERIOD 2014-2020 IN TERMS
OF SPATIAL DIMENSION OF DEVELOPMENT**

Graduation – Master Thesis No.: 97/IP

Mentor:
prof. dr. Andrej Černe

Predsednik komisije:
izr. prof. dr. Anton Prosen

Ljubljana, 27. september 2016

STRAN ZA POPRAVKE

Stran z napako

Vrstica z napako

Namesto

Naj bo

IZJAVE

Spodaj podpisana študentka Ines Lupše, avtorica pisnega zaključnega dela študija z naslovom *Analiza regionalnih razvojnih programov razvojnih regij Slovenije programskega obdobja 2014-2020 z vidika prostorskih razsežnosti razvoja*

IZJAVLJAM

1. da je pisno zaključno delo študija rezultat mojega samostojnega dela;
2. da je tiskana oblika pisnega zaključnega dela študija istovetna elektronski obliki pisnega zaključnega dela študija;
3. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v pisnem zaključnem delu študija in jih v pisnem zaključnem delu študija jasno označila;
4. da sem pri pripravi pisnega zaključnega dela študija ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
5. soglašam, da se elektronska oblika pisnega zaključnega dela študija uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
6. da na UL neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja pisnega zaključnega dela študija na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija UL;
7. da dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v pisnem zaključnem delu študija in tej izjavi, skupaj z objavo pisnega zaključnega dela študija.

V Ljubljani, 27. 9. 2016.

Podpis študentke:

Ines Lupše

BIBLIOGRAFSKO - DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK: 711.1:91(497.4)(043)
Avtor: Ines Lupše, univ. dipl. geog.
Mentor: red. prof. dr. Andrej Černe
Naslov: Analiza regionalnih razvojnih programov razvojnih regij Slovenije programskega obdobja 2014-2020 z vidika prostorskih razsežnosti razvoja
Tip dokumenta: magistrsko delo
Obseg in oprema: 101 str., 18. pregl., 6 sl., 15 pril.
Ključne besede: prostorsko / razvojno planiranje, regionalni razvojni program, cilji prostorskega razvoja, Slovenija

Izvodček

Magistrsko delo obravnava dve vprašanji: povezanost razvojnega in prostorskega načrtovanja na regionalni ravni v Sloveniji in analizo pričakovanih vplivov izvedbe pomembnejših regijski projektov iz regionalnih razvojnih programov programskega obdobja 2014-2020 za doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

V delu je predstavljen sistem prostorskega planiranja v Sloveniji, orisan pravni okvir priprave regionalnih razvojnih programov ter vpetost regionalnih razvojnih programov v sistem evropskih in slovenskih strateških dokumentov. Magistrsko delo predstavi vsebine prostorskega razvoja, ki jih obravnavajo regionalni razvojni programi in ugotovitve o značilnostih razvojnega in prostorskega planiranja v Sloveniji na regionalni ravni. Podana je razprava o upravičenosti vzpostavitve povezanega razvojnega in prostorskega planiranja na regionalni ravni.

V delu so podana teoretično-metodološka izhodišča vrednotenja regionalne politike za ocenjevanje vpliva izvedbe pomembnejših regijskih projektov iz regionalnih razvojnih programov za doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Povzeti so razvojni izzivi in razvojni potenciali regij ter projekti regionalnih razvojnih programov, ki naslavljajo vsebine prostorskega razvoja regije po razvojnih regijah Slovenije. Podani so rezultati analize pomembnejših ukrepov in projektov regionalnih razvojnih programom z vidika pričakovanih vplivov na doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT

UDC: 711.1:91(497.4)(043)
Author: Ines Lupše, univ. dipl. geog.
Supervisor: prof. Andrej Černe, Ph. D.
Title: Analysis of Regional Development Programmes of the Slovenian's regions for the Programming Period 2014-2020 in terms of Spatial dimension of Development
Document type: M. Sc. Thesis
Notes: 101 p., 18 tab., 6 fig., 15 ann.
Key words: spatial / development planning, regional development programme, spatial development objectives, Slovenia

Abstract

The master's thesis deals with two issues: analyses the integration of development / spatial planning at the regional level in Slovenia and analyses the expected impacts of the implementation of important regional projects from regional development programs of the programming period 2014-2020 for the achievement of the spatial development objectives of Slovenia.

The work presents the system of spatial planning in Slovenia, the legal framework for the preparation of regional development programs and the integration of the regional development programmes into the system of European and Slovenian strategic documents. Master's thesis presents the topics of the spatial development, discussed in the regional development programs. I also present a discussion on the eligibility of the integration of the development planning and spatial planning at the regional level in Slovenia.

The work provides theoretical and methodological basis for evaluation of regional policy to carry out the impact assessment of the implementation of major regional projects of regional development programs on the spatial development objectives of Slovenia. The work also gives a review of the development challenges and development potential of the regions and the projects of regional development programs, which address the contents of the spatial development of the development regions of Slovenia. The expected impacts of the important projects of regional development programs on the achievement of the objectives of the spatial development of Slovenia are also discussed and presented.

ZAHVALA

Hvala mentorju, dr. Andreju Černetu za strokovno pomoč in usmerjanje pri pisanju magistrskega dela.

Hvala članoma komisije, dr. Simonu Kušarju in dr. Janezu Naredu za koristne nasvete ob zaključevanju dela.

Iskrena hvala tudi vsem, ki ste mi kakorkoli pomagali ali me spodbujali pri izdelavi tega dela.

Ines

KAZALO VSEBINE

STRAN ZA POPRAVKE	I
IZJAVE	II
BIBLIOGRAFSKO - DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK	III
BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT	IV
ZAHVALA	V
KAZALO VSEBINE	VI
1. UVOD	1
1.1. Namen in cilji magistrskega dela.....	1
1.2. Delovni hipotezi	2
1.3. Metoda dela	2
1.4. Struktura dela	2
2. TEORETIČNO - METODOLOŠKI DEL	4
2.1. Vrednotenje	4
2.2. Metodologija vrednotenja RRP	11
3. PRAVNI OKVIR PRIPRAVE REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMOV 2014-2020	13
3.1. Predmet raziskovanja	13
3.2. Razvojno načrtovanje	16
3.3. Evropska kohezijska politika	21
3.4. Sistem prostorskega načrtovanja v Sloveniji	22
3.5. Primerjava prostorskega in razvojnega načrtovanja	23
3.6. Smernice s področja prostorskega razvoja za pripravo RRP	25
3.7. Sistem razvojnega planiranja na Finskem	28
4. ANALITIČNI DEL	31
4.1. Splošno o RRP in osnovne značilnosti regij	31
4.2. Vzhodna kohezijska regija	33
4.2.1. Pomurska razvojna regija.....	33
4.2.2. Podravska razvojna regija.....	37
4.2.3. Koroška razvojna regija	40
4.2.4. Savinjska razvojna regija	44
4.2.5. Zasavska razvojna regija	48

4.2.6 Posavska razvojna regija.....	51
4.2.7 Razvojna regija Jugovzhodna Slovenija.....	55
4.2.8 Primorsko-notranjska razvojna regija	58
4.3 Zahodna kohezijska regija	59
4.3.1 Južna Primorska razvojna regija	59
4.3.2 Severna Primorska razvojna regija	64
4.3.1 Gorenjska razvojna regija	68
4.3.2 Osrednjeslovenska razvojna regija	72
4.4 Regijski projekti nacionalnega pomena	76
4.5 Trajnostne urbane strategije	76
5 RAZPRAVA.....	78
5.1 Povezanost prostorskega in razvojnega načrtovanja	78
5.2 Pomembnejši projekti in ukrepi RRP in cilji SPRS.....	86
6 SKLEP	89
7 POVZETEK	92
8 SUMMARY	94
VIRI	96

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Načini vrednotenja (Nared, Kavaš, Ravbar, 2003, 2009).	6
Preglednica 2: Organizacijska struktura priprave RRP 2014-2020.	18
Preglednica 3: Primerjava prostorskega in razvojnega načrtovanja.....	23
Preglednica 4: Pregled vsebin prostorskega načrtovanja na regionalni ravni.	27
Preglednica 5: Osnovni podatki po regijah.	31
Preglednica 6: Organizacijska struktura priprave RRP Pomurske regije.....	33
Preglednica 7: Organizacijska struktura priprave RRP Podravske regije.....	37
Preglednica 8: Organizacijska struktura priprave RRP Koroške regije.	40
Preglednica 9: Organizacijska struktura priprave RRP Savinjske regije.	44
Preglednica 10: Organizacijska struktura priprave RRP Zasavske regije.	48
Preglednica 11: Organizacijska struktura priprave RRP Posavske regije.	51
Preglednica 12: Organizacijska struktura priprave RRP regije Jugovzhodna Slovenija.	55
Preglednica 13: Organizacijska struktura priprave RRP Primorsko-notranjske regije.....	58
Preglednica 14: Organizacijska struktura priprave RRP Južno Primorske regije.	59
Preglednica 15: Organizacijska struktura priprave RRP Severno Primorske regije.	64
Preglednica 16: Organizacijska struktura priprave RRP Gorenjske regije.	68
Preglednica 17: Organizacijska struktura priprave RRP Osrednjeslovenske regije.	72

KAZALO SLIK

Slika 1: Izhodišča vrednotenja (Nared, Ravbar, 2003).	5
Slika 2: Povezanost vrednotenja z elementi razvojnega programa (Nared, Ravbar, 2003).....	7
Slika 3: Prostorska kohezija (Radej, Golobič, 2016).	8
Slika 4: Razvojni dokumenti na regionalni ravni v Sloveniji.	17
Slika 5: Shematski prikaz priprave RRP 2014-2020.	20
Slika 6: Razvojni dokumenti na regionalni ravni na Finskem (Planning system of Finland, 2016).....	28

LIST OF TABLES

Table 1: Methods of evaluation (Nared, Kavaš, Ravbar, 2003, 2009).....	6
Table 2: Organisational structure for the preparation of the RDP 2014-2020.	18
Table 3: Comparison of spatial planning and development planning.	23
Table 4: The topics of spatial planning at the regional level.	27
Table 5: Basic data for regions.....	31
Table 6: Organisational structure for the preparation of the RDP Pomurska Region.	33
Table 7: Organisational structure for the preparation of the RDP Podravska Region.	37
Table 8: Organisational structure for the preparation of the RDP Koroška Region.	40
Table 9: Organisational structure for the preparation of the RDP Savinjska Region.	44
Table 10: Organisational structure for the preparation of the RDP Zasavska Region.	48
Table 11: Organisational structure for the preparation of the RDP Posavska Region.	51
Table 12: Organisational structure for the preparation of the RDP Southeast Slovenia Region.....	55
Table 13: Organisational structure for the preparation of the RDP Primorsko-notranjska Region.....	58
Table 14: Organisational structure for the preparation of the RDP South Primorska Region.	59
Table 15: Organisational structure for the preparation of the RDP North Primorska Region.	64
Table 16: Organisational structure for the preparation of the RDP Gorenjska Region.	68
Table 17: Organisational structure for the preparation of the RDP Central Slovenia Region.	72

LIST OF FIGURES

Figure 1: Key evaluation issues (Nared, Ravbar, 2003).	5
Figure 2: Integration of evaluation with elements of the programme (Nared, Ravbar, 2003). .	7
Figure 3: Territorial cohesion (Radej, Golobič, 2016).	8
Figure 4: Development documents at the regional level in Slovenia.....	17
Figure 5: Schematic representation of the preparation of the RDP 2014-2020.....	20
Figure 6: Development documents at the regional level in Finland (Planning system of Finland, 2016).	28

SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1: OBMOČJA KOHEZISJKIH REGIJ (NUTS 2) IN RAZVOJNIH (STATISTIČNIH REGIJ) (NUTS 3) Z RAZDELITVIJO NA OBČINE (SKTE 5) (SURs, 2016).....	A
PRILOGA 2: ŠIFRANT OBČIN (SKTE 5) (SURs, 2015).	B
PRILOGA 3: CILJI SPRS (SPRS, 2004).	D
PRILOGA 4: PREDLOG NABORA KAZALNIKOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH PROSTORSKEGA RAZVOJA ZA OPREDELITEV OCENE VPLIVA NAČRTOVANIH AKTIVNOSTI / UKREPOV NA CILJE SPRS 2004 (povzeto po Zavodnik Lamovšek in sod., 2008)	F
PRILOGA 5: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP POMURSKA IN CILJI SPRS, 2004.	L
PRILOGA 6: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP PODRAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.	N
PRILOGA 7: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP KOROŠKA IN CILJI SPRS, 2004.	O
PRILOGA 8: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP SAVINJSKA IN CILJI SPRS, 2004.	P
PRILOGA 9: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP ZASAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.	Q
PRILOGA 10: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP POSAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.	R
PRILOGA 11: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP JUGOVZHODNA SLOVENIJA IN CILJI SPRS, 2004.....	T
PRILOGA 12: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP JUŽNA PRIMORSKA IN CILJI SPRS, 2004	U
PRILOGA 13: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP SEVERNA PRIMORSKA IN CILJI SPRS, 2004	W
PRILOGA 14: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP GORENJSKA IN CILJI SPRS, 2004.....	X
PRILOGA 15: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP OSREDNJESLOVENSKA IN CILJI SPRS, 2004	Y

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ESRR	evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	evropski socialni sklad
EZTS GO	evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Gorica
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DPN	državni prostorski načrt
KS	kohezijski sklad
OPN	občinski prostorski načrt
OPPN	občinski podrobni prostorski načrt
RDP	ang. regional development programme
RRA	regionalna razvojna agencija
RPN	regionalni prostorski načrt
RRP	regionalni razvojni program za obdobje 2014-2020
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SWOT	analiza slabosti, prednosti, nevarnosti in priložnosti
TIA	ang. Territorial Impact Assessment – presoja vplivov na prostor
TUS	trajnostna urbana strategija
ZPNačrt	zakon o prostorskem načrtovanju
ZUPUDPP	zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor
ZSSRR	zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja

»Ta stran je namenoma prazna.«

1. UVOD

V Sloveniji se je v letu 2012 začela priprava regionalnih razvojnih programov programskega obdobja 2014-2020 (v nadaljnjem besedilu: RRP 2014-2020 ali RRP). RRP 2014-2020 se navezuje na pripravo državnih razvojnih dokumentov in upošteva evropske razvojne dokumente: Strategijo za EU 2020 ter kohezijsko politiko 2014-2020. Priprava RRP 2014-2020 poteka na podlagi zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (2011, 2012), ki določa vsebino RRP in postopke.

RRP 2014-2020 za vseh dvanajst razvojnih oziroma statističnih regij so bili sprejeti od decembra 2014 do oktobra 2015.

Ministrstvo, pristojno za prostor, je za pripravo RRP 2014-2020 vsem razvojnim regijam prvič doslej posredovalo smernice s področja prostorskega razvoja in izvedlo več posvetov z regionalnimi razvojnimi agencijami, kjer je bila obravnavana priprava prostorskega dela RRP 2014-2020 in možnosti izvajanja RRP 2014-2020 z regionalnimi prostorskimi načrti.

Vključitev ministrstva za prostorski razvoj v postopke regionalnega programiranja temelji na priporočilih Poročila medresorske skupine za oblikovanje načina povezovanja prostorskega načrtovanja z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni (2012) v sestavi ministrstva, pristojnega za prostor (Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor), ministrstva, pristojnega za kmetijstvo (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorata za kmetijstvo) ter ministrstva, pristojnega za gospodarski razvoj (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter bivše Službe Vlade RS za evropske zadeve in razvoj).

Poročilo medresorske skupine Izboljšanje povezovanja prostorskega načrtovanja z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni (2012) podaja pregled veljavne zakonodaje za obravnavana področja, oceno stanja s skupnimi ugotovitvami glede odprtih problemov in skupna izhodišča medresorske delovne skupine. Skupna izhodišča za izboljšanje povezovanja prostorskega načrtovanja z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni priporoča, da:

- (1) se razvojno in prostorsko načrtovanje na regionalni ravni poveže v okviru priprave RRP, tako da vsebuje RRP tudi prostorski del, pred začetkom priprave RRP pa pristojno ministrstvo izdela smernice prostorskega razvoja, ki se jih nadalje izvaja skozi instrumente regionalne, lokalne in kohezijske politike.
- (2) se v Dogovoru za razvoj regij za državo in regijo pomembni razvojni projekti na območju razvojne regije uskladijo tudi prostorsko. Projekte je na tej podlagi mogoče nadalje prostorsko načrtovati z državnimi prostorskimi načrti ali pa vključiti v ustrezne občinske in medobčinske / regionalne prostorske akte.

1.1. Namen in cilji magistrskega dela

Namen magistrskega dela je:

- analizirati povezanost prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni v RRP 2014-2020 ter
- analizirati ukrepe RRP 2014-2020 in proučiti njihov vpliv k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

Cilj magistrskega dela je:

- preveriti utemeljenost in uspešnost integracije prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni v okviru RRP 2014-2020 ter s tem prispevati k strokovnim razpravam o potrebni vzpostavitvi regionalnega nivoja planiranja v državi in

- oceniti predvidene vplive načrtovanih ukrepov RRP 2014-2020 za doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

1.2. Delovni hipotezi

Delovni hipotezi magistrskega dela sta:

1. Predlog integracije prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni v okviru regionalnega prostorskega programa je upravičen in smiseln.
2. Ukrepi, načrtovani z RRP 2014-2020, naslavlajo tudi vsebine prostorskega razvoja Slovenije in verjetno prispevajo k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

1.3. Metoda dela

Pri pripravi dela so uporabljene deskriptivne metode, kvalitativna analiza, primerjalna metoda in sinteza, ki obsegajo:

- pregled študij s področja vrednotenja regionalne politike,
- pregled raziskovalnih študij in priporočil Evropske komisije na temo izvedbe vrednotenja vplivov politik na prostorsko kohezijo (ang. Territorial Impact Assessment ali TIA),
- pregled slovenske zakonodaje s področja regionalnega programiranja in prostorskega načrtovanja,
- pregled evropskih strateških dokumentov,
- pregled RRP 2014-2020 po razvojnih (statističnih) regijah. Analiza bo osredotočena na prostorske razsežnosti RRP 2014-2020, in sicer:
 - na oceno stanja prostorskega razvoja regije v analitičnem delu RRP,
 - na SWOT analizo na področju prostorskega razvoja regije v RRP ter opredelitev razvojnih izzivov in potencialov regije.
 - identifikacijo ukrepov RRP 2014-2020 po posameznih razvojnih regijah Slovenije ter primerjalno analizo zasledovanja ciljev SPRS, po posameznih razvojnih regijah,
- podajo sinteznih ugotovitev.

Pri raziskovanju bo uporabljena tako induktivna metoda - od posamičnega do splošnega, kjer bo na temelju dejstev iz analize posamičnih RRP 2014-2020 oblikovan sklep o splošnem glede povezanosti prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni ter prispevek RRP 2014-2020 k doseganju ciljev prostorskega razvoja regije oz. države) - kot deduktivna metoda - iz splošnega do konkretnih, posamičnih sklepov.

1.4. Struktura dela

V 1. poglavju je uvod s predstavitvijo namena in ciljev magistrskega dela, izhodišča, zastavljeni sta delovni hipotezi ter uporabljene metode dela.

V 2. poglavju je opisan teoretsko - metodološki okvir vrednotenja RRP 2014-2020. Podana so teoretično - metodološka izhodišča vrednotenja regionalne politike ter izhodišča za ocenjevanje povezanosti / medsebojne odvisnosti ukrepov RRP s cilji prostorskega razvoja Slovenije, na podlagi katerih je oblikovan predlog metodologije vrednotenja RRP 2014-2020.

V 3. poglavju je podan pravni okvir in zakonska izhodišča priprave RRP 2014-2020 ter vpetost RRP 2014-2020 v sistem evropskih in slovenskih strateških dokumentov. Predstavljene so vsebine regionalnega programiranja, regionalnega planiranja in prostorskega planiranja, podan je sistem prostorskega planiranja v Sloveniji, predstavljeni so ukrepi evropske kohezijske politike za podporo teritorialnega razvoja. Podan je opis sistema

regionalnega planiranja na primeru Finske in primerjava s slovenskim sistemom regionalnega planiranja.

V 4. poglavju je analitični del magistrskega dela. V tem delu so analizirani RRP 2014-2020. Analiza je osredotočena na prostorske razsežnosti RRP 2014-2020, in sicer:

- na oceno stanja prostorskega razvoja regije v analitičnem delu RRP,
- na SWOT analizo na področju prostorskega razvoja regije v RRP ter opredelitev razvojnih izzivov in potencialov regije,
- identifikacijo ukrepov RRP 2014-2020, ki imajo učinke na prostorski razvoj, po posameznih razvojnih regijah Slovenije ter
- primerjalno analizo zasledovanja ciljev prostorskega razvoja Slovenije po posameznih razvojnih regijah.

Po predlagani metodologije analize RRP 2014-2020 se bo preverilo, katere cilje prostorskega razvoja države zasledujejo predvideni ukrepi RRP 2014-2020. Nacionalni cilji prostorskega razvoja morajo biti ustrezno podprti tudi z regionalnim prostorskim razvojem.

V 5. poglavju je razprava o rezultatih magistrskega dela. V njej je podano vrednotenje rezultatov analiz, preverjanje zastavljene hipoteze in druge ugotovitve. V prvem delu sinteze so podane ugotovitve o značilnostih razvojnega in prostorskega planiranja v Sloveniji. V drugem delu so predstavljeni rezultati analize predvidenih ukrepov RRP z vidika pričakovanih vplivov na doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije

V 6. poglavju je sklep, kjer so podane sklepne ugotovitve magistrskega dela. Na podlagi sinteze rezultatov sta ovrženi / potrjeni oziroma ustrezno korigirani zastavljeni delovni hipotezi.

V zadnjem poglavju je povzetek magistrskega dela.

2. TEORETIČNO - METODOLOŠKI DEL

2.1. Vrednotenje

Z namenom oblikovanja metodologije vrednotenja RRP so podrobneje predstavljene značilnosti predhodnega vrednotenja, strateškega in programskega vrednotenja.

Vrednotenje mora po Zavodnik Lamovšek s sodelavci (2008) prispevati k boljšim politikam, programom ali projektom, s tem pa tudi k višji kakovosti življenja, blaginji in novih priložnosti za ljudi. Vrednotenje opredeljujejo kot sestavni del procesa odločanja ter upravljanja, zato mora biti vgrajen v proces razvoja in vodenja politik, programov in projektov. Prav tako Nared in Ravbar (2003) navajata, da sta spremljanje in vrednotenje pomembna sestavna dela razvojne politike in pomembni strateški orodji za implementacijo razvojnih politik.

Poznamo več vrst vrednotenja politik. Po Radej in Golobič (2011) razlikujemo vrednotenja glede na:

- njihovo časovno usmerjenost: (1) predhodno (lat. ex-ante) vrednotenje, (2) vmesno vrednotenje (mid-term), ki je namenjeno vrednotenju javnih politik v času njihovega uresničevanja oziroma izvajanja, (3) naknadno vrednotenje (ex-post) in (4) sprotno vrednotenje, ki pomeni povezano uporabo vseh predhodnih treh pristopov.
- obseg vrednotenja: (1) projektno, (2) programsko, (3) strateško vrednotenje.
- področno ali tematsko usmerjenost: (1) okoljsko vrednotenje, (2) socialno, (3) zdravstveno, (4) vrednotenje trajnostnega razvoja, (5) vrednotenje prostorske in socialne kohezije.

Predhodno vrednotenje

Glavni nalogi predhodnega vrednotenja po Radej in Golobič (2011) sta: (1) proučiti konsistentnost predloga politike, torej, ali njeni različni ukrepi v realizaciji podpirajo drug drugega in (2) oceniti, kakšne vplive utegne imeti uresničenje predloga politike na širšo družbo. Predhodno vrednotenje torej oceni verjetne učinke predlogov javnih politik tako, da oceni ustreznost politike (njenih ciljev glede na potrebe), njeno upravičenost (verjetne učinke glede na potrebe), napove njeno uspešnost (verjetne učinke glede na zastavljene cilje) in učinkovitost glede na potrošena sredstva.

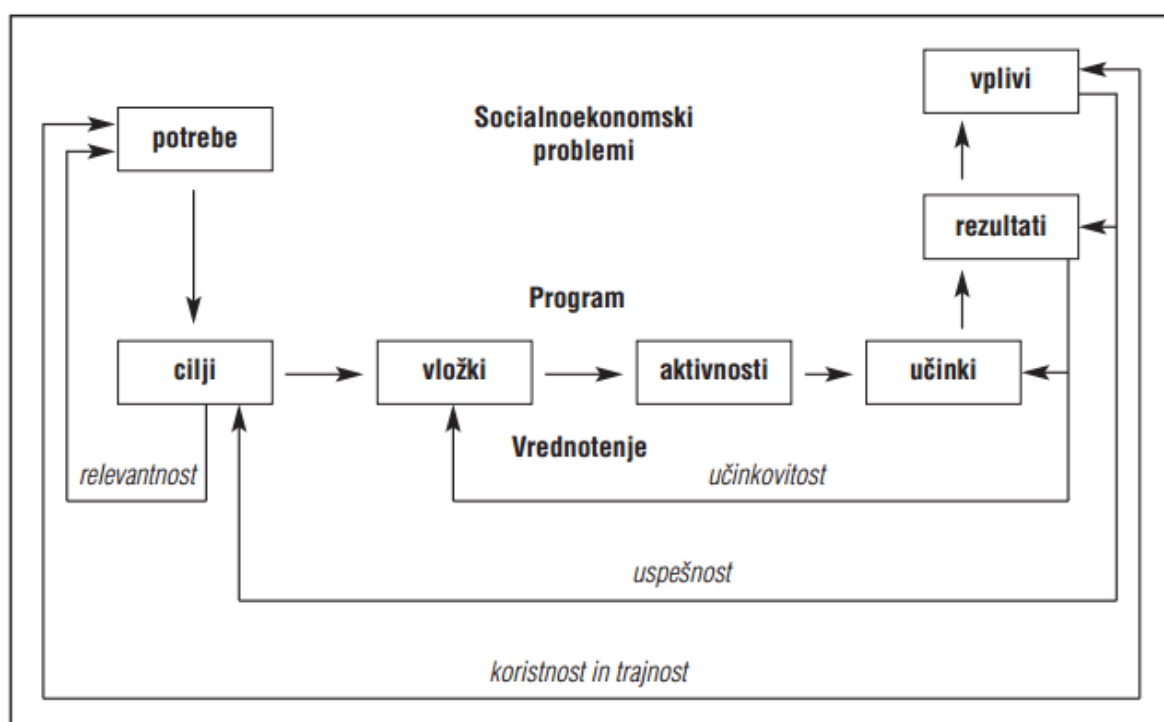
Operativne naloge predhodnega vrednotenja po Radej in Golobič (2011) so, da se najprej zberejo in analizirajo podatki za primerjanje potreb in ciljev politik, v nadaljevanju pa, da se vrednotijo primernost vložkov za doseg zastavljenih ciljev z uresničljivostjo predlogov. Pomembno je ugotoviti, ali so za doseganje ciljev predlagani pravi instrumenti, ki dosegajo sinergije v prostoru in so smotni s stališča porabe javnih sredstev.

Predhodno vrednotenje ugotavlja, komu ali čemu naj bi bil ukrep namenjen in analizira ciljno skupino uporabnikov javnih storitev – posameznikov, skupin, skupnosti, organizacij. Naloga predhodnega vrednotenja je torej podati okvir za nadaljnje sprotne vrednotenje, ki povezuje predhodno, vmesno in naknadno vrednotenje (Radej, Golobič, 2012).

Ugotovitve predhodnega vrednotenja so pomembne za izboljševanje prvotnih predlogov politike. Z vidika uporabnosti predhodnega vrednotenja je pomembno, da se začne izvajati dovolj zgodaj, to je že ob oblikovanju predlogov politik. Ker poteka vzporedno s pripravo predlogov politik se ga včasih uvršča k načrtovanju oziroma programiranju politik (Radej, Golobič, 2011).

Predhodno vrednotenje je interaktivni proces, ki daje strokovno oceno o načrtovanih programih ali politiki in priporočila za njihovo izboljšanje. Njegov poglavitni cilj je izboljšati kakovost pripravljenega plana ali programa (Nared, Ravbar, 2003).

Po Naredu in Ravbarju (2003) je predhodno vrednotenje sestavljeno iz SWOT analize, predhodne ocene usklajenosti med strategijo in izbranimi cilji ter oceno pričakovanih vplivov načrtovanih aktivnosti. SWOT analiza pokaže, kateri so glavni razvojni problemi oziroma razvojne ovire. Predhodno vrednotenje pa mora obravnavati tudi pričakovani vpliv projekta / programa na horizontalne cilje višje ravni (npr. evropske skupnosti). Ob tem je treba proučiti tudi socialno ekonomske razmere danega območja, ki pokažejo potrebe in priložnosti obravnavanega območja ali regije.

Slika 1: Izhodišča vrednotenja (Nared, Ravbar, 2003).
Figure 1: Key evaluation issues (Nared, Ravbar, 2003).

Nared, Kavaš (2003, 2009) navajata, da je ob vrednotenju regionalne politike potrebno pridobiti:

- cilje regionalne politike, ki morajo biti jasno opredeljeni in kvantificirani (kazalniki, vrednost, čas),
- možne alternative pri izvajanju regionalne politike in njihove stroške,
- ocene potencialnih učinkov, rezultatov in vplivov regionalne politike na podlagi predloženih alternativ,
- predlog najboljše opcije, ki je običajno pripravljen na podlagi ocene učinkov, rezultatov in vplivov regionalne politike.

Izhodišča vrednotenja regionalnega razvoja

Radej in Golobič (2011) opredeljujejo posebnost programskega vrednotenja. Programi so vmesna raven med operativno ravno projektov in strateško ravno razvojnih politik. Projekti se izvajajo večinoma na nižjih ravneh upravne hierarhije, strateške razvojne politike so na vrhu upravne hierarhije - na nacionalni ravni in podajajo odgovore na strateška vprašanja.

Programi imajo opredeljene operativne in strateške cilje. Naloga programskega vrednotenja pa je, da oceni, ali so operativne opredelitve programa skladne s strateškimi. Projekte vrednotimo mikroskopsko (pomembne so podrobnosti), politike pa makroskopsko (pomembne so le splošne ugotovitve). Prva opažanja prikažejo podrobnosti, druga opažanja istega objekta od daleč pa prikaže samo poudarke. Oba pogleda večinoma nista kompatibilna, njuna uskladitev pa je velik metodološki izziv.

Nared in Kavaš (2009) ter Nared in Ravbar (2003) podajajo predloge za vzpostavitev sistemov predhodnega, vmesnega in končnega vrednotenja regionalne politike v Sloveniji. Navajajo, da je izvajanje vrednotenja je možno po dveh temeljnih načelih oziroma principih:

- (1) Od zgoraj navzdol (ang. top-down), kjer se izhaja z globalnih ciljev, katerim se podredi večje število specifičnih ciljev, ki se jih poskuša doseči preko posameznih ukrepov. Načelo temelji na širših analizah in raziskavah celotnega območja, na katerem se neka pomoč izvaja. Izvajajo se različne »input - output« analize ter analize prostorskih in socialnoekonomskih struktur.
- (2) Od spodaj navzgor (ang. bottom-up), kjer se ukrepi izvajajo s pomočjo številnih institucij, ki uporabljajo različna finančna, človeška, tehnična in organizacijska sredstva in vire. Načelo temelji na preučitvi učinkov posredovane pomoči pri posameznemu prejemniku.

V nadaljevanju avtorji (Nared, Kavaš, Ravbar, 2003, 2009) navajajo, da ima vsako od omenjenih načel svoje prednosti in pomanjkljivosti, zato je za objektivno in kompleksno vrednotenje je najboljša kombinacija obeh načel.

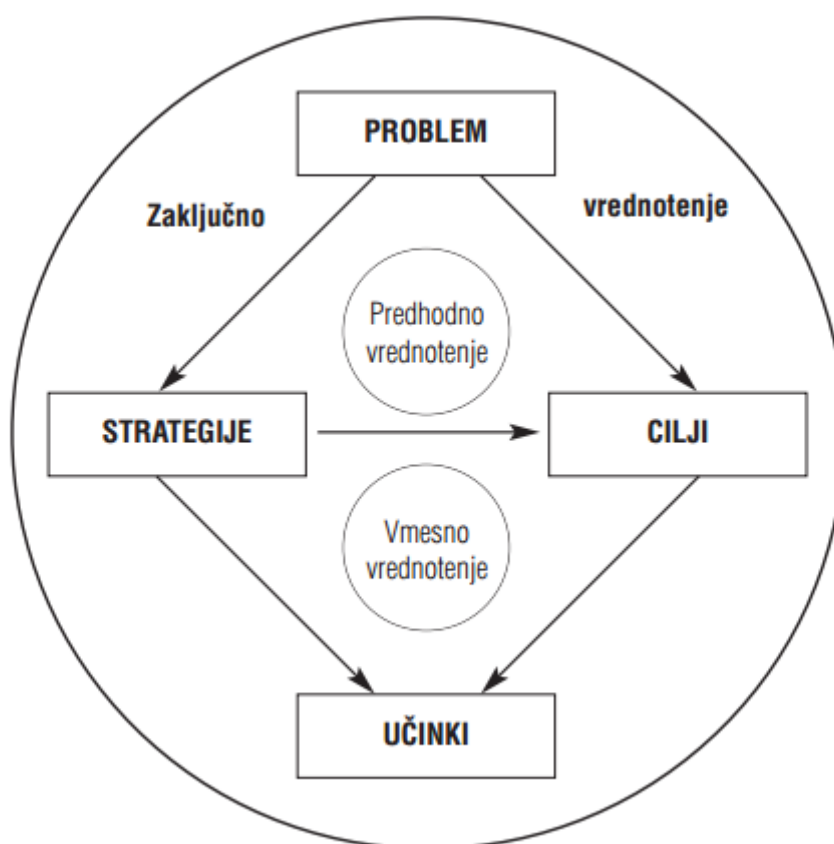
Preglednica 1: Načini vrednotenja (Nared, Kavaš, Ravbar, 2003, 2009).

Table 1: Methods of evaluation (Nared, Kavaš, Ravbar, 2003, 2009).

	Vrednotenje od zgoraj navzdol (ang. top-down):	Vrednotenje od spodaj navzgor (ang. bottom-up):
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> - kaže širše učinke projektov, - lažje je pridobivanje podatkov (večinoma iz javnih statističnih virov), - možno je posploševanje, - možnost nadzora z »distance«, - jasno definirani indikatorji, - relativno lahka obdelava podatkov, ki je univerzalna za vsa območja, - medsebojna primerljivost. 	<ul style="list-style-type: none"> - analiza neposrednih učinkov posameznega projekta, - da podrobne podatke o učinkih (ang. output), ki jih je možno agregirati (in tudi interpretirati) na različne načine, - možno agregiranje na posamezne panoge.
Pomanjkljivosti	<ul style="list-style-type: none"> - premajhna »sledljivost« posameznim projektom ali ukrepom, - nemogoče je izločiti učinke posameznih programov, ukrepov ali projektov, - drag sistem, v kolikor želijo pridobiti ustrezne in ujemajoče ter natančne podatke. 	<ul style="list-style-type: none"> - ne kaže širših učinkov projektov, - ni možno spremljanje rezultatov in vplivov, - večina podatkov je težko dosegljiva, - obstajajo možnosti prikrojevanja podatkov (s strani koristnikov sredstev), - koristniki v želji po nadaljnjem pridobivanju sredstev olepšujejo učinke, - težka obdelava podatkov.

Ob vzpostavljanju sistema vrednotenja učinkov regionalnega razvoja se pojavljajo številni problemi. Postavlja se vprašanje, koliko so spremembe na ciljnem področju dejanska posledica izvajanja programa in koliko posledica številnih drugih faktorjev. Problemi, s katerimi se sooča sistem vrednotenja (Nared, Ravbar, 2003):

- Lahko so preveč medlo zastavljeni cilji.
- Težava je pri pridobivanju kakovostnih podatkov (kar se lahko nanaša tako na podatke ob sami analizi in pripravi RRP kot tudi pri pridobivanju podatkov za vrednotenja).
- Težava je lahko struktura programov. V primeru, da imajo programi številne in po vsebini različne cilje, je lahko spremljanje in vrednotenje zapleteno in oteženo, saj je treba spremljati obsežno število indikatorjev.
- Ker se za doseganje ciljev posameznega programa lahko uporablja veliko število instrumentov, se lahko izgubi preglednost nad njimi, kar lahko prispeva k temu, da se slabše prepozna učinkovitost posameznega instrumenta.

Slika 2: Povezanost vrednotenja z elementi razvojnega programa (Nared, Ravbar, 2003).

Figure 2: Integration of evaluation with elements of the programme (Nared, Ravbar, 2003).

Vrednotenje v prostoru

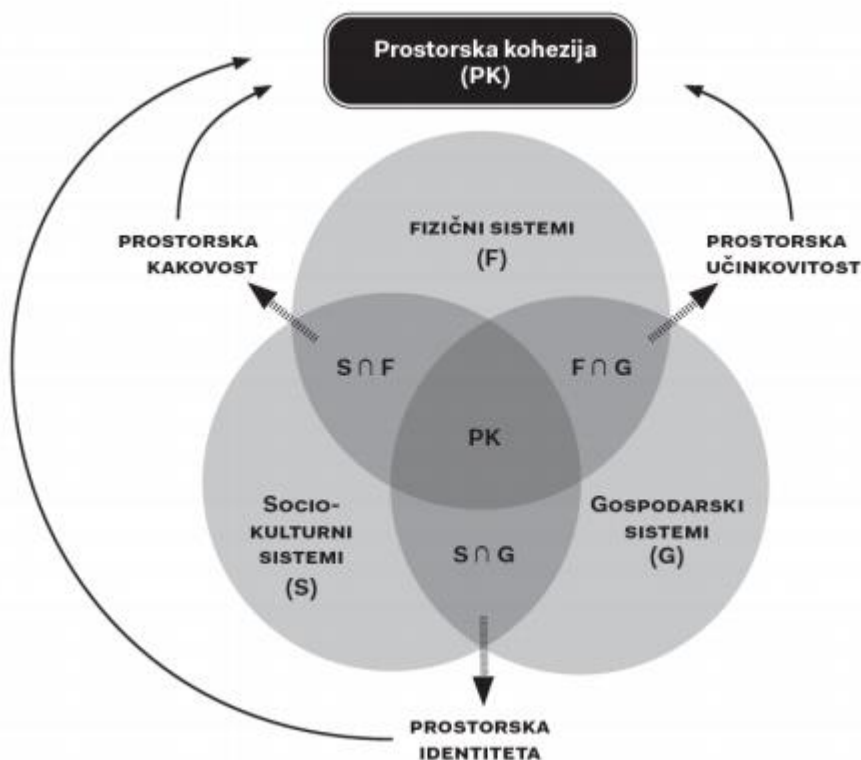
Med novejšimi evalvacijskimi prizadevanji na področju urejanja prostora so pobude za uveljavitev presoje vplivov na prostor (ang. territorial impact assessment ali TIA). Namen TIA je po zgledu okoljskih presoj zagotavljati preverjanje vplivov politik na različne vidike prostorskega razvoja (Radej, Golobič, 2011).

Ideja TIA izhaja iz ugotovitve, da se politike oblikuje centralizirano, in da večina obstoječih presoj njihove učinke posplošuje. V stvarnem prostoru pa imajo lahko enaki ukrepi seveda neprimerljivo različne učinke, ki so odvisni od prostorskih značilnosti, potencialov in občutljivosti posameznih območij: regij, lokalnih skupnosti ali celo manjših prostorskih enot.

Namen TIA je torej identificirati morebitne neuravnoteženosti neposrednih in posrednih (sekundarnih učinkov), opozoriti na potencialno pomembne negativne vplive zaradi notranje neskladnosti prostorskih posegov ter na neizkoriščene potenciale višje prostorske sinergije in s tem zagotoviti prostorsko bolj koherenten, ekonomsko bolj vključevalen in socialno bolj pravičen razvoj. V teh namenih se TIA prepleta z nameni vodenja kohezijske politike in s problematiko vrednotenja njenih učinkov (Radej, Golobič, 2011).

Golobič in Radej (2012) pojasnita **prostorsko kohezijo (PK)** po Camagniju kot presečni rezultat treh prostorskih elementov: prostorske kakovosti Pk, prostorske učinkovitosti Pu in prostorske identitete Pi:

- (1) Prostorska kakovost (Pk) predstavlja presek med socialno-kulturnim (s) in fizičnim (f) podsistemom prostora in se nanaša na kakovost bivalnega in delovnega okolja ter dostopnost do storitev in znanja.
- (2) Prostorska učinkovitost predstavlja presek med gospodarskim (g) in fizičnim (f) podsistemom prostora in se nanaša na učinkovitost rabe virov, konkurenčnost gospodarstva in privlačnost prostora ter njegovo dostopnost.
- (3) Prostorska identiteta predstavlja presek socialnega (s) in gospodarskega (g) podsistema prostora in se nanaša na prisotnost družbenega kapitala, lokalnega znanja in konkurenčne prednosti posameznega območja (Golobič, Radej, 2012).

Slika 3: Prostorska kohezija (Radej, Golobič, 2016).
Figure 3: Territorial cohesion (Radej, Golobič, 2016).

Zavodnik Lamovšek s sodelavci (2008) trdijo, da je pri oblikovanju prostorskih ciljev treba izhajati iz skupnega cilja zagotavljanja prostorske kohezije (povezanosti), cilji pa se usmerijo v navedene prostorske dimenzije za zagotavljanje trajnostnega razvoja. Za vsako od navedenih prostorskih dimenzij so tako opredelili konkretne prostorske cilje glede na obravnavano območje in vrsto posega.

Razdelitev ciljev in podciljev SPRS 2004 glede na zagotavljanje prostorske kohezije po posameznih podsistemih prostora za zagotavljanje prostorske kakovosti, učinkovitosti in identitete, ki jo je podala študija Zavodnik Lamovšek s sodelavci (2008) je pripravila naslednjo razporeditev ciljev SPRS, 2004:

(1) Med prostorsko učinkovitost uvršča cilje:

- racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja,
- večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru in
- medsebojnega dopolnjevanja funkcij podeželskih in urbanih območij.

(2) Med prostorsko kakovost uvršča cilje:

- preudarne rabe naravnih virov,
- razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij,
- kvalitetnega razvoja in privlačnosti mest in drugih naselij,
- skladnega razvoja območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi,
- povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi,
- prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami,
- ohranjanja narave in
- varstva okolja.

(3) Med prostorsko identiteto uvršča cilj:

- kulturne raznovrstnosti kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti.

Utemeljitev metodologije

Program ESPON s Projektom EATIA (ang. Espon and Territorial Impact Assessment oziroma ESPON in presoja vplivov na prostor, 2013) je namenjena izsledkom raziskav in pilotnih projektov v zvezi s presojo vplivov evropskih direktiv na nacionalni in sub- nacionalni (regionalni ravni) s priporočili za nadaljnji razvoj metodologije TIA.

Izsledki, ki jih navaja EATIA sledijo iz primerov Velike Britanije, Portugalske in Slovenije. Okvir TIA pa je potrebno testirati še na drugih državah članicah.

Zaključno poročilo projekta EATIA – ESPON in presoja vplivov na prostor (2012; ang. EATIA – ESPON and Territorial Impact Assessment, Final report, 2012) govori o različnih tipih metodologij za izvedbo TIA – presoje vplivov na prostor. TIA je instrument, metodološko orodje kot pomoč nacionalnim vladam, da prepoznajo pozitivne in negativne, namernih in nenamernih, kratkoročnih ali dolgoročnih ter posrednih in neposrednih ter kumulativnih vplivov evropskih osnutkov direktiv na prostor. Metodologija je v nastajanju. Dosedanje študije in TIA presoje so bile izvedene na obstoječih direktivah, kot da bi bile v osnutku. Metodologije je potrebno še preveriti na realnih primerih osnutkov direktiv. Študija pa priporoča, da je lahko preverjanje metodologije razširi tudi na druge politike in programe ali na primeru procesa priprave nacionalnih politik.

EATIA (2013) in izsledki študij (Golobič, 2008) navajajo, da je okvir presoje vplivov na prostor moral temeljiti na prostorskih ciljih, ki jih navaja Strategija prostorskega razvoja Slovenije. Presoja pa naj bi bila koordinirana na nacionalni ravni v sodelovanju in posvetovanju z regionalno oz. lokalno ravno. Proces naj bi vključeval tudi javnost.

V Sloveniji TIA ni uzakonjena. Bila sta izvedena dva pilotna projekta. Sama metodologija pa je lahko primerna za izvedbo vrednotenja TIA v primeru naše naloge.

V primeru analize te naloge gre za t.i. ex-post evalvacijo. Koraki presoje bodo nekoliko prilagojeni na raziskovalni okvir in namene raziskovanja ter obseg kodrov. A je vseeno dobro izhodišče za prikaz usklajenosti ali neusklajenosti ter sinergijskih učinkov razvojnega in prostorskega planiranja.

Presoja vplivov na prostor je opredeljena kot ex-ante mehanizem, s katerim se lahko identificirajo vplivi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni v posamezni državi članici, ki jim pomaga definirati (prepoznati) potencialne konfliktna politike ali nedoslednosti. Prav tako lahko pomaga identificirati (prepoznati) različno naravo potencialnega vpliva med različnimi območji in v tem smislu lahko zagotovijo razmislek o prostorski dimenziji vpliva EU politike.

Pri pripravi RRP je sicer potrebno upoštevati nacionalno zakonodajo in strateške usmeritve. Osrednje raziskovalno vprašanje pa je, ali predvideni ukrepi RRP zasledujejo prostorske cilje, s tem pa tudi na prostorsko kohezijo.

Prispevek pričujoče naloge je pokazati na usklajenost dokumenta, njegovih ciljev in ukrepov ter ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Ter podati argument za nadaljnje raziskovalno delo in razvoju TIA pristopa (orodja) in utemeljenost zgodnejšega vključevanja nacionalne in regionalne ravni v pripravo EU Direktiv s priporočili (usmeritvami), ki jih je podala TIA.

V analitičnem – raziskovalnem delu naloge uporabimo le del predlagane metodologije TIA, ki je bila izvedena v okviru CRP projekta »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013: Spremljanje in presoja prostorskih vplivov sektorskih politik (CRP, 2008).

Postopek / metodologija TIA je sestavljena iz štirih faz, ki so naprej razdeljene v korake (CRP, 2008)

1. V prvem koraku se določijo vsebine (scoping) vrednotenja, in sicer:
 - a. opredelijo se prostorske politike in cilji prostorske kohezije,
 - b. opredelijo se sektorske politike in njihovi ukrepi,
 - c. opredeli se prostorski okvir oziroma raven obravnave in prostorske enote.
2. V drugem koraku se opišejo in vrednotijo vplivi na mikro ravni – v posameznih prostorskih enotah, kjer se:
 - a. opredelijo možni vplivi,
 - b. opredelijo bistveni indikatorji in
 - c. opravi kvalitativna in kvantitativna analiza vplivov in vrednotenje.
3. V tretjem koraku sledi sinteza in sklepi:
 - a. v sintezi se podajo glavne ugotovitve o relacijah in korelacijah na višji – mezo ravni in
 - b. podajo priporočila izdelovalcem politik, kjer se opredelijo prednosti in pomanjkljivosti opcij politik ter možne spremembe politike.
4. V četrtem koraku sledi spremljanje rezultatov.

Predlagano metodologijo bomo preizkusili v okviru te naloge, le da na regionalni ravni in na ravni preučevanja RRP z namenom proučitve vpliva RRP na doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

2.2. Metodologija vrednotenja RRP

Namen in cilj magistrske naloge je preveriti, katere cilje prostorskega razvoja Slovenije naslavljajo ukrepi posameznega RRP. V tem primeru želimo preveriti povezljivost dveh dokumentov: dveh strateških dokumentov (SPRS IN RRP) in en strateški in en izvedbeni dokument (SPRS in RRP).

SPRS je državni strateški razvojni dokument – dokument usmerjanja razvoja države.

RRP podaja usmeritev v odvisnosti od svojih lastni regionalnih razvojni potreb in potencialov na podlagi analize prostora regije (tako geografskih, fizičnih danosti prostora kot socialno (družbeno) – ekonomskih (gospodarskih) ter kulturnih značilnosti prostora). Regija na podlagi identificiranih razvojnih problemov in razvojnih potencialov opredeli razvojno vizijo in cilje razvoja regije. Doseganje razvojnih ciljev regije opredeli v izvedbenem delu RRP (programski del) z opredelitvijo posameznih ukrepov in projektnih aktivnosti.

Ob pripravi RRP so usmeritve države podane skozi smernice in mnenja posameznega resornega ministrstva. Na drugi strani analiziramo dokument na izvedbeni ravni - ukrepe in projekte RRP. Analiziramo povezanost dveh dokumentov, ki sta po svoji osnovi zelo različna: prvi je strateški na najvišji, državni ravni in daje usmeritev od zgoraj navzdol. Drugi je na nižji, t.i. mezoravni (v kolikor razdelimo Slovenijo na državno – regionalno in lokalno raven) in je hkrati strateški in izvedbeni dokument, kjer so krepki in projekti dorečeni po pristopu od spodaj navzgor.

Pri tem bomo upoštevali pristop TIA – presoja vplivov na prostor in sicer vpliv na zagotavljanje prostorske kohezije na podlagi presečne množice vplivov na prostorsko identiteto, prostorsko učinkovitost in prostorsko kakovost.

V prvem koraku se po CRP projektu (2005) določijo vsebine (ang. scoping) vrednotenja, in sicer:

- opredelijo se prostorske politike in cilji prostorske kohezije,
- opredelijo se sektorske politike in njihovi ukrepi,
- opredeli se prostorski okvir oziroma raven obravnave in prostorske enote.

Prostorska politika in cilji prostorske kohezije, ki jih vrednotimo je strategija prostorskega razvoja Slovenije. Sektorske politike in njihovi ukrepi, ki jih analiziramo na drugi strani je regionalna politika in usmeritve ter ukrepi razvoja regije, kot jih opredeljujejo RRP. Prostorski okvir obravnave je razvoja regija oziroma dvanajst (12) razvojnih regij.

V RRP 2014-2020 vseh razvojnih regiji bomo najprej preverili, katere prostorske elemente vsebujejo. Zanima nas predvsem analitični del RRP z opisom stanja v regiji ter analiza razvojnih potencialov in ključnih razvojnih problemov in izzivov. Analizirali bomo obravnavo ključnih sestavin prostorskega planiranja na regionalni ravni.

V nadaljevanju bomo na podlagi analize razvojnih potencialov in ključnih razvojnih problemov in izzivov pregledali opredeljene ukrepe in projekte, ki naslavljajo prostorske vsebine. Analizirali bomo njihov prispevek k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Opredelitev cilja se določi na podlagi obravnavane vsebine in kazalcev spremljanja doseganja cilja posameznega ukrepa ali projekta.

Študija (Zavodnik Lamovšek in sod., 2008) podaja razdelitev ciljev in podciljev SPRS 2004 glede na zagotavljanje prostorske kohezije glede na zagotavljanje prostorske kakovosti,

učinkovitosti in identitete. Hkrati pa študija podaja tudi predlog nabora meril in kazalnikov, s katerimi se vrednotijo / merijo vplivi posameznih ukrepov ali projektov na posamezne cilje SPRS. Predlog nabora kazalnikov smo smiselno uporabili pri analizi oziroma pri razvrščanju ukrepov posameznega RRP v posamezno kategorijo ciljev SPRS.

Preglednica z izhodišči za opredelitev, kateri cilj SPRS naslavlja posamezni ukrep RRP je povzeta po študiji Zavodnik Lamovšek in sod. (2008) in je v Prilogi 4 te naloge. V njej so podani predlogi kazalnikov po posameznih področjih prostorskega razvoja ter opredeljeni cilji SPRS, 2004, na katere imajo ukrepi s posameznega področja vpliv:

1. razvoj dejavnosti: gospodarske dejavnosti, stanovanja, osrednje dejavnosti, šport in rekreacija, turizem in pristočasne dejavnosti, pridobivanje mineralnih surovin, kmetijstvo, gozdarstvo, upravljanje z vodami, energetika;
2. fizične in morfološke značilnosti: povezave v prostoru, strukturne značilnosti prostora, naselja in njihov (fizični) razvoj, krajina (krajinska zgradba);
3. kulturne značilnosti prostora: kakovost bivalnega okolja, kulturna dediščina, mentalne značilnosti prostora.

Ocenjujemo, da podaja študija, ki so jo pripravili Zavodnik Lamovšek s sodelavci (2008) najbolj celovit pregled kazalnikov po posameznih dejavnostih prostorskega razvoja. Kazalniki pa so navedeni samo opisno, ne kvantitativno. Posameznim dejavnostim prostorskega razvoja so namreč pripisani cilji, merila in kazalniki, hkrati pa jih navezujejo na cilje strateškega razvojnega dokumenta SPRS. Za analizo RRP tako izhajajo iz opredeljenih kazalnikov. Posamezne ukrepe, projekte RRP bomo ocenjevali z vidika kazalnikov, ki so opredeljeni v področja prostorskega razvoja in kazalnikov ter na ta način pripisali vpliv učinkovanje povezanost z določenim ciljem SPRS. Podrobnejši pregled ciljev prostorskega razvoja Slovenije je razviden iz Priloge 3.

Razdelitev posameznih meril in kazalnikov za posamezno področje prostorskega razvoja, s katerimi lahko opišemo vpliv na posamezno sestavino prostora, s katerim dosegamo posamezne cilje SPRS 2004, s tem pa tudi cilje prostorske kohezije, so razvidni iz Priloge 4.

Merila in kazalniki kot jih priporoča študija (Zavodnik Lamovšek s sod., 2008) so smiselno upoštevani pri analizi vpliva posameznega ukrepa ali projekta RRP na prostorski razvoj. Njihov pričakovani prispevek k posameznemu cilju SPRS je določen s strokovno oceno na podlagi meril in kriterijev za določanje merjenja učinkov rezultata iz RRP.

Večinski delež proračunskih virov za projekte RRP 2014-2020 so evropska sredstva (skladi evropski sklad za regionalni razvoj, evropski sklad za socialni razvoj, kohezijski sklad), državni proračun in občinski proračuni (podlaga občinski odloki o sprejemu občinskega proračuna). Delež evropskih sredstev ob financiranju posameznega projekta je predvidoma v vrednosti 80 % celotnega projekta. Ostala sredstva do virov so iz državnega proračuna ali proračuna občin.

Izvedba ukrepov in projektov RRP 2014-2020 je vezana na proračun. Vpliv na prostor bodo imeli torej le tisti projekti, ki imajo zagotovljena sredstva in se bodo lahko izvajali. Regije so zato v sklepnem delu analiziramo prednostne regijske projekte oziroma predlog najpomembnejših regijskih projektov.

3. PRAVNI OKVIR PRIPRAVE REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMOV 2014-2020

3.1. Predmet raziskovanja

»Vsako posamezno regijo moramo v razmerju do drugih regij videti ko sestavni del celote« (Černe, 2005). V nalogi bomo analizirali prispevek vsake posamezne regije k prostorskemu razvoju države.

Černe (2005) v razpravi *Regionalne razlike in regionalno planiranje* navaja, da je regionalno planiranje sestavni del formalnega sistema prostorskega planiranja, saj lahko samo na ta način rešujemo regionalne probleme, in sicer s pomočjo oblikovanja nacionalnih in regionalnih razvojnih ciljev, in sicer znotraj okvirjev sistema regionalnih odločitev.

Regionalno planiranje sestavni del formalnega sistema prostorskega planiranja

V Sloveniji na formalni ravni ni vzpostavljene regionalne ravni prostorskega planiranja. Izjema je le izvedben prostorski akt - regionalni prostorski načrt (RPN). Namen RPN ni oblikovati rešitve na širši, regionalni ravni, temveč le pripraviti izvedbeni prostorski akt za ureditve medobčinskega pomena. V praksi ni zaživel, saj je bil od uveljavitve ZPNačrt v letu 2007 izveden le en RPN – RPN za čistilno napravo Vrtojba kot je to razvidno iz Poročila o prostorskem razvoju (Miklavčič, 2016). Na regionalni ravni Slovenija ni uzakonila strateške ravni prostorskega planiranja.

Regionalno planiranje v Sloveniji tako ni v neposredni domeni prostorskega planiranja, ampak regionalnega razvojnega planiranja, ki ga ureja zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (2012) in njegovi podzakonski akti. Formalni dokumenti usmerjanja regionalnega zakona so regionalni razvojni programi.

Nacionalni in regionalni razvojni cilji

V Sloveniji so nacionalni razvojni cilji opredeljeni v Strategiji razvoja Slovenije (SRS) in Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (SPRS).

Strategija razvoja Slovenije 2014 – 2020 v času priprave regionalnih razvojnih programov, ki je potekala od leta 2012 do konca leta 2015, ko je bilo vseh dvanajst (12) RRP sprejetih na razvojnih svetih regij, še ni bila sprejeta. Kroven dokument nacionalnih razvojnih ciljev je bil tako ob izdelavi RRP še v pripravi. RRP 2014-2020 so tako upoštevali osnutek SRS (SRS 2014-2020, 2013).

Nacionalni cilji prostorskega razvoja so opredeljeni v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (SPRS), ki je krovni dokument za usmerjanje razvoja in osnova za usklajevanje sektorskih politik. Sprejel jih je državni zbor RS v letu 2004. Strategija prostorskega razvoja Slovenije podaja izhodišča in cilje prostorskega razvoja, zasnovo prostorskega razvoja države in razvojne usmeritve za posamezne prostorske sisteme (poselitev, infrastrukturo in krajino) in ukrepe za njihovo izvajanje (SPRS, 2004).

Na regionalni ravni so razvojni cilji posamezne razvojne regije določeni z regionalnimi razvojnimi programi. RRP se pripravi za območje razvojne regije za eno programsko obdobje. RRP mora vsebovati poleg opredelitve vizije razvoja regije, opredelitve in utemeljitve razvojne specializacije regije tudi opredelitev in opis strateških razvojnih ciljev regije ter opredelitev in opis razvojnih prioritet regije. Ob tem morajo biti prioritetam določeni kvantificirani kazalniki z navedbo virov podatkov za spremljanje kazalnikov (Uredba o regionalnih razvojnih programih, 2012).

Priprava regionalnih razvojnih programov je vezana na programsko obdobje za izvajanje regionalne politike in je enako obdobju vsakokratne finančne perspektive Evropske unije (EU) v skladu z zakonodajo EU. Regionalni razvojni program za eno programsko obdobje mora biti usklajen s strategijo razvoja Slovenije (ZSSRR, 2012).

Uredba o regionalnih razvojnih programih (2012) določa, da mora biti RRP usklajen s strategijo razvoja Slovenije in razvojnimi politikami ter biti skladen z državnim strateškim prostorskim aktom. Ob tem pa mora regija pri pripravi RRP pridobiti smernice ministrstva, pristojnega za prostor, glede prostorskega razvoja v regiji.

Pripravo RRP vodi RRA, ki je pooblaščen za usklajevanje razvojnih ciljev regije in kazalnikov ter določanje prioritet, ukrepov in projektov ter opredelitev razvojnih specializacij regije z ministrstvom, pristojnim za regionalni razvoj. RRA tudi skrbi za usklajenost razvojnih ciljev RRP z ostalimi ministrstvi. RRP mora biti skladen z zakonom in izvedbenim dokumentom razvojnega načrtovanja na državni ravni in razvojnimi politikami. RRP pa se sprejme po predhodnem soglasju oziroma mnenju ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj (Uredba o regionalnih razvojnih programih, 2012).

Izvedbeni del RRP je dogovor za razvoj regije, ki vsebuje povzetek RRP. Povzetek RRP povzame razvojno specializacijo regije in strateške razvojne cilje regije ter poda oris prioritet, ukrepov in seznam projektov po prioriteti s finančno oceno po virih sredstev ter seznam rezervnih projektov (Uredba o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike, 2013). To je nov instrument regionalne razvojne politike, ki še ni bil izveden, zato v tej nalogi ne more biti analiziran.

Naloga RRA po sprejemu RRP je spremljanje izvajanja RRP in dogovora za razvoj regij. V ta namen je vzpostavljen informacijski sistem na ministrstvu, pristojnem za regionalni razvoj. Za uresničevanje RRP pomembna tudi usklajenost s proračuni, zato morajo biti v predlogu dogovora za razvoj regij javnofinančni okviri za pripravo programskega proračuna države ter že sprejeti proračuni države in občin (Uredba o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike, 2013).

Sistem regionalnih odločitev - regionalna politika

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSSRR, 2012), katerega namen je spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, določa, na kakšen način se država in občine usklajujejo ob načrtovanju regionalne politike in izvajanju nalog regionalnega razvoja. Zakon (ZZSR-2, 2012) določa, da se regionalna politika načrtuje z medsebojno usklajenimi dokumenti:

- strategijo razvoja Slovenije,
- državnim strateškim prostorskim aktom, ki je zakonu o prostorskem načrtovanju (2007) Strategija prostorskega razvoja Slovenije,
- programom državnih razvojnih prioritet in investicij,
- programskimi dokumenti na mednarodni in državni ravni,
- regionalnimi in območnimi razvojnimi programi ter
- dogovori za razvoj regij.

Razvojni cilji na regionalni ravni so opredeljeni v RRP, ti cilji pa morajo z vidika prostorskega razvoja regije upoštevati nacionalne cilje. V nalogi se bomo v skladu z nameni in cilji naloge omejili na raziskovanje skladnosti ciljev RRP s cilji prostorskega razvoja Slovenije.

»Regionalno planiranje je subnacionala raven nacionalnega planiranja. Njena izrazita značilnost je koordinacija gospodarskih in družbenih dejavnosti na točno določenem prostoru. Regionalno planiranje lahko razumemo na dva načina: (1) lahko pomeni regionalizacijo nacionalnih razvojnih planov, to je razdelavo nacionalnih planov glede na

regionalne pogoje, potrebe in potencialne; (2) regionalno planiranje je lahko izvedeno za vsako posamezno regijo zaradi reševanja določenih problemov regije« (Černe, 2005).

V primeru priprave RRP je prisotna razdelava nacionalnih planov glede na regionalne pogoje, potrebe in potencialne.

»Regionalna politika je tista politika, s katero poskuša vlada doseči razvoj regij na območju države. V tej politiki vlada upošteva prostorski vidik razvoja. Najmanj, kar lahko regionalna razvojna politika obsega je vsaj prostorska koordinacija sektorskih razvojnih načrtov« (Černe, 2005).

Prostorska koordinacija sektorskih razvojnih načrtov

Prostorski vidik razvoja je bil ob pripravi RRP 2014-2020 upoštevan prvič. (To je že tretja generacija RRP v Sloveniji). Sodelovanje ministrstva, pristojnega za prostor je temeljilo na delu medresorske skupine izboljšanje povezovanja prostorskega načrtovanja z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni (2012). Smernice in mnenja k RRP so bile podane na podlagi zakona o regionalnem razvoju (2012) in uredbi o pripravi regionalnih razvojnih programov (2012). Ministrstvo, pristojno za prostorski razvoj, je podalo usmeritve za zasledovanje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

Za pripravo RRP so podala smernice in mnenja tudi ostala resorna ministrstva (ZSSRR, 2012). Koordinacijo ministrstev je vodilo ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj. Sprejem RRP na razvojnem svetu regije je pogojen s predhodnim pozitivnim mnenjem ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj, ki preveri sektorsko usklajenost RRP in sektorskih politik na podlagi mnenj resornih ministrstev. Sprejem po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za regionalni razvoj.

Sicer Černe (2005) v *Razpravah* poudarja, da obstajajo različne opredelitve regionalnega planiranja oziroma različne vloge regionalnega planiranja. Med drugim navaja, da je »uspešnost vplivanja na razvojni proces je odvisna od »virov«, ki jih lahko regionalno planiranje angažira, ter od razmerij do ostalih dejavnikov, ki sodelujejo in vplivajo na te procese.« V primeru priprave RRP obdobja 2014-2020 so to predvsem evropska kohezijska sredstva.

3.2. Razvojno načrtovanje

Priprava Regionalnih razvojnih programov 2014-2020

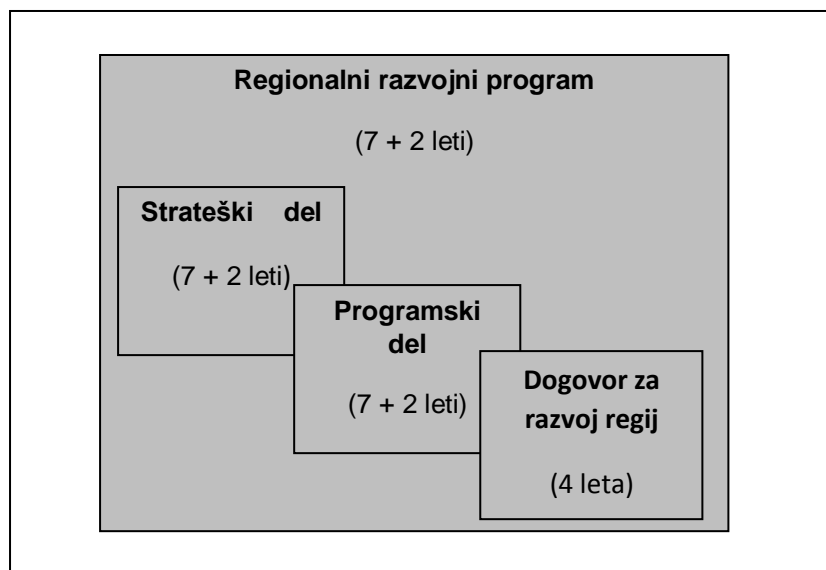
Regionalni razvojni program (RRP) se pripravi za območje razvojne oziroma statistične regije za obdobje vsakokratne finančne perspektive Evropske unije, kot je to določeno z zakonodajo EU (ZSSRR, 2012), to je za obdobje od leta 2014-2020, z možnostjo podaljšanja izvajanja posameznih projektov za dve (2) leti, to je do leta 2022.

RRP sestavljata dva dela, prvi podaja strateške usmeritve razvoja regije, drugi je izvedbeni oziroma programski. Strateški del poda analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredeli ključne razvojne ovire in prednosti regije, razvojne cilje in prioritete regije ter določi razvojno specializacijo regije. Drugi, programski del navede programe ali projekte, s katerimi bo regija spodbujala regionalni razvoj, ter poda še časovno in finančno ovrednotenje programov oziroma projektov in opredeli sistem za spremljanje vrednotenja in izvajanje regionalnega razvojnega programa. RRP mora ob tem upoštevati načelo skladnega razvoja vseh območij v regiji (ZSSRR, 2012).

RRP se pripravi v skladu z metodologijo po uredbi o regionalnih razvojnih programih (2012) in mora biti usklajen s hierarhično višjimi strateškimi dokumenti. To so strategija razvoja Slovenije (SRS), razvojne politike posameznih resornih ministrstev in državni strateški prostorski akt. Novost te finančne perspektive je, da mora regija pred pripravo RRP pridobiti smernice ministrstva, pristojnega za prostor, ki podajo usmeritve regiji za prostorski razvoj v regiji (ZSSRR, 2012).

Regionalna razvojna agencija (RRA) je organizacija na regionalni ravni, ki vodi pripravo v sodelovanju z drugimi razvojnimi institucijami v regiji, kot je to predhodno določeno v programu priprave RRP (Uredba, 2012), ki ga sprejme razvojni svet regije. Pred sprejemom RRP na razvojnem svetu regije in svetu regije mora RRA k RRP pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj, da je RRP skladen z zakonom in strateškimi dokumenti razvojnega načrtovanja na državni ravni in ostalimi razvojnimi politikami.

Druga novost novega programskega obdobja je dogovor za razvoj regij. To je nov instrument regionalne politike in pomeni izvedbeno raven izvajanja RRP. Dogovor za razvoj regije se pripravi za obdobje štirih (4) let, z njim pa se določi seznam prioritarnih projektov s finančno oceno predlaganih projektov in vire sredstev. Viri sredstev so ali državni ali občinski ali viri evropskih skladov. Prioritetni projekti so tisti projekti, ki naslavljajo uresničevanje razvojne specializacije regije. Z namenom rezervacije državnih proračunskih sredstev za izvajanje projektov iz dogovora za razvoj regij, pa se dogovor pripravlja sočasno z državnim programom razvojnih prioritet in investicij, s čimer se zagotovi njuna medsebojna usklajenost (Uredba, 2012).

Slika 4: Razvojni dokumenti na regionalni ravni v Sloveniji.
Figure 4: Development documents at the regional level in Slovenia.

Organizacijska struktura priprave RRP

Minimalno obvezno strukturo in metodologijo priprave in izvede ter način spremljanja in vrednotenja učinkov RRP določa uredba o regionalnih razvojnih programih (2012). Pri pripravi RRP sodelujejo RRA, regionalni razvojni svet, svet regije kot predstavniki regionalne ravni, predstavniki gospodarstva in nevladnih organizacij ter državne institucije in širša zainteresirana javnost.

RRA je odgovorna za strokovno ustrezne odločitve RRP in administrativno-tehnično izvedbo priprave RRP, ob pripravi RRP pa sodeluje z drugimi strokovnimi institucijami v regiji.

Svet regije predstavlja odločevalsko telo ob pripravi RRP. V njem so župani občin, ki ležijo na območju posamezne razvojne regije. Ključne odločitve sveta regije so sprejem sklepa o začetku priprave RRP, potrditev programa priprave RRP, osnutka RRP in predloga RRP ter dogovora za razvoj regije.

Regionalni razvojni svet je organ usklajevanja razvojnih pobud in interesov v regiji. V njem so župani kot predstavniki občin, predstavniki gospodarstva in predstavniki nevladnih organizacij v regiji. Regionalni razvojni svet vodi in usmerja pripravo RRP, sprejme sklep o pripravi RRP, program priprave RRP, sprejme RRP, sodeluje s sosednimi regijami in regijami drugih držav na področju regionalnega razvoja, sodeluje v teritorialnem dialogu ob pripravi RRP in dogovora za razvoj regij ter sklene dogovor za razvoj regije.

Državne institucije sodelujejo preko nacionalnih delovnih skupin za razvojno načrtovanje in sodelujejo pri določanju ustreznih regijskih razvojnih programov in umeščanju regijskih prioritet v nacionalne strateške dokumente in programe.

Širša zainteresirana javnost sodeluje s predlogi regijskih programov in projektov ter z mnenji in stališči o posameznih programih in projektih na delavnicah ob pripravi RRP.

Preglednica 2: Organizacijska struktura priprave RRP 2014-2020.

Table 2: Organisational structure for the preparation of the RDP 2014-2020.

	KLJUČNI ORGANI REGIJE		TERITORIALNA ENOTA
organi odločanja	Razvojni svet kohezijske regije (Vzhodna Slovenija ali Zahodna Slovenija)		NUTS 2
	RSR – Razvojni svet regije	SR – Svet regije	NUTS 3
predstavniki	gospodarstva, lokalnih skupnosti, nevladnih organizacij območnih razvojnih partnerstev, predstavniki narodne skupnosti (Pomurska Južna Primorska)	županov občin na območju regije	
posvetovalni organi	Področni odbori (odbori za gospodarstvo, za človeške vire, za turizem, za okolje, prostor in infrastrukturo, za kmetijstvo in razvoj podeželja)		
predstavniki	RSR in RRM - regijske razvojne mreže		
strokovno – tehnična in administrativna podpora	RRA – regionalna razvojna agencija RRM - regijska razvojna mreža		

Poimenovanje regij in sprememba območij razvojnih regij

V Uradnem listu Evropske unije je bila 18. 12. 2013 objavljena uredba (ES) št. 1319/2013 o spremembi prilog uredbe (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS). S klasifikacijo je zagotovljena celovita in dosledna členitev teritorialnih enot v Evropski uniji. Slovenija je s spremembo uredbe uvedla naslednje spremembe:

1. Sprememba imena dveh NUTS 3 regij (statističnih regij): Spodnjeposavska se preimenuje v Posavsko, Notranjsko-kraška se preimenuje v Primorsko-notranjsko regijo.
2. Spremembo mej štirih NUTS 3 regij: Savinjske, Spodnjeposavske (Posavske), Osrednjeslovenske in Zasavske:
 - a. občini Radeče in Bistrica ob Sotli preideta iz Savinjske v Posavsko regijo,
 - b. Občina Litija preide iz Osrednjeslovenske v Zasavsko regijo.

Uredba se uporablja od 1. januarja 2015 dalje.

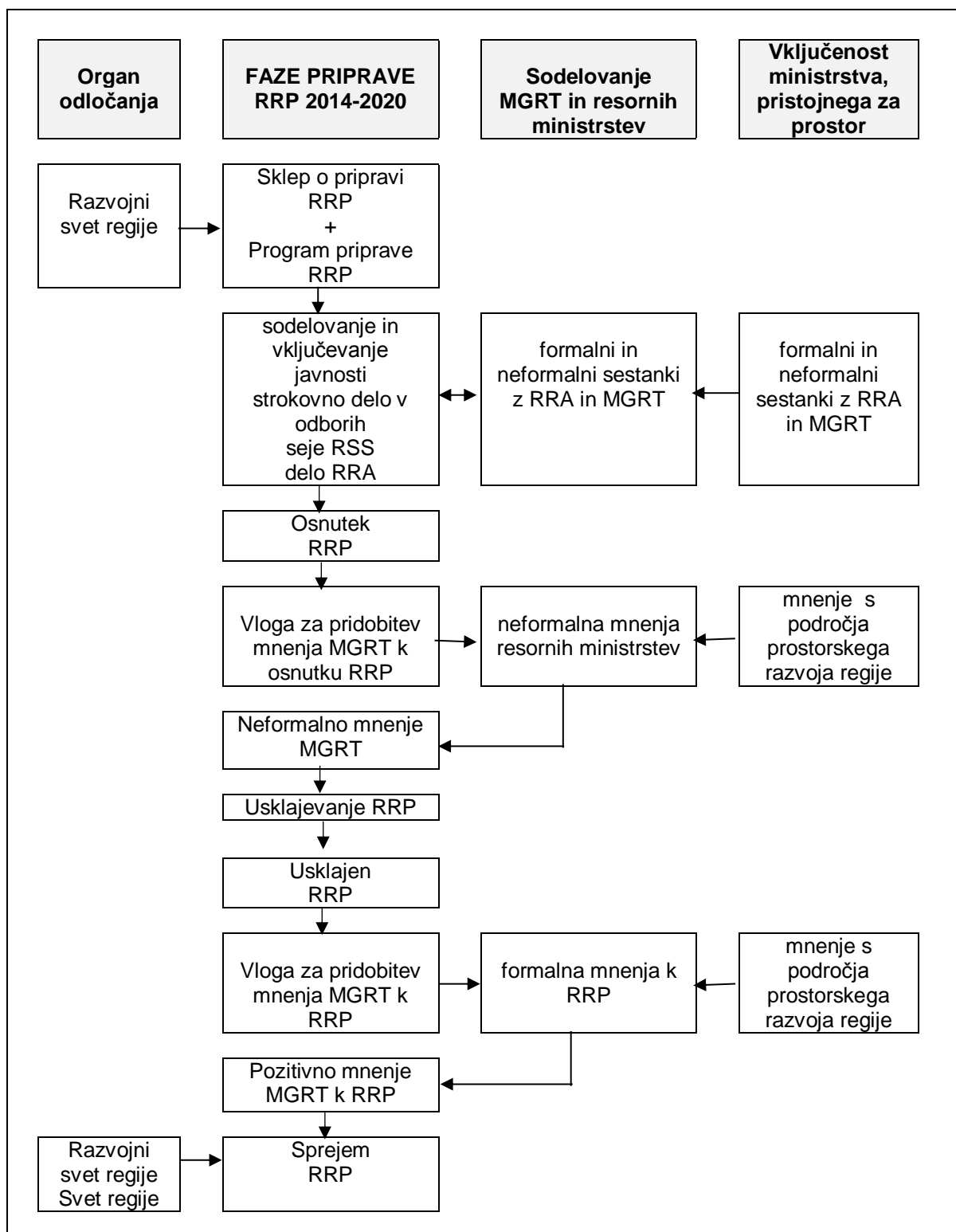
V nalogi uporabljamo veljavna nova poimenovanja razvojnih regij.

Zaradi navedenih sprememb glede zbiranja in obdelave statističnih podatkov se v analitičnem delu RRP Posavske regije zaradi dostopnosti podatkov uporabljajo podatki za Spodnjeposavsko regijo, ki vključuje podatke štirih občin: Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško in Sevnica). v kolikor je v analitičnem delu uporabljeno poimenovanje Posavska regija, ta vključuje podatke šestih občin (Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevico na Krki, Krško, Radeče in Sevnico) (RRP Posavska, 2015).

Obdelava podatkov v analitičnem delu RRP regiji Savinjska, Osrednjeslovenska in Zasavska regije se enako navezuje na območja pred spremembo klasifikacije.

V analitičnem delu je ob obravnavi posamezne razvojne regije podan pregled organizacijske strukture posamezne razvojne regije v podpoglavju.

Kartografski prikaz prostorske razporeditve občin po posameznih razvojnih regijah je razviden iz Priloge 1, s priloženim šifrantom občin v Prilogi 2.

Slika 5: Shematski prikaz priprave RRP 2014-2020.

Figure 5: Schematic representation of the preparation of the RDP 2014-2020.

3.3. Evropska kohezijska politika

Pogoj za črpanje evropskih sredstev je, da vsaka država članica EU pripravi ustrezne strateško razvojne in izvedbene dokumente na državni ravni. Slovenija je za to programsko obdobje pripravila strategijo pametne specializacije, partnerski sporazum in operativni program. Dokumenti morajo biti usklajeni z usmeritvami strategije EU 2020 o pametni, trajnostni in vključujoči rasti ter upoštevati zahteve posameznega sklada EU - evropskega sklada za regionalni razvoj, evropskega socialnega sklada in kohezijskega sklada (SVRK, 2016).

Slovenija je s strategijo pametne specializacije (SPS) določila prednostna področja vlaganj sredstev za gospodarski razvoj, in sicer za področja informacijsko komunikacijske tehnologije, elektrotehnike ter razvoj materialov in tehnologije (SVRK, 2016).

S partnerskim sporazum (PS), ki ga je Slovenija sklenila z Evropsko komisijo, je dogovorjen integralen pristop k teritorialnemu razvoju Slovenije za zasledovanje ciljev ekonomske, socialne in teritorialna kohezije. Podaja opis izvajanja kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in načine za njegovo učinkovito izvedbo (SVRK, 2016).

Operativni program (OP) je izvedbeni dokument in navaja opis in ukrepe posameznih prednostnih naložb, ki bodo financirana iz sredstev evropske kohezijske politike. Do sredstev bodo prednostno upravičeni projekti, ki bodo s celostnim pristopom reševanja problemov razvojnega območja izkazovali največje sinergije med sektorji in regijami. Gre za nov pristop, katerega namen je, da so financirani projekti, ki bodo lahko najbolj prispevali k povečanju gospodarskega razvoja in konkurenčnosti posamezne regije ter ohranjanju in ustvarjanju novih delovnih mest (SVRK, 2016).

Slovenija je v obdobju 2014–2020 upravičena do 3,255 milijarde evrov sredstev iz evropskih strukturnih skladov in kohezijskega sklada. Zahodna kohezijska regija je upravičena do 855 milijonov evrov, Vzhodna do 1,27 milijarde evrov sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in evropskega socialnega sklada (ESS). Sredstva iz kohezijskega sklada (KS) so namenjena izgradnji okoljske in prometne infrastrukture ter ukrepom trajnostne rabe energije na območju celotne države v višini 1,055 milijarde evrov (SVRK, 2016).

Sredstva evropskega sklada za regionalni razvoj (Uredba o ESRR, 2013) so namenjena raziskavam, razvoju in inovacijam (okoli 500 milijonov evrov), spodbujanju konkurenčnosti podjetij (okoli 600 milijonov evrov) in ukrepom za spodbudo urbanemu razvoju za projekte trajnostne mobilnosti in izboljšanja kakovosti zraka v povezavi s spodbujanjem socialne vključenosti in odpiranjem novih delovnih mest.

Sredstva evropskega socialnega sklada (Uredba o ESS, 2013) v višini 660 milijonov evrov so namenjena spodbudam za zaposlovanje in usposabljanje ter spodbudam za socialno vključevanje (socialno varstvo in socialno podjetništvo).

Sredstva kohezijskega sklada v višini 950 milijonov evrov (Uredba o KS, 2013) so namenjena ukrepom za spodbujanje energetske učinkovitosti in ukrepom na področju okoljske infrastrukture in prometa.

3.4. Sistem prostorskega načrtovanja v Sloveniji

V Sloveniji se prostorsko načrtovanje izvaja na dveh administrativnih ravneh; na državni in lokalni.

V skladu z veljavno zakonodajo je država pristojna za določanje ciljev prostorskega razvoja na državni ravni ter za določanje izhodišč in usmeritev za načrtovanje prostorskih ureditev na občinski ravni (Miklavčič, 2016). Krovni strateški dokument usmerjanja prostorskega razvoja je Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok... 2004). Prostorsko načrtovanje na državni ravni pa predpisuje zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (2010), ki določa prostorske ureditve, ki so državnega pomena in jih načrtuje država z državnimi prostorskimi načrti (DPN) ter vsebino in postopek njegove priprave. Država je odgovorna tudi za določanje strateških usmeritev prostorskega in urbanega razvoja na nacionalni in lokalni ravni ter za spremljanje stanja v prostoru in za izvajanje politike teritorialne kohezije in urbanega razvoja (Miklavčič, 2016).

Prostorsko načrtovanje na lokalni ravni ureja zakon o prostorskem načrtovanju (2007) in določa prostorske ureditve lokalnega pomena, ki so v pristojnosti načrtovanja občin, ter vsebino in postopke priprave občinskih prostorskih načrtov. Občine so tako odgovorne določanje izhodišč in ciljev prostorskega razvoja občin, za določanje namenske rabe prostora ter za določanje pogojev za umeščanje posegov v prostor (Miklavčič, 2016). Občine v skladu z veljavno zakonodajo (2007) izdelajo strateški prostorski načrt in izvedbene prostorske akte (občinski prostorski načrt (OPN) in podrobnejše občinske podrobne prostorske načrte (OPPN).

Po veljavni zakonodaji ni predvidena izdelava strateških prostorskih dokumentov na regionalni ravni. Zakon o prostorskem načrtovanju (2007) pa omogoča medobčinsko sodelovanje na regionalni, in sicer regionalni prostorski načrt (RPN). RPN je izvedben prostorski akt in je namenjen implementaciji RRP, z njim pa se načrtujejo prostorske ureditve gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena. K pripravi RPN lahko pristopi več lokalnih skupnosti. Formalno sodi njegova priprava v pristojnost občinske ravni načrtovanja (Miklavčič, 2015).

RPN nima narave strateškega prostorskega akta, temveč gre za izvedbeni prostorski načrt. Od uveljavitve zakona o prostorskem načrtovanju (2007) je bil sprejet le en regionalni prostorski načrt - RPN Čistilna naprava ob Vrtojbi, v pripravo in sprejem RPN pa so bile vključene občine Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba in Miren-Kostanjevica (Miklavčič, 2016).

3.5. Primerjava prostorskega in razvojnega načrtovanja

Preglednica 3: Primerjava prostorskega in razvojnega načrtovanja.
Table 3: Comparison of spatial planning and development planning.

SLOVENIJA	PROSTORSKO NAČRTOVANJE	RAZVOJNO NAČRTOVANJE
Okvir Evropske unije		
	Teritorialna Agenda Evropa 2020	
Državna raven		
- strateške usmeritve	SPRS Prostorski red Slovenije	SRS Strategija pametne specializacije
- Dogovorna raven EU - SLO		Partnerski sporazum Operativni program
- izvedbeni akt na državni ravni	DPN	
- celovita presoja vplivov na okolje	CPVO za območje / ureditve DPN	
Regionalna raven		Razvojne (statistične regije),
- strateški prostorski plan		Regionalni razvojni program Strateški del (razvojna vizija, razvojna specializacija regije in cilji razvoja regije Programski del – projekti
- izvedbeni akt na regionalni ravni:	RPN	
- celovita presoja vplivov na okolje	CPVO za območje / ureditve RPN	CPVO za raven regije ni bila izvedena
Lokalna raven		
- strateške usmeritve na občinski ravni:	OPN (strateški del)	
- izvedbeni akt na lokalni ravni	OPN (izvedbeni del) OPPN	
- celovita presoja vplivov na okolje	CPVO za območje / ureditve OPN ali OPPN	

Razvojni dokument na regionalni ravni v Sloveniji je regionalni razvojni program. Vsebuje strateški in programski del, oba pa sta določena za enako časovno obdobje ene razvojne oziroma programske perspektive.

V Sloveniji na regionalni ravni ni dokumentov z dolgoročnejšimi razvojnimi usmeritvami, ki bi podajale npr. deset (10) ali petnajst (15) letne razvojne usmeritve. Prav tako na regionalni ravni ni regionalnih prostorskih planov ali načrtov z dolgoročnejšimi usmeritvami. Za regionalni razvoj obstajajo samo države usmeritve SPRS, ki podajajo dolgoročne strateške prostorske usmeritve prostorskega razvoja države in usmeritve SRS.

Razvojno in prostorsko planiranje sta povezana samo v vsebinah, ki jih obravnavata. Razvojno planiranje pokriva področja gospodarskega, socialnega in okoljskega ter prostorskega razvoja. Prav tako prostorsko planiranje ob pripravi prostorskih planov

upoštevata tako socialne kot gospodarske in prostorske značilnosti prostora. Razlika med njima je, da je poudarek razvojnega planiranja na ustvarjanju pogojev za razvoj gospodarstva v regiji in s tem na spodbujanju gospodarskega razvoja regije. Prostorsko planiranje pa je osredotočeno na usmerjanje prostorskega razvoja z ustreznim razmeščanjem poselitve, dejavnosti in infrastrukturnih povezav v prostor. Prostorsko planiranje skupaj z razvojnim planiranjem pa omogoča sinergije na področju gospodarskega in prostorskega razvoja v prostoru.

V Sloveniji dokumenti razvojnega planiranja niso bili podvrženi postopku celovite presoje vplivov na okolje (CPVO). Za prostorske akte je ta obvezna. CPVO za RRP ni bila izvedena, zato bo potrebno za vsak projekt, ki ga je potrebno umestiti v prostor preveriti, ali je zanj potrebna izvesti celovito presojo vplivov na okolje po zakonu o varovanju okolja. CPVO ni bila narejena na strateški, programski ravni, s tem pa investitorji nimajo podatka o sprejemljivosti določenega posega v prostor na strateški ravni.

3.6. Smernice s področja prostorskega razvoja za pripravo RRP

Ministrstvo, pristojno za prostor je vsem razvojnim regijam v septembru 2012 pred pričetkom priprave regionalnih razvojnih programov posredovalo smernice s področja prostorskega razvoja za pripravo nove generacije RRP 2014-2020.

Dokument priporoča, da se v RRP izdela ocena stanja s področja prostorskega razvoja za območje razvojne regije, kjer se opišejo fizične, družbene, okoljske in ekonomske značilnosti prostora. Na podlagi ocene stanja se v nadaljevanju priprave RRP določijo usmeritve za nadaljnji razvoj regije, vključno z usmeritvami za razvoj poselitvenih in drugih sistemov v regiji (Smernice..., 2012).

Vsebinski sklopi, ki naj se obravnavajo v oceni stanja prostorskega razvoja regije so razdeljeni v sedem sklopov. V prvem sklopu se obravnavajo pglavitni dejavniki prostorskega razvoja, to so socialna struktura regije, gospodarska struktura regije, naravni viri v regiji. V drugem sklopu se obravnava razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije. V tretjem sklopu je infrastrukturna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura, ki vključuje prometno povezanost, telekomunikacijsko infrastrukturo, energetsko infrastrukturo in oskrbo regije z energijo, oskrbo s pitno vodo, področje odvajanja odpadnih voda in ravnanja z odpadki. V četrtem sklopu se obravnava podeželje; in v petem območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal, npr. vododeficitarna območja ter območja potencialnih naravnih in drugih nesreč. V šestem sklopu se obravnava povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji in v sedmem področje vključevanja regije v mednarodni prostor (Smernice..., 2012).

V drugem delu smernic so podane usmeritve za prostorski razvoj regije iz temeljnega državnega dokumenta o usmerjanju razvoja v prostoru Strategije prostorskega razvoja Slovenije.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in usmeritve za razvoj v evropskem prostoru ter določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. Temeljno izhodišče Strategije prostorskega razvoja Slovenije je trajnostni prostorski razvoj. Pri načrtovanju razvoja regije je treba stremeti k temu, da bodo nacionalni cilji prostorskega razvoja ustrezno podprti tudi z regionalnim prostorskim razvojem. Izpostavljeni so naslednji cilji prostorskega razvoja Slovenije (Smernice..., 2012):

- Racionalen in učinkovit prostorski razvoj s poudarkom na koriščenju notranjih potencialov naselij in degradiranih urbanih območij ter prilagajanju prostorskim in okoljskim omejitvam (npr. izpostavljenost poplavam in drugim naravnim nesrečam) ter preudarim ravnanjem z naravnimi viri, zlasti s pitno vodo, energijo in zemljišči.
- Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij s poudarkom na krepitvi vloge središč v policentričnem omrežju v skladu z usmeritvami strategije prostorskega razvoja Slovenije ter prispevek k večji konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru in njihovem kvalitetnemu razvoju in privlačnosti za gospodarstvo in prebivalstvo.
- Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij, s poudarkom na razvoju potenciala kulturne raznovrstnosti oziroma kulturne dediščine in biotske raznovrstnosti in varovanih območij.

Usmeritve (Smernice..., 2012) za razvoj na regionalni ravni naslavlajo vsebine / ukrepe za doseganje vitalnih in urejenih mest, usklajene razvoj širših mestnih območij po strategiji prostorskega razvoja Slovenije, vitalnost in privlačnost podeželja, krepitev kakovostnih

naravnih in kulturnih značilnosti krajine ter prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi.

V sklepnem delu so podane usmeritve strategije prostorskega razvoja Slovenije za razvoj posamezne razvojne regije. Podane so usmeritve za razvoj (Smernice..., 2012):

- 1) policentričnega sistema mest in drugih naselij, s poudarki / usmeritvami za razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih, razvoj stanovanj, gospodarskih con, centralnih dejavnosti in javnega potniškega prometa ter večji privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij;
- 2) oskrbe regij z energijo,
- 3) prepoznavnosti Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter
- 4) ogrožena in vododeficitarna območja.

Podana so tudi priporočila za obliko prostorskega dela regionalnega razvojnega programa, priporočila za pripravo regionalnih razvojnih načrtov po zakonu o prostorskem načrtovanju in podatki o pripravi državnih prostorskih načrtih na območju posamezne razvojne regije ter podatki o občinskih prostorskih načrtih na območju razvojne regije (Smernice..., 2012).

Vsebine prostorskega planiranja na regionalni ravni, podane s smernicami prostorskega razvoja regij smo primerjali s priporočili Pogačnika (2006). Pogačnik navaja naslednje vsebine prostorskega razvoja za planiranje na regionalni ravni:

- sistem naselij, družbene dejavnosti in stanovanjsko gospodarstvo,
- gospodarske cone,
- območja ohranjanja narave,
- rekreacija v naravi in turizem,
- rudarstvo,
- prometa in telekomunikacijska infrastruktura,
- energetska infrastruktura,
- vodnogospodarska infrastruktura,
- okoljevarstvena infrastruktura,
- obramba in varstvo pred naravnimi ter ustvarjenimi nesrečami.

Preglednica 4: Pregled vsebin prostorskega načrtovanja na regionalni ravni.

Table 4: The topics of spatial planning at the regional level.

Vsebine prostorskega razvoja, ki se obravnava na ravni regije (povzeto po Smernice..., 2012)	Vsebine prostorskega razvoja, ki se obravnava na ravni regije (povzeto po Pogačnik, 2006)
1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;	
- razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih,	- urbani sistem / sistem poselitve
- razvoj stanovanj	- stanovanja
- gospodarskih con	- gospodarske cone
- centralnih dejavnosti	- družbene dejavnosti
- javnega potniškega prometa	
- večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij	
2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:	
- prometna povezanost	- prometna infrastruktura
- telekomunikacijska infrastruktura	- telekomunikacijska infrastruktura
- energetska infrastruktura in oskrba z energije	- energetska infrastruktura
- oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda	- vodno gospodarska infrastruktura
- ravnanje z odpadki	- okoljevarstvena infrastruktura
(3) Podeželje	- zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom - razvoj kmetijstva in gozdarstva
(4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal	
- vododeficitarna območja	- vodno gospodarska infrastruktura
- območja potencialnih naravnih in drugih nesreč	- varstvo pred naravnimi in antropogenimi nesrečami
(5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji	
(6) Vključevanje regije v mednarodni prostor.	

Primerjava pokaže, da so smernice prostorskega razvoja, podane RRA ob pripravi RRP, zajele vse pomembne vsebine prostorskega razvoja, na regionalni ravni, kot jih navaja strokovna literatura. V nalogi smo analiziral RRP z vidika vključenosti vsebin prostorskega načrtovanja, ki se obravnavajo na regionalni ravni.

3.7. Sistem razvojnega planiranja na Finskem

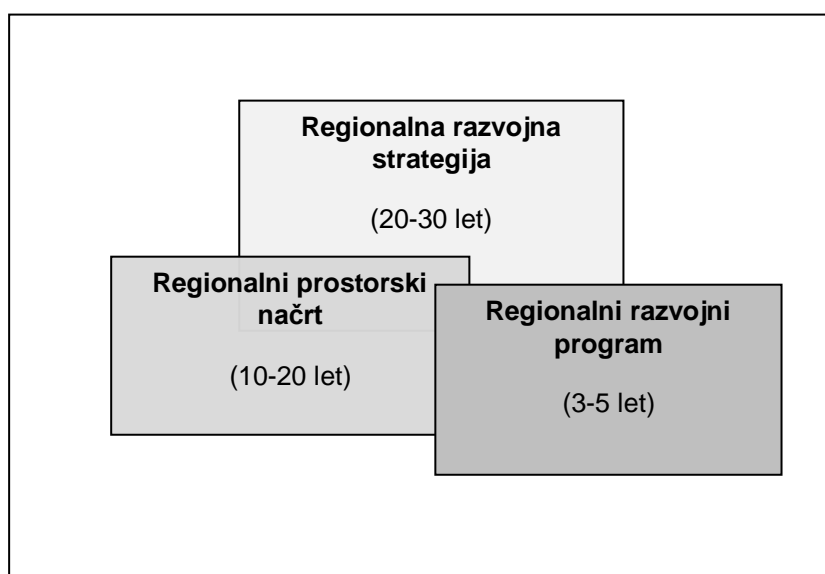
Sistem planiranja na Finskem (Planning system of Finland, 2016) je podrobneje predstavljen v poročilu Baltic Sea Region Interreg II B Promotiv Spatial Development by Creating COMon MINdsapes.

Na Finskem so na regionalni ravni vzpostavljene regionalne okoljske agencije (ang. Regional Environmental Centres), ki so del državne strukture upravljanja, t.i. izpostave državnih organov / ministrstev. Njihova naloga je nadzor nad regionalnim in lokalnim prostorskim planiranjem.

Za naloge razvojnega in prostorskega načrtovanja so vzpostavljeni regionalni sveti (ang. Regional Councils), v katerih so predstavniki lokalnih voljenih oblasti - predstavniki občin (Planning system of Finland, 2016). Na regionalni ravni ne obstajajo volitve, zato na tej ravni ni voljenih predstavnikov. Regionalni svet predstavlja odločevalsko telo na regionalni ravni in so odgovorni za splošni razvoj in prostorsko načrtovanje. Po zakonu so dolžni pripraviti regionalno razvojno strategijo, regionalni razvojni program in regionalni prostorski načrt.

Regionalna razvojna strategija je dolgoročen dokument, določa dolgoročne regionalne razvojne cilje za obdobje 20 – 30 let in upošteva lokalne regionalne potrebe in nima pravnih posledic (Planning system of Finland, 2016).

Regionalni razvojni program se pripravlja na 4 leta. Pripravlja se pod vodstvom ministrstva, pristojnega za notranje zadeve. Usmeritve regionalnih razvojnih programov izhajajo iz regionalnih razvojnih potreb in potencialov regije. Ob pripravi regionalnega razvojnega programa pa mora regija upoštevati nacionalne cilje za razvoj regije, ki jih je postavila vlada in regionalne razvojne strategije, ki jih so jih sprejela posamezna resorna ministrstva. Program usklajuje tako nacionalne / državne cilje in razvojne usmeritve resornih ministrstev, kot cilje regije, in določa programe, ki so sofinancirani s strani evropske unije in s strani posameznih resornih ministrstev (Planning system of Finland, 2016).

Slika 6: Razvojni dokumenti na regionalni ravni na Finskem (Planning system of Finland, 2016).

Figure 6: Development documents at the regional level in Finland (Planning system of Finland, 2016).

Na Finskem ne obstaja državni strateški prostorski načrt. Država podaja le smernice za prostorsko načrtovanje. Usmeritve za razvoj regije tako izhajajo iz prostorskega plana regije in državnih smernic za prostorsko načrtovanje. Regionalni prostorski načrt se pripravlja pod vodstvom ministrstva, pristojnega za okolje (Planning system of Finland, 2016).

Regija ima na voljo, da se sama odloči, katero vrsto plana bo izdelala (Planning system of Finland, 2016) :

- celovitega (ang. comprehensive regional land use plans) – ki pokriva vse glavne planske kategorije / vsebine v celotni regije,
- delnega (ang. phased regional land use plans) – ki pokriva samo specifično plansko kategorijo v posamezni planski odločitvi ali
- sub-regionalnega (ang. sub-regional), ki pokriva manjše območje regije.

Regionalni prostorski načrt predstavljajo so karte v merilu 1 : 100000 in 1 : 250000. Sprejme ga regionalni svet in ga predloži ministrstvu za okolje. Regionalni prostorski plani se morajo redno revidirati. Spreminjanje regionalnih planov pa poteka v odvisnosti od spreminjajočih se razvojnih potreb v prostoru (Planning system of Finland, 2016).

Zanimiv je poskus Finske, da z zakonom uvede samo eno, testno administrativno regijo Kainuu, tako da na regionalni ravni vzpostavi administracijo in demokratično izvoljen svet regije. V poskus se je priključilo 9 občin, regija Kainuu je v velikosti Slovenije, a ima le 85000 prebivalcev. Zanj so značilni negativni razvojni kazalniki, kot so upadanje števila prebivalstva, staranje prebivalstva, manjšanje gospodarske dejavnosti in zaposlenosti (Planning system of Finland, 2016).

Rezultati študije učinkov uvedbe administrativne regije Kainuu je objavil Haveri s sodelavci v letu 2015. Cilja vzpostavitve regije Kainuu sta bila, da se vzpostavijo boljši kazalniki regionalnega razvoja ter da se zagotovi kvalitetne in dostopne storitve tudi na območju, kjer potekajo procesi depopulacije, staranja prebivalstva in upadanje gospodarske moči.

Analize so pokazale, da je bila novoustanovljena regionalna vlada relativno uspešna pri preureditvi oz. prenosu pristojnosti oblin na regionalno oblast ter zagotovitvi ustrezno kvalitetne dostopnost prebivalcev do storitev. Na področju regionalnega razvoja pa ni bila uspešna, saj se po desetih letih uvedbe regije niso pokazali pozitivni vplivi na regionalni razvoj regije.

Haveri s sodelavci (2015) ugotavlja, da vzpostavitev regionalne administrativne ravni in regionalne vlade ne pomeni nujno pravi odgovor na izzive, ki jih zastavlja razvojna politika. Regionalni in lokalni razvoj sta v odvisnosti od množice deležnikov.

Izkušnje iz vzpostavitve administrativne regije Kainuu na Finskem (Haveri in sod., 2015) kažejo, da uvajanje regionalne administrativne ravni na regionalni ravni in vzpostavitev regionalne vlade, ne pomeni nujno tudi pozitivnega vpliva k boljšemu in hitrejšemu razvoju regije. Pomembneje je vzpostaviti dobro delujočo in široko mrežo vseh relevantnih deležnikov, ki lahko pomembno prispevajo k pospeševanju regionalnega razvoja. V mrežo pomembnih deležnikov je potrebno vključiti predstavnike lokalne in državne ravni iz različnih področij državne uprave ter predstavnike gospodarstva in nevladnih organizacij.

Po drugi strani nam primer Finske pokaže slabosti ali pomanjkljivost slovenskega sistema razvojnega planiranja na regionalni ravni. V Sloveniji ne obstaja dokument na regionalni ravni, ki bi podajal dolgoročne razvojne usmeritev regije. Dolgoročna strateška razvojna dokumenta sta SRS in SPRS. Regionalni razvojni program je sicer sestavljen iz dveh delov – strateškega in programskega, pri čemer oba obravnavata in dajeta usmeritve za enako

časovno plansko obdobje, obdobje enega programskega obdobja. Na Finskem je regionalni razvojni program pripravljen za bistveno daljše časovno obdobje, 20-30 let, sledi mu regionalni prostorski plan z usmeritvami za 10-20 let in regionalni razvojni program z usmeritvami za 3-5 let.

Ob vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni je treba zato razmisliti o vzpostavitvi dolgoročne razvojne strategije in regionalnega prostorskega plana na regionalni ravni, o razmerju (hierarhiji) med strateškim razvojnim in regionalnim razvojnim planom ter izvedbenim (programskim) dokumentom, časovni komponenti posameznega dokumenta v smislu opredelitve dolgoročnih in srednjeročnih usmeritev. Pomembna je tudi uskladitev regionalnega razvojnega programa z izvedbenim, akcijskim načrtom za najkrajše plansko obdobje – obdobje posameznega programskega obdobja (dogovor za razvoj regije).

4. ANALITIČNI DEL

4.1. Splošno o RRP in osnovne značilnosti regij

RRP imajo enotno strukturo. V prvem delu je strateški del, v drugem je programski oziroma izvedbeni del.

V RRP je uvodoma povzetek programa RRP 2014-2020 s predstavitvijo namena, izhodišč in ciljev izdelave RRP 2014-2020, vključno s poglavjem o vključevanju javnosti, spremljanje in verifikacija priprave RRP 2014-2020. Sledi analiza stanja v razvojni regiji, kjer je podan splošen opis regije, vključno s položajem regije v mednarodnem prostoru in analiza stanja v regiji za področja: (1) okolje in prostor, (2) demografija, (3) trg dela, (4) izobraževanje, (5) zdravstvo in izobraževanje, (6) regionalno gospodarstvo, (7) turizem, (8) kmetijstvo, (9) podeželje, zavarovana območja, naravna in kulturna dediščine, (10) nevladne organizacije. Nato je podana ocena izvajanja RRP razvojne regije v programskem obdobju 2007-2013.

V strateškem delu RRP so predstavljeni razvojni potenciali regije, strateška razvojna področja in cilji za razvoj regije, podane so razvojne prioritete regije (specializacija regije), vizija regije in opis skladnosti RRP z operativnim programom za izvajanje evropske kohezijske politike 2014-2020.

V programskem delu je finančna ocena vrednoti RRP ter podroben opis ukrepov RRP, navedeni so najpomembnejši regijski projekti in projektni predlogi za sektorske projekte – projekti nacionalne ravni.

Regije so si med sabo zelo različne. Po površini in številu prebivalcev je največja Osrednjeslovenska razvojna regija. Med manjše razvojne regije spadajo Zasavska, Posavska in Koroška razvojna regija. Podatki o površini in številu prebivalcev posamezne razvojne regije ter indeks razvojne ogroženosti so podani v spodnji preglednici.

Preglednica 5: Osnovni podatki po regijah.
Table 5: Basic data for regions.

Razvojna regija	Površina (km ²)	Število prebivalcev	% prebivalcev glede na Slovenijo	Indeks razvojne ogroženosti
Pomurska	1.337	117.005	6 %	161,8
Podravska	2.170	323.034	16 %	161,8
Koroška	1.041	71.390	3 %	121,6
Savinjska	2.384	259.935	13 %	92,6
Zasavska	264	42.824	2 %	125,1
Posavska	885	69.994	3 %	101,5
Jugovzhodna Slovenija	2.675	142.237	7 %	64,7
Osrednjeslovenska	2.555	547.730	27 %	35,5
Gorenjska	2.137	203.894	10 %	66,6
Primorsko - notranjska	1.456	52.517	3 %	124,8
Goriška	2.325	118.335	6 %	100,4
Obalno - kraška	1.044	112.728	5 %	81,4

Vir: Pravilnik 2014 in SURSb, 2016.

Za razvojne regije se za vsako posamezno programsko določi indeks stopnje razvitosti (Pravilnik, 2014), ki je izračunan na podlagi kazalnikov razvitosti, ogroženosti in razvojnih možnosti. Indeks stopnje razvitosti posamezne regije je izračunan na podlagi kazalnikov: (1) bruto domači proizvod na prebivalca, (2) bruto dodana vrednost na zaposlenega, (3) delež

bruto investicij v osnovna sredstva v bruto domačem proizvodu, (4) stopnja registrirane brezposelnosti mladih v starosti 15–29 let, (5) stopnja delovne aktivnosti v starosti 20–64 let, (6) delež prebivalstva s terciarno izobrazbo v starosti 25–64 let, (7) delež bruto domačih izdatkov za raziskovalno in razvojno dejavnost v bruto domačem proizvodu, (8) delež prečiščene odpadne vode z vsaj sekundarnim čiščenjem v izpuščeni odpadni vodi, (9) delež površine varovanih območij v regiji, (10) delež ocenjene škode zaradi elementarnih nesreč v bruto domačem proizvodu, (11) stopnja registrirane brezposelnosti, (12) indeks staranja prebivalstva, (13) razpoložljivi dohodek na prebivalca in (14) poseljenost.

Indeks na ravni Slovenije je 100. Večja vrednost indeksa pomeni večjo razvojno ogroženost regije. Upoštevani so bili podatki, ki so bili razpoložljivi do 31. marca 2014. Razvojne regije so ob upoštevanju indeksa razvojne ogroženosti v programskem obdobju 2014–2020 razvrščene glede na stopnjo svoje razvitosti (Pravilnik, 2014).

Pomurska razvojna regija ima najvišji indeks razvojne ogroženosti 161,8 in zaseda zadnje, 12. mesto glede na stopnjo svoje razvitosti. Visok indeks razvojne ogroženosti, nad 120, imajo regije Koroška (121,6), Podravska (123,9), Primorsko notranjska (124,8) in Zasavska (125,1) (Pravilnik, 2014).

Po stopnji razvitosti zasedajo najvišja mesta regije Osrednjeslovenska, Jugovzhodna Slovenija in Gorenjska, ki imajo najnižji indeks razvojne ogroženosti, in sicer Osrednjeslovenska 35,5, Jugovzhodna Slovenija 64,7 in Gorenjska 66,6. Sledita Obalno-kraška regija z indeksom razvojne ogroženosti 81,4 in Savinjska razvojna regija z indeksom razvojne ogroženosti 92,6 (Pravilnik, 2014).

Goriška razvojna regija z indeksom razvojne ogroženosti 100,4 zaseda 6. mesto, sledi ji Posavska regija z indeksom razvojne ogroženosti 101,5 na 7. mestu (Pravilnik, 2014).

4.2. Vzhodna kohezijska regija

4.2.1. Pomurska razvojna regija

Regionalni razvojni program Pomurje 2014-2020 je sprejel Razvojni svet Pomurske regije v maju 2015 (RRP Pomurska, 2015).

Preglednica 6: Organizacijska struktura priprave RRP Pomurske regije.

Table 6: Organisational structure for the preparation of the RDP Pomurska Region.

Razvojna regija	Pomurje
Naročniki izdelave RRP	Občine Pomurske razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Apače, Beltinci, Cankova, Črenšovci, Dobrovnik, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Lendava, Ljutomer, Moravske Toplice, Mestna občina Murska Sobota, Odranci, Puconci, Radenci, Razkrižje, Rogašovci, Sveti Jurij, Šalovci, Tišina, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Izdelovalci RRP	Regionalna razvojna agencija Mura d.o.o. v sodelovanju z Regijsko razvojno mrežo, razvojnim svetom Pomurske regije in njegovimi odbori, Svetom Pomurske razvojne regije Regijska razvojna mreža: - Regionalna razvojna agencija Mura - Regionalna agencija Sinergija - Razvojni center Murska Sobota - Razvojna agencija PORA Gornja Radgona - Prleška razvojna agencija GIZ
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	- Odbor za gospodarstvo in podjetništvo - Odbor za infrastrukturo in okolje - Odbor za turizem - Odbor za človeške vire in širši družbeni razvoj - Odbor za podeželje
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Ni razvidno iz gradiva.

1. Razvojni potenciali regij ter razvojni problemi in izzivi regije

Pomurska razvojna regija je najbolj vzhodna slovenska regija, ki meji na sosednjo Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Njeno urbano središče je Murska Sobota. Regija meri 1337 km², v njej pa prebiva približno 117000 prebivalcev (SURSB, 2016). Glede na stopnjo razvojne ogroženosti zaseda regija zadnje mesto, indeks razvojne ogroženosti pa znaša 161,8 (slovensko povprečje je 100) (Pravilnik, 2014). Regijo opredeljujejo veliki kompleksi kmetijskih zemljišč in intenzivno kmetijstvo ter zdraviliški turizem.

RRP Pomurske regije (2015) navaja kot razvojno prednost regije dobro geostrateško lego, kakovostno življenjsko okolje, multikulturnost, dobro razvit zdraviliški turizem, potencial obnovljivih virov energije (geotermalna energija, voda, sonce, les), neokrnjeno naravo in biotsko raznovrstnost.

Ključni razvojni potenciali regije so njena lega ob geostrateških razvojnih koridorjih, ljudje (madžarska manjšina in romska skupnost), termalni in mineralni vreli ter bogata kulturna dediščina, kamor prištevata tudi pestro kulinarijo.

Razvojni izzivi regije so neugodna demografska struktura prebivalstva (izseljevanje, visoka stopnja brezposelnosti, pomanjkanje kreativnih poklicev, slabšanje zdravja prebivalcev), premalo razvit turizem na podeželju, počasno uvajanje tehnoloških sprememb v gospodarstvu, onesnaženost okolja (zaradi kmetijstva) in ogroženost kmetijske pridelave ob napovedanih podnebnih spremembah (RRP Pomurska, 2015).

RRP Pomurska opredeli priložnosti razvoja regije na podlagi njene obmejne lege, kje vidi priložnost v čezmejnem in mednarodnem sodelovanju in povezovanju, v razvoju turizma, predvsem na podeželju, v pridelavi lokalne hrane in njeno vključitvijo v turistično ponudbo ter v razvoju rabe obnovljivih virov energije.

Iz RRP Pomurska ni razvidno, katere prostorske akte bo potrebno spremeniti, saj ni navedeno, ali je potrebna izdelava DPN, RPN ali OPN. V tem segmentu je stična točka razvojnega in prostorskega načrtovanja. Razvojni dokument bi lahko poleg navedbe prostorske ureditve, za katero je potrebno sprejeti ustrezen prostorski akt, podal priporočilo o vrsti prostorskega akta, ki ga je potrebno izdelati, lokaciji načrtovane prostorske ureditve.

2. Najpomembnejši regijski projekti in cilji SPRS

RRP Pomurska opredeljuje za regijo pomembne državne projekte in pomembne regijske projekte (RRP Pomurska, 2015):

1. Državi projekti:

- DPN za železniško progo Beltinci – Lendava in Lendava z R Madžarsko (Redicz),
- DPN za daljnovod DV 2 x 400 kV na odseku Cirkovce – Pince,
- DPN za plinovod M9 Lendava - Kidričevo,
- DPN za HE Hrastje Mota na Muri,
- DPN za bioplinsko napravo Mlajtinci v občini Moravske Toplice.

2. Pomembnejši regijski projekti:

Vseh pomembnejših regijskih projektov je 21, projekti s prostorskega vidika so naslednji:

- ureditev degradiranega območja Soboško jezero,
- pomurska kolesarska pot,
- ohranjanje kulturne dediščine Pomurja,
- celovito ravnanje z vodami v Pomurju,
- biosferni rezervat Mura,
- regijsko letališča Murska Sobota,
- gradnja širokopasovne povezave GOŠO.

V nadaljevanju so projekti RRP pomurske razvojne regije (2015) prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 5 pa so pomembnejšim regijskim projektom pripisani cilji SPRS 2004.

Ukrepi in projekti RRP Pomurske razvojne regije (2015) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;

- razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
- razvoj stanovanj: ni ukrepov,
- razvoj gospodarskih con: ni ukrepov,

- razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov,
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: reaktivacija degradiranih površin.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
- prometna povezanost: regijsko letališče Murska Sobota,
 - telekomunikacijska infrastruktura: gradnja širokopasovne povezave,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: HE Hrastje Mota na Muri,
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: celovito ravnanje z vodami v Pomurju,
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepov.
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): biosferni rezervat Mura in ohranjanje kulturne dediščine Pomurja.
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): zadrževalnik Sobotinci.
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: ni ukrepov.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

Pomembnejši projekti RRP Pomurske so zelo raznovrstni in naslavlajo številne vsebine prostorskega razvoja.

Prvi sklop projektov naslavlja področje razvoja urbanih območij, in sicer področja stanovanj, gospodarskih con in centralnih dejavnosti, ter področje razvoja in krepitve infrastrukturnih omrežij, in sicer prometna in telekomunikacijska omrežja ter področje komunalne infrastrukture.

Drugi sklop projektov naslavlja vsebine razvoja podeželja z ukrepi za zavarovana območja in ukrepi v podporo ohranjanja kulturne dediščine ter projekte za podporo razvoju območij, ki so poplavno ogrožena.

RRP s pomembnejšimi projekti na eni strani gradi in krepi infrastrukturno povezanost regije in s tem umeščenost regije v državni in mednarodni prostor. V zvezi s tem so predvideni ukrepi na področju prometne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture.

Z gradnjo širokopasovnega omrežja bo regija povečala svojo konkurenčnost na področju digitalnih / elektronskih komunikacij. S projektom gradnje hidroelektrarne pa bo povečala energetske potencial regije ter priključila v slovensko in mednarodno elektroenergetsko omrežje.

Z izgradnjo športnega letališča Rakičan pri Murski Soboti bo regija povečala njeno dostopnost in s tem priložnosti za razvoj turizma v regiji ter krepila pomen Murske sobote kot središča nacionalnega pomena.

Pomemben infrastrukturni projekt je izgradnja kolesarskih povezav v regiji, ki bo služila tako krepitvi trajnostnega prometa v regiji, predvsem v urbanem območju Murske Sobote ter spodbujala razvoj turizma kot pomembne gospodarske panoge regije. S projektom pa regija naslavlja tudi cilje infrastrukturnega povezovanja med urbanimi naselji in podeželjem.

Drugi sklop projektov naslavlja cilje varovanja narave in ohranjanja biodiverzitete v povezavi z razvojem turizma in varovanja prebivalcev in premoženja ljudi pred naravnimi nesrečami, kot so poplave. To je projekt vzpostavitve biosfernega rezervata reke Mure.

Projekt bo poleg projekta revitalizacije degradiranega območja ob Soboškem jezeru, ki predvideva vzpostavitvi nove turistične infrastrukture prispeval k ciljem povezovanja med podeželjem in mestom. Sanacija degradiranega območja pa hkrati pomeni tudi naslavljanje cilje učinkovite rabe prostora in podporo gospodarskemu razvoju regije.

Za regijo je pomemben tudi projekt za zagotavljanje poplavne varnosti z načrtnim zavarovanjem 10000 prebivalcev in njihovega premoženja pred škodljivim delovanjem voda.

Regija naslavlja s predlogom pomembnejših regijskih projektov naslednje cilje SPRS, 2004: cilj krepitve racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj medsebojnega dopolnjevanja funkcij podeželskih in urbanih območij (cilj 6), cilj vzpostavitve in krepitve povezanosti slovenskih infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7), cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami (cilj 9),) cilj krepitve kulturne raznovrstnosti regije za krepitev nacionalne prostorske prepoznavnosti (cilj 10) in cilj ohranjanja narave (cilj 11).

Primer predloga pomembnejših regijskih projektov pomurske razvojne regije nakazuje na pomen hkratnega prostorskega in razvojnega planiranja.

Namen in cilji projekta za vzpostavitev biosfernega rezervata Mura so v delu načrtovanega zavarovanega območja v koliziji z namenom in ciljem projekta DPN za HE Mota na Muri. Biosferni rezervat Mura zajema območje od vstopa reke Mure v Slovenijo na meji z Avstrijo do njenega izstopa na meji s Hrvaško in Madžarsko. Na tem območju se načrtuje tudi prostorski načrt za HE Mota na Muri. Cilj prvega projekta je vzpostavitev rezervata, ohranjanje biodiverzitete območij Natura 200 v povezavi z razvojem turizma in sonaravnega kmetijstva. Cilj drugega je energetska izraba reke Mure. Gospodarska izraba reke Mure je v koliziji z naravovarstvenim vidikom projekta bisfernega rezervata.

V kolikor bi v proces razvojnega načrtovanja priključili še proces prostorskega planiranja na strateški regionalni ravni, bi lahko predhodne prostorske preveritve in prostorsko načrtovalske usmeritve podale priporočila za oblikovanje predloga obeh projektov. Že v fazi priprave RRP bi lahko npr. opozorili na težave ob umeščanju hidroelektrarne v prostor na zavarovanem območju ali podali predlog za zmanjšanje območja biosfernega rezervata.

4.2.2. Podravska razvojna regija

RRP podravske razvojne regije je bil sprejet julija 2015 (RRP Podravska, 2015).

Preglednica 7: Organizacijska struktura priprave RRP Podravske regije.

Table 7: Organisational structure for the preparation of the RDP Podravska Region.

Razvojna regija	Podravska
Naročniki izdelave RRP	Občine Podravske razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Benedikt, Cerkevjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Duplek, Gorišnica, Hajdina, Hoče-Slivnica, Juršinci, Kidričevo, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Makole, Maribor (mestna občina), Markovci, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Ormož, Pesnica, Podlehnik, Poljčane, Ptuj (mestna občina), Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Starše, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Svet Andraž v Slovenskih goricah, Svet Jurij v Slovenskih goricah, Svet Tomaž, Šentilj, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
Izdelovalci RRP	Mariborska razvojna agencija p.o. (RRA) v sodelovanju z: - ZRS Bistra Ptuj (Znanstveno raziskovalno središče Bistra Ptuj) - JARA (Javna agencija za razvoj – Ormož), - RASG (Razvojna agencija Slovenske gorice)
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	Ni razvidno iz gradiva.
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Ni razvidno iz gradiva.

1. Razvojni potenciali regije, prostorske prednosti in izzivi

Podravska regija je tako po velikosti, svoji legi v vzhodni »polovici« države kot po problemskih območjih druga najpomembnejša regija v državi. Za Podravsko regijo je značilen policentričen razvoj, ki ga regija izvaja z delitvijo in obravnavo štirih subregionalnih območij (Zgornje Podravje, Spodnje Podravje, Prlekija in Slovenske gorice) (RRP Podravska, 2015)..

Podravska razvojna regija je v primerjavi z ostalimi razvojnimi regijami (poleg Savinjske razvojne regije) specifična v tem, da ima dve mestni občini in dva urbana središča nacionalnega pomena (Maribor in Ptuj), kar predstavlja poseben izziv za oblikovanje skupne razvojne strategije, ki temelji na delitvi, dopolnjevanju in nadgradnji funkcij in urbanih potencialov. Maribor je opredeljen kot najpomembnejše regijsko gospodarsko, izobraževalno, zdravstveno in kulturno središče, ki se v zadnjih letih preusmerja bolj v storitvene dejavnosti, z visoko stopnjo urbaniziranosti. Ptuj pa kot edino pomembnejše zaposlitveno središča in generator razvoja Spodnjega Podravja s primarno-terciarno usmerjenostjo in poudarjeno koncentracijo (priseljavanje) prebivalstva (RRP Podravska, 2015).

Glede na obmejno lego razvojne regije (meji z Republiko Avstrijo in Republiko Hrvaško) pa je ob oblikovanju razvojnih usmeritev regije potrebno upoštevati tudi potencial, ki ga imajo središča regije v odnosu do središč v čezmejnem prostoru (RRP Podravska, 2015).

Razvojni potencial regije je v dobri prometni dostopnosti, bližini mednarodnega letališča v Gradcu, letališče Edvarda Rusjana v Mariboru, bogata kulturne dediščine Maribora in Ptuja ter podeželja. razvit termalni turizem in zimski turizem na Pohorju in zavarovana območja regije (Natura 2000) in v rabi obnovljivih virih energije, predvsem geotermalne energije (RRP Podravska, 2015).

Poseben razvojni izziv regije so poplavna območja ob reki Dravi in Dravinji, območja, kjer je slaba oskrba prebivalstva s pitno vodo (Kozjak in Slovenske Gorice).

Razvojna priložnost regije je v razvoju trajnostnega turizma na podeželju in razvoju naprednih sistemov proizvodnje z uvedbo novih tehnologij in materialov (RRP Podravska, 2015).

2. Ukrepi RRP in cilji SPRS, 2004

Pomembnejši projekti RRP Podravske regije (2015) z vidika prostorskega razvoja so (RRP Podravska, 2015):

- Celovita oskrba Podravja s pitno vodo ter ureditev ravnanja z odpadnimi vodami.
- Drava - reka za prihodnost - Natura 2000. Cilji projekta so ohranjanje biotske raznovrstnosti, ohranjanje vrst in habitatnih tipov, doseganje dobrega stanja voda, zagotavljanje poplavne varnosti, krepitev ekosistemskih storitev, izboljšanje krajinske pestrosti, ohranjanje in revitalizacija kulturne dediščine in razvoj sonaravnega turizma.
- Projekt IOT – inovativne odprte tehnologije za vzpostavitev povezave med univerzo, Mariborsko razvojno agencijo, ZRC Bistra Ptuj, lokalnimi skupnostmi in podjetniki. Cilj projekta je vzpostaviti razvojno razvojne infrastrukture v Mariboru.

V nadaljevanju so projekti RRP podravske razvojne regije (2015) razporejeni po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012) ter podan opis glede naslavljanja ciljev SPRS, 2004. Katere cilje SPRS 2004 naslavlja pomembnejši regijski projekti in bodo prispevali k njihovem uresničevanju na državni ravni je razvidno iz Priloge 6.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Podravske regije (2015) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih:
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: ni ukrepov,
 - razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
 - razvoj javnega potniškega prometa:
- 2) večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: projekt IOT – inovativne odprte tehnologije.
- 3) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost: ni ukrepov,
 - telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: ni ukrepov,

- oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: projekt celovite oskrba Podravja s pitno vodo ter ureditev ravnanja z odpadnimi vodami,
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepov.
- 4) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): projekt za reko Dravo v povezavi z območjem Natura 2000.
 - 5) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): projekt za reko Dravo v povezavi z območjem Natura 2000.
 - 6) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: ni ukrepov.
 - 7) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

Predlagani projekti naslavljajo štiri področja prostorskega razvoja, in sicer področje krepitve urbanega območja regije, varovanja ljudi in premoženja pred poplavami, področje razvoja turizma na podeželju in varovanja narave in biotske raznovrstnosti.

Projekt vzpostavitve centra inovativnih tehnologij naslavlja področje razvoja gospodarskih con in krepitve središč mednarodnega / nacionalnega pomena. S pomembnejšim projektom pa se naslavljajo tudi vsebine učinkovite komunalne infrastrukture in zagotavljanje pitne vode na celotnem območju države.

Projekt reke Drave je najbolj integralen izmed vseh projektov, saj naslavlja cilje varstva okolja, cilje spodbujanja povezovanja podeželja in mest z raznovrstnimi dejavnostmi.

Pomembnejši projekti RRP Podravske razvojne regije ne vsebujejo ukrepov ali projektov, ki bi obravnavali vsebine čezmejnega povezovanja, kljub temu, da regija med potenciali razvoja navaja potencial, ki ga imajo središča regije v odnosu do središč v čezmejnem prostoru (RRP Podravska, 2015).

Pomembnejši projekti RRP Podravske razvojne regije naslavljajo naslednje cilje SPRS, 2004, in sicer: 2. razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij, 3. večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru, 5. skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi, 6. medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij, 9. prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami, 11. ohranjanje narave in 12. varstvo okolja.

4.2.3. Koroška razvojna regija

RRP Koroške razvojne regije je sprejel Razvojni svet Koroške razvojne regije 18. 3. 2015 (RRP Koroška, 2014).

Preglednica 8: Organizacijska struktura priprave RRP Koroške regije.

Table 8: Organisational structure for the preparation of the RDP Koroška Region.

Razvojna regija	Koroška
Naročniki izdelave RRP	Občine Koroške razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec, Vuzenica
Izdelovalci RRP	RRA Koroška, d.o.o., Regionalna razvojna agencija za Koroško
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	<ul style="list-style-type: none"> - Regijski odbor za človeške vire, - Regijski odbor za gospodarstvo, - Regijski odbor za infrastrukturo, okolje in prostor - Regijski odbor za podeželje, - Svet Koroške regije (v sestavi županov občin regije), - Razvojni svet Koroške regije.
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	RRA Koroška, Kocerod d.o.o., JPK Log d.o.o., JPK Slovenj Gradec d.o.o., JPK Radlje ob Dravi d.o.o. in JPK Dravograd, Medobčinski inšpektorat Koroške, Zavod RS za varstvo narave, ZGS OE Slovenj Gradec, Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava SG, RACE KOGO d.o.o., Občina Mislinja, Muta, Radlje ob Dravi Mestna Občina Slovenj Gradec in predstavniki ostalih občin v Koroški regiji.

1. Razvojni potenciali regije ter ključne razvojne potrebe in izzivi regije

V poglavju Predstavitev Koroške razvojne regije je podan izčrpen opis in prikaz stanja v regiji tako na gospodarskem, socialnem področju, kot tudi na področju infrastrukture opremljenosti v regiji, stanja okolja in prostora. Opis stanja v prostoru je podprt s statičnimi podatki SURS, GZS OZ Koroška, AJPES (RRP Koroška, 2014).

Razvojni potenciali regije ter ključne razvojne potrebe in izzivi regije na področju prostorskega razvoja regije so opredeljene v več vsebinskih sklopih.

Prvi prostorski izziv koroške regije je soočanje s problemom robnosti regije in njeno slabo prometno povezanostjo s središčem države in ostalimi regijami ter kritično stanje državne in lokalne cestne infrastrukture, zaostajanje regije na področju izvajanja ukrepov trajnostne mobilnosti, ki ga regija ocenjuje kot nezadovoljivo in neprimerno sodobnim potrebam mobilnosti, mreža kolesarskih poti med urbanimi središči pa se je šele začela razvijati. RRP navaja, da je potrebno izboljšati sistem javnega potniškega prometa (RRP Koroška, 2014).

Ključne potrebe na področju zagotavljanja boljše prometne dostopnosti in povezanosti regije za boljšo gospodarsko konkurenčnost regije so:

- zagotavljanje dostopnosti in povezanosti regije,
- posodobitev obstoječega prometnega omrežja,
- implementacija 3. razvojne osi
- modernizacija železniških povezav z Mariborom in sosednjo Avstrijo ter

- načrtovanje in izvedba aktivnosti za celovito izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti v regiji (RRP Koroška, 2014).

Na vsebinskem sklopu infrastruktura, okolje in prostor so kot ključni razvojni potenciali regije navedeni:

- zavarovana območja in krajine s prepoznavnimi značilnostmi za razvoj turizma in za ohranjanje kakovosti prostora ter ohranjanje narave in biotske pestrosti;
- sanacija degradiranih območij v urbanih središčih in starih industrijskih središčih, odlagališč odpadkov brez okoljskih dovoljenj ali v zapiranju,
- posodobitev cestnih in železniških prometnih povezav ter vzpostavitve kolesarskega omrežja in ukrepov trajnostne mobilnosti.

Na podlagi SWOT analize ter opredelitve ključnih razvojnih potreb in izzivov regije in ključnih razvojnih potencialov regije je regija določila razvojno vizij in razvojno specializacijo regije ter strateške razvojne cilje (RRP Koroška, 2014).

Razvojna specializacije regije je usmerjena v nadaljnji razvoj in krepitev (1) kovinsko-predelovalne industrije ter industrije vgradnih delov za avtomobilsko industrijo, (2) vzpostavitve gozdno-lesne verige in povečanje stopnje predelave lesa v regiji, (3) v razvoj novih materialov (razvoj novih materialov in tehnologij, (4) sonaravni turizem in razvoj kmetijstva in prehranske samooskrbnosti (RRP Koroška, 2014).

Strateški razvojni cilji regije so:

- povečanje konkurenčnosti regije,
- povečanje kakovosti življenja in socialne vključenosti za vse in
- zagotavljanje boljše dostopnosti in povezanosti v regiji in navzven ter izboljšanje kakovosti bivalnega okolja (RRP Koroška, 2014).

V RRP Koroška (2014) je podana analiza o površinah poslovnih con po občinah in njihovi zasedenosti. Po podatkih iz marca 2014 ima Koroška regija 284,16 ha skupnih površin poslovnih con. Največji sta v občini Dravograd in Ravne na Koroškem, vsaka z okoli 100 ha. V ostalih občinah so površine med 1 in 30 ha. Usmeritve RRP glede na površine poslovnih con, njihovo zasedenost in opremljenost pa so predvsem v posodobitvi obstoječih con.

2. Ukrepi RRP in cilji SPRS, 2004

Predlogi projektnih vsebin za podporo prostorskemu razvoju koroške regije so (RRP Koroška, 2014):

- Razvoj in opremljanje poslovnih con v Koroški regiji –
- Projekt Daljnovod 2x 110 kV – oskrba Mežiške doline z električno energijo:
- Modernizacija železniške proge Maribor – Prevalje:

Sektorski projekti, ki jih regija predlaga regija kot najpomembnejše za razvoj regije (RRP Koroška, 2014):

- 3. razvojna os v Koroški regiji,
- državna cestna infrastruktura in
- modernizacija železniške proge Maribor - Prevalje

V okviru ukrepa učinkovito načrtovanje in upravljanje s prostorom in naravo so predvideni projekti RRP Koroška, 2014):

- sanacija degradiranih območij Mežiške doline,
- obvladovanje poplav v porečju Mislinje in Suhadolnice,

- poplavna varnost porečja Meže,
- zaščitni ukrepi za poplave v industrijski coni Pameče,
- sistem zgodnjega opozarjanja na poplave,
- reševanje plazovitih območij.

Uvodoma so podani krepki RRP Koroške razvojne regije so podani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 7 so podani cilji SPRS, 2004, ki jih naslavlja pomembnejši regijski projekt.

Ukrepi RRP koroške razvojne regije (2014) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije: okrepitev vloge somestja v regiji.

- razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
- razvoj stanovanj: ni ukrepov,
- razvoj gospodarskih con: ukrep ureditve in posodobitve obstoječih con in morebitne razširitve obstoječih con,
- razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
- razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov,
- večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: ni ukrepov.

2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:

- prometna povezanost:
 - izgradnja 3. razvojne osi,
 - modernizacija železniške proge Maribor – Prevalje
- telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
- energetska infrastruktura in oskrba z energije: dodatne kapacitete prenosnega omrežja iz Dravograda do Ravn na Koroškem,
- oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: ni ukrepov,
- ravnanje z odpadki: ni ukrepov.

3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): ni ukrepov.

4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal:

- vododeficitarna območja: ni ukrepov,
- območja potencialnih naravnih in drugih nesreč:
 - projekt sanacije degradiranih območij Mežiške doline,
 - projekt obvladovanja poplav v porečju Mislinje in Suhadolnice,
 - projekt poplavne varnosti porečja Meže,
 - zaščitni ukrepi proti poplavam v industrijski coni Pameče,
 - projekt zgodnjega opozarjanja na poplave ter reševanje plazovitih območij.

5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: ni ukrepov.

6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

Večji del pomembnih regijskih projektov naslavlja območja s posebnimi omejitvenimi dejavniki razvoja, predvsem zagotavljanje poplavne varnosti in sanacijo okoljskih bremen. Drugi del projektov naslavlja vsebine prostorskega razvoja s področja krepitve infrastrukturnih omrežij - prometnih in elektroenergetskih povezav in razvoja gospodarskih con.

Z modernizacijo železniške proge ter z izgradnjo prometne osi se naslavlja cilji vzpostavitve boljše povezanosti infrastrukturnih omrežij. S protipoplavnimi ukrepi in ukrepi reševanja plazovitih območij pa se naslavlja cilji zagotavljanja varstva prebivalcev in premoženja pred naravnimi nesrečami.

Z vidika krepitve urbanega razvoja v regiji je pomemben projekt razvoja in opremljanja gospodarskih con ter projekt krepitve infrastrukturnih povezav regije, ki bodo prispevali k razvoju gospodarstva, s tem pa k večji konkurenčnosti koroškega somestja. Obstoječe prometne povezave ter povezave in kapacitete za oskrbo z električno energijo namreč ne zadoščajo več potrebam gospodarstva v regiji in ne omogočajo širitve dejavnosti.

S pomembnejšimi projekti rešuje regija predvsem razvojne probleme regije, ki se kažejo v njeni slabši prometni dostopnosti in povezanosti z državnim prometnim omrežjem. Z njimi pa želi okrepiti obstoječe razvojne potenciale, ki jih vidi v obstoječi gospodarski strukturi regije.

S pomembnejšimi ukrepi in projekti RRP zasleduje koroška razvojna regija naslednje cilje SPRS 2004: cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3), cilj kvalitetnega prostorskega razvoja in povečanja privlačnosti mest ter drugih naselij (cilj 4), cilj povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7) in cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami (cilj 9).

4.2.4. Savinjska razvojna regija

Regionalni razvojni program Savinjske razvojne regije za programsko obdobje 2014-2020 sta potrdila Razvojni svet Regije in Svet regije v marcu 2015 po predhodno izdanem mnenju ministrstva, pristojnega za regionalni razvoj (RRP Savinjska, 2015).

Preglednica 9: Organizacijska struktura priprave RRP Savinjske regije.

Table 9: Organisational structure for the preparation of the RDP Savinjska Region.

Razvojna regija	Savinjska
Naročniki izdelave RRP	Občine Savinjske razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Braslovče, Celje, Dobje, Dobrna, Gornji Grad, Kozje, Laško, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Podčetrtek, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Rogaška Slatina, Rogatec, Slovenske Konjice, Solčava, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Štore, Tabor, Velenje, Vitanje, Vojnik, Vransko, Zreče Žalec.
Izdelovalci RRP	RASR – Razvojna agencija Savinjske regije
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	Odbor za družbene dejavnosti in človeške vire, Odbor za gospodarstvo, turizem in konkurenčnost, Odbor za okolje, prostor in trajnostni razvoj, Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in podeželje
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Predstavniki občin, kmetijsko gozdarske zbornice, prostorskih načrtovalcev, Premogovnika Velenje, razvojne agencije (RASR), nevladnih organizacij in civilne iniciative Celje.

1. Analiza

Savinjska razvojna regija sega od avstrijske meje na severu zahodu do hrvaške meje na njenem jugo vzhodnem delu in se razprostira od Kamniško – Savinjskih Alp, Zgornje Savinske doline preko osrednjega zgostitvenega območja poselitve in gospodarskih dejavnosti v Celjski in Šaleški dolini, do hribovitih območij Obsotelja in Kozjanskega (RRP Savinjska, 2015).

Savinjska razvojna regija je imela po podatkih SURS (2013) 254.417 prebivalcev, kar predstavlja 109,5 prebivalca na km² (Slovenija 101,6 prebivalca na km²). Indeks staranja prebivalstva Savinjske regije je 111,4 (Slovenija 118,1), podatek za 1. 1. 2013 (RRP Savinjska, 2015).

Njeno poselitveno in zaposlitveno središče je Celje. Ob Celju imajo za razvoj regije pomembno vlogo še Velenje, Šentjur in Žalec kot zaposlitveni centri regije (RRP Savinjska, 2015).

V regiji je sedem naravnih termalnih zdravilišč, ki ustvarijo 97% vseh nočitev v regiji. Kmetijske površine obsegajo 30% zemljišč. (RRP Savinjska, 2015). Na območju regije je območje Nature 2000 in 27 zavarovanih območij, ki predstavljajo 10 % površine regije (RRP Savinjska, 2015).

2. Regionalni razvojni potenciali, ključne razvojne ovire in prednosti regije

Regija kot razvojne prednosti navaja razvit policentričen razvoj regije z dvema močnima središčema nacionalnega pomena v Celju in Velenju, ugodno strateško lego ob 5.

prometnem koridorju, dobro razvito državno in regionalno cestno omrežje ter mednarodno železniško postajo (RRP Savinjska, 2015).

Priložnosti za razvoj regije v navezavi na prometno infrastrukturo sta izgradnja multinodalnega logističnega centra Celje in 3. razvojne osi, ki bo povezala in okrepila prometne povezave s Koroško v njenem severnem delu ter navezavo z Jugovzhodno Slovenijo na njenem južnem delu (RRP Savinjska, 2015).

Razvojna prednost regije je obstoječih sedem zdraviliških središč, ki predstavljajo potencial za nadaljnji razvoj turizma, predvsem v povezavi z razvojem turizma na podeželju.

Razvojna prednost so tudi obstoječa industrija (predelava lesa, kovin, stekla) ter energetika ter zavarovano območje Natura 2000 (RRP Savinjska, 2015).

Kot razvojni problem izpostavlja 76,5 ha degradiranih površin, predvsem opuščene industrijske površine in 1214 ha nezasedenih gospodarskih con, ki lahko ob primernih ukrepih predstavljajo razvojni potencial regije (RRP Savinjska, 2015). Kljub temu RRP med pomembnejšimi projekti ne navede projekta, ki bi naslavljal problem degradiranih površin.

Razvoj regije bo osredotočen na prehransko samooskrbo, predelavo materialov (kovine, les, umetne mase in steklo), turizem in energetiko (RRP Savinjska, 2015).

Razvojno priložnost vidi regija v izboljšanju kakovosti življenjskega okolja in okoljsko sanacijo Celjske kotline ter izvedbo protipoplavnih ukrepov v Savinjski dolini.

Za razvoj regije je pomembna ureditev turistične infrastruktura Savinjske regije in razvoj kolesarskega regije nadaljevanje ter dokončanje projekta TEŠ VI (RRP Savinjska, 2015).

Pomembni ukrepi na področju zagotavljanja kakovostjo življenja so projekti oskrbe s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda (izgradnja manjkajoče komunalne infrastrukture) (RRP Savinjska, 2015).

3. Ukrepi RRP in cilji SPRS, 2004

Razvojni svet Savinjske regije je decembra 2015 potrdil sedem prioriternih projektov za v osnutek dogovora za razvoj regij (RRP Savinjska, 2015).

- Prehranska samooskrba Savinjske regije - zelenjava;
- Vonarsko jezero;
- Razvoj objezerskih območij Savinjske regije;
- Mreža podjetniških inkubatorjev Savinjske regije;
- Vzpostavitev mreže kolesarskih poti in stez v regiji za trajnostno mobilnost;
- Vizija Pohorje 2030;
- Mreža dnevnih in medgeneracijskih centrov za okrepitev in izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Savinjska (2015) so prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 8 pa so podani cilji SPRS, 2004, ki jih naslavlajo pomembnejši regijski projekti.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Savinjska (2015) vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), so:

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;

- razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: vzpostavitev mreže podjetniških inkubatorjev,
 - razvoj centralnih dejavnosti: vzpostavitev mreže dnevnih in medgeneracijskih centrov.
 - razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov,
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: ni ukrepov.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
- prometna povezanost: mreža kolesarskih poti v regiji,
 - telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: ni ukrepov,
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: ni ukrepov,
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepov.
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): projekt prehranske varnosti v regiji, razvoj objezerskih območij regije, vključno z Vonarskim jezerom ter projekt za razvoj Pohorja.
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): ni ukrepov.
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: projekt za razvoja Pohorja.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

S pomembnejšimi regijskimi projekti naslavlja regija predvsem področja razvoja podeželja, ki mu prednostno namenja vlogo zagotavljanja prehranske varnosti v regiji s proizvodnjo povrtin in razvojem samooskrbnih centrov, ter vlogo nosilca razvoja turizma, predvsem objezerskega. S temi projekti regija krepí podeželje z dvema pomembnima gospodarskima dejavnostma (proizvodnje hrane in turizem) in naslavlja cilje povezovanja podeželja z urbanih centri regije.

Področje razvoj infrastrukturnih omrežij je omejeno na vzpostavitev omrežja kolesarskih poti v regiji, ki so namenjene tako razvoju turizma kot tudi spodbujanju trajnostne mobilnosti.

Med pomembnimi regijskimi projekti sta tudi projekta, ki naslavljata urbani razvoj regije. Gre za projekta krepitve gospodarskih con regije in razvoja centralnih dejavnosti, s katerima regija krepí gospodarski razvoj regije in zagotavlja dostopnost do družbene javne infrastrukture.

Pomemben projekt je Vizija Pohorje 2030 s cilji razvoja sonaravnega turizma, varstva narave in kulturne dediščine. S projektom regija krepí medregijske povezave varstva narave, ohranjanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, ohranjanja in spodbujanja kulture dediščine in razvoja območij s podobnimi razvojnimi značilnostmi. Z razvojem dejavnosti na področju turizma pa spodbuja razvoj podeželja in povezave med podeželjem in urbanih centri.

S predlogom pomembnejših regijskih projektov naslavlja regije naslednje cilje prostorskega razvoja Slovenije: 1.cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj kvalitetnega razvoja in povečanja privlačnosti mest ter drugih naselij (cilj 4), cilj skladnega razvoja območij, ki imajo skupne prostorsko razvojne značilnosti (cilj 5), cilj medsebojnega dopolnjevanja funkcij podeželskih in urbanih območij (cilj 6), cilj ohranjanja narave (cilj 11), cilj kulturne raznovrstnosti regije za krepitev nacionalne prostorske prepoznavnosti (cilj 10).

4.2.5. Zasavska razvojna regija

Razvojni svet zasavske regije je sprejel RRP zasavske regije oktobra 2015, za njim ga je potrdil tudi Svet zasavske regije (RRP Zasavska, 2015).

Preglednica 10: Organizacijska struktura priprave RRP Zasavske regije.

Table 10: Organisational structure for the preparation of the RDP Zasavska Region.

Razvojna regija	Zasavska
Naročniki izdelave RRP	Občine Zasavske razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Hrastnik, Litija, Trbovlje, Zagorje ob Savi
Izdelovalci RRP	RCR Regionalni center za razvoj d.o.o.
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	Ni razvidno iz gradiva.
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Ni razvidno iz gradiva.

1. Regionalni razvojni potenciali, ključne razvojne ovire in prednosti regije

Regija navaja ko razvojno prednost dobro dostopnost in ugodno geografsko lego in bližino centrov, relativna bližina avtoceste; železnica, ter dobro pokrito omrežje centralnih dejavnosti na območju celotne regije. Prednost regije so tudi ohranjenost podeželja, prisotnost naravnih virov (gozd in vodni viri) ter razvita energetska infrastruktura (RRP Zasavska. 2015).

Slabosti regije so v neugodnih demografskih kazalnikih (izseljevanje prebivalstva in staranje prebivalstva), visoka onesnaženost zraka in obsežna degradirana območja zaradi rudarjenja: in slabe cestne povezave proti vzhodu; premalo izkoriščen potencial kulturne in naravne dediščine (RRP Zasavska. 2015).

Razvojni potenciali regije so v razvoju zelenega gospodarstva in v obnovljivih virih energije. Potencial za razvoj regije je predvsem v rabi sončne energije, lesne biomase, geotermalne energije ter revitalizaciji degradiranih območij (RRP Zasavska. 2015).

Regija s prestrukturiranjem sektorja energetike rešuje najbolj pereče razvojne probleme, kot so slabo stanje okolja v mestih (onesnaženost zraka z delci PM10), velike površine degradiranih industrijskih in opuščenih rudarskih območij. Prednostno se usmerja v rabo sončne energije na degradiranih površinah in strehah objektov. Velik potencial regije pa je tudi v rabi energetskega potenciala vode (geotermalna energija) iz zasavskih rudnikov za ogrevanje objektov (RRP Zasavska. 2015).

Priložnost razvoje regije je tudi v naravni in kulturni dediščine regije ter v razvoju podeželja z uvajanjem dopolnilnih dejavnosti (RRP Zasavska. 2015).

2. Ukrepi in projekti RRP Zasavske razvojne regije in cilji SPRS, 2004

V nadaljevanju so projekti RRP zasavske razvojne regije (2015) prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 9 pa so pomembnejšim regijskim projektom pripisani cilji SPRS 2004.

Ukrepi in projekti RRP Zasavske razvojne regije (2015) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije:
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih:
 - razvoj stanovanj:
 - razvoj gospodarskih con:
 - razvoj centralnih dejavnosti:
 - razvoj javnega potniškega prometa:
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij:
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost:
 - telekomunikacijska infrastruktura:
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije:
 - izgradnja verige HE na srednji Savi
 - morebitna izgradnja sistemske terciarne rezerve na območju TET
 - črpalna elektrarna,
 - vetrne elektrarne
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda:
 - ravnanje z odpadki:
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva):
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč):
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji:
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor:

Ključne ugotovitve analize

Ukrepi, ki podpirajo zgornje ugotovitve, ki odpravljajo slabosti regije in krepijo njene potencialne in priložnosti, so:

- ukrepi za vzpostavitev trajnostne proizvodnje in rabe energije.
- projekt izgradnje verige HE na srednji Savi
- vzpostavitev regionalnega centra za biomaso
- projekt razvoja zelenega gospodarstva in obnovljivih virov energije.

Aktivnosti za doseganje ciljev srednjeročnega razvoja regije so RRP Zasavske regije (2015):

- izgradnja hidroelektrarn na srednji Savi,
- regionalni center za biomaso,
- razvoj drugih obnovljivih virov energije (geotermalna energija, lesne
- sanacija degradiranih površin zaradi zaprtja rudnika Trbovlje – Hrastnik in ustanovitev razvojnega centra zasavske energetike.

V RRP so podane tudi dolgoročne aktivnosti, ki so namenjene doseganju končnega cilja: to je vzpostavitvi in razvoju prenovljene oziroma nove energetske dejavnosti, ki bo tradicionalno energetska regija preobrazila v pomembnega proizvajalca energije iz obnovljivih virov RRP Zasavske regije (2015):

- izgradnja verige hidroelektrarn na srednji Savi
- ohranjanje energetskih lokacij v Zasavju,
- ustanovitev inštituta za obnovljive vire energije.

Ključni ukrepi regije na področju urejanja prostora so RRP Zasavske regije (2015): -

- izboljšanje kakovosti zraka v Zasavju,
- nove investicije v prometno infrastrukturo,
- sanacija in revitalizacija površin rudnika Trbovlje - Hrastnik,
- sanacija stavb, racionalna raba, zeleni koncept
- ukrepi na zavarovanem območju Natura 2000
- ukrepi za trajnostno mobilnost.

Izmed najpomembnejših regijskih projektov RRP Zasavske regije (2015) naslavlja prostorske sestavine le en projekt, in sicer izgradnja verige hidroelektrarn na srednji Savi.

Cilj projekta je umestitev hidroelektrarn na srednji Savi v prostor in njihova gradnja. Izgradnja hidroelektrarn na srednji Savi vpliva na pozitiven regionalni razvoj s povečanjem števila delovnih mest, izboljšanjem prometne in komunalne infrastrukture ter razširitvijo energetskega omrežja in vzpostavitvijo novih rekreacijskih območij.

S projektom se zasleduje tudi cilje varovanja prebivalstva in premoženja pred škodljivim delovanjem poplavnih voda. Izgradnja hidroelektrarn bistveno prispeva tudi k izpolnitvi zahtev iz mednarodnih sporazumov pri zagotavljanju zadostne oskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov energije. Projekt ima širši regionalni in državni pomen.

Pomembni regijski projekti zasavske razvojne regije se nanašajo na izboljševanje negativnih stanj v prostoru. Z revitalizacijo degradiranih območij in s projekti za vzpostavitev rabe obnovljivih virov ukrepi pa išče regija nove razvojne priložnosti.

Prenova rudarsko – industrijskih območij naslavlja vsebine urbane prenove, razvoja novih rekreacijskih območij v mestnem prostoru kot tudi okoljske vsebine za izboljšanje bivalnega okolja. S prenovo degradiranih območij in spremembo njihove namembnosti se naslavlja cilji prostorsko uravnoteženega razvoja in cilji racionalne rabe prostora.

Predlagani projekti naslavlja naslednje cilje SPRS, 2004: cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3), cilj kvalitetnega razvoja in privlačnosti mest ter drugih naselij, cilj povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7), cilj preudarne rabe naravnih virov (cilj 8).

4.2.6 Posavska razvojna regija

Razvojni svet regije Posavje je junija 2015 sprejel Regionalni razvojni program razvojne regije Posavje za obdobje 2014-2020. Naknadno ga je potrdil tudi Svet regije Posavje (RRP Posavje, 2015).

Preglednica 11: Organizacijska struktura priprave RRP Posavske regije.

Table 11: Organisational structure for the preparation of the RDP Posavska Region.

Razvojna regija	Posavje
Naročniki izdelave RRP	Občine Posavske regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče, Sevnica
Izdelovalci RRP	Regionalna razvojna agencija Posavje
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	<ul style="list-style-type: none">- Delovna skupina za področje gospodarstva,- Delovna skupina za področje okolja, prostora, infrastrukture in energetike- Delovna skupina za področje človeških virov in kakovosti življenja- Delovna skupina za področje turizma, kulture in naravnih znamenitosti- Delovna skupina za področje podeželja s kmetijstvom- Odbor za gospodarstvo- Odbor za turizem in kulturo- Odbor za človeške vire in kakovost življenja- Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo- Odbor za razvoj podeželja
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Delovna skupina za področje okolja, prostora, infrastrukture in energetike ter Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo.

1. Potenciali prostora in razvojne prednosti in izzivi regije

Razvojne prednosti regije so ugodna geostrateška lega in ugoden prometni položaj, relativno hitra dostopnost do ključnih javnih funkcij, veliko število storitev javnega pomena, veliko število prostih stanovanjskih površin, bližina mesta Zagreb in povezovanje v zaposlitvenih, izobraževalnih in ekonomskih funkcijah, obstoječe energetske lokacije (RRP Posavje, 2015b).

Razvojni izzivi regije so premajhna velikost in pomen mestnih središč v primerjavi s slovenskimi in čezmejnimi središči, majhno gravitacijsko zaledje regije, razpršenost poselitve, slabša dostopnost mejnih in razvojno problematičnih območij do zaposlitvenih in oskrbnih centrov, neusklajenost prometnih uslug s poselitveno mrežo v prostoru, nejasno opredeljeni cilji za stanovanjsko oskrbo na regionalni ravni, preprečiti odliv mladih iz regije z zagotavljanjem neprofitnih stanovanj in opredelitev stanovanjske politike na regionalni ravni, povezovanje različnih vrst transporta in pospeševanje uporabe multinodalnega prometa ter spodbujanje razvoja gospodarskih con in logističnih terminalov. Priložnost za razvoj so tudi letališče Cerklje, in sicer otvoritev dela letališča za civilni promet, razvoja os, železnica in kolesarske poti (RRP Posavje, 2016b).

Razvojni izzivi regije so (RRP Posavje, 2015b):

- izboljšati stanja okolja z izgradnjo okoljske infrastrukture,
- upravljanje z vodami in sanacije okoljsko degradiranih območij,
- okrepiti odpornost lokalnih skupnosti na s podnebjem vezana tveganja,
- spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v prometni infrastrukturi,

- učinkovita raba energije in obnovljivih virov energije
- okrepitev in povezovanje središč v somestju nacionalnega pomena Brežice–Krško–Sevnica.

2. Ukrepi RRP s področja prostorskega razvoja regije in cilji SPRS, 2004:

Ukrepi RRP Posavje s področja prostorskega razvoja regije so namenjeni vzpostavitvi lesno-predelovalne industrije, upravljanju z vodnimi viri in odpadki, sanaciji degradiranih površin, spodbujanju trajnostne mobilnosti in učinkovite rabe energije, ukrepi za okrepitev somestja Brežice – Krško – Sevnica ter ukrepi za promocijo kulturno – zgodovinske dediščine regije v turistične namene in ukrepi spodbujanja čezmejnega sodelovanja, prav tako na področju turizma (RRP Posavska, 2015a).

V programskem delu RRP je navedenih 53 projektov regijskega pomena. Projekti, ki naslavljajo vsebine s področja prostorskega razvoja regije, so (RRP Posavska, 2015):

1. Za posavski gozd in les. V okviru projekta je predvidena vzpostavitev lesnih centrov na območjih obstoječih poslovnih con v Posavju..
2. Razvoj in opremljanje poslovnih con v Posavju. V regiji je približno 285 ha površin, namenjenih za dejavnost poslovnih con, od katerih je zasedenih le 44 % zasedenih. Cilj projekta je, da se oblikuje skupni koncept vodenja in trženja poslovnih con v Posavju, da se poveča zasedenost poslovnih con in ustvari nova delovna mesta.
3. Dostopna dediščina – nove vsebine in celostno ohranjanje in predstavljanje dediščine Posavja
4. Gradovi Posavje – Posavska stoletja, dežela gradov in glasbe.
5. Revitalizacija stavbne dediščine za vzpostavitev stacionarnih kapacitet v regiji Posavje po vzoru razpršenega hotela.
6. Mestna jedra – obnova in revitalizacija posavskih mest.
7. Vzpostaviti regionalne centre za oskrbo z biomaso in ravnanje z lesnimi odpadki. Cilj projekta je smotrna uporaba lesa in lesnih odpadkov pri predelavi lesa, izgradnja vsaj enega regionalnega centra za oskrbo z biomaso.
8. Izgradnja primarnega namakalnega sistema Arnovo selo in zagotavljanje požarne vode iz vodnega vira HE Brežice.
9. Izgradnja namakalnih sistemov ob reki Savi.
10. Agrarne operacije na območju občine Krško.
11. Oživitev vodnjakov, studencev, kalov in izvirov. Cilj projekta je raziskati, obnoviti, oživiti čim več izvirov, vodnjakov, studencev in kalov, raziskati kulturno dediščino in naravne posebnosti v povezavi z izviri, vodnjaki in kali ter vzpostaviti učne poti.
12. Ureditev in posodobitev obstoječih in novih vodnih virov s ciljem zagotavljanja večje varnosti in trajnost preskrbe s kakovostno pito vodo.
13. Vzpostavitev eko-remediacijskega središča v Posavju. Cilj projekta je izgradnja vsaj ene rastlinske čistilne naprave v vsaki občini Posavja ter revitalizacija oziroma sonaravna ureditev vsaj enega dela degradiranega vodotoka v vsaki občini.
14. Razvoj sistemov odgovornega in trajnostnega ravnanja z odpadki. Cilj projekta je zmanjšanje količine odloženih odpadkov in nižja stopnja onesnaženosti okolja. Občini Krško in Sevnica imata nove zborne centre že umeščene v prostorske akte, Občina Brežice jih še mora umestiti v OPN.
15. Povečanje stopnje priključenosti na obstoječe čistilne naprave in izgradnja sekundarne fekalne kanalizacije na območju Posavja. Cilj projekta je zaščita vodnih virov, varovanje okolja in podtalnice, izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev prebivalstva.

16. Čiščenje odpadnih komunalnih voda v manjših aglomeracijah. Cilj projekta je zaščita vodnih virov, varovanje okolja in podtalnice, izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev prebivalstva ter preprečevati odseljevanje prebivalstva.
17. Spodbujanje trajnostne mobilnosti v Posavju. Cilj projekta je povečanje uporabe javnega prometa in izboljšanje regionalne mobilnosti, kjer bodo povezali cestni, avtobusni in železniški promet, s tem pa prispevati k boljši kakovosti življenjskega prostora v urbanih območjih in prometne varnosti.
18. Daljinsko ogrevanje iz različnih virov v Posavju (izgradnja centrov za lesno biomaso in izgradnja distribucijskega sistema ogrevanja iz nuklearne elektrarne Krško). Cilj projekta je zagotoviti varen, cenovno ugoden in zanesljiv vir ogrevanja, zmanjšanje negativnih vplivov na okolje.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP posavske razvojne regije (2015a) so prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v nadaljevanju so v preglednici pomembnejšim regijskim projektom pripisani cilji SPRS 2004.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP posavske razvojne regije (2015a) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih, krepitev somestja Krško – Brežice – Sevnica.
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov
 - razvoj gospodarskih con : projekt za posavski gozd in les,
 - razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov
 - razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: projekt mestna jedra – obnova in revitalizacija posavskih mest.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost: projekt spodbujanja trajnostne mobilnosti v Posavju,
 - telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije:
 - projekt daljinsko ogrevanje iz različnih virov v Posavju,
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda:
 - projekt oživitve vodnjakov, studencev, kalov in izvirov,
 - projekt ureditve in posodobitve obstoječih in novih vodnih virov,
 - projekt vzpostavitve eko-remediacijskega središča v Posavju,
 - projekt razvoja sistemov odgovornega in trajnostnega ravnanja z odpadki,
 - projekt povečanje stopnje priključenosti na obstoječe čistilne naprave (izgradnja sekundarne fekalne kanalizacije na območju Posavja),
 - projekt čiščenja odpadnih komunalnih voda v manjših aglomeracijah
 - ravnanje z odpadki: projekt oblikovanja regionalnih centrov za oskrbo z biomaso in ravnanje z lesnimi odpadki.
- (3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva):
 - projekt izgradnje primarnega namakalnega sistema Arnovo selo in zagotavljanje požarne vod iz vodnega vira HE Brežice,

- projekt izgradnje namakalnih sistemov ob reki Savi,
- projekt agrarne operacije na območju občine Krško,
- projekt dostopne dediščine Posavja,
- projekt gradovi Posavja – Posavska stoletja, dežela gradov in glasbe,
- projekt revitalizacije stavbne dediščine za vzpostavitev stacionarnih kapacitet v regiji po vzoru razpršenega hotela.

(4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): ni ukrepov

(5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: projekt kolesarskih povezav v regiji.

(6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: povezovanje s Hrvaško na področju razvoja turizma.

Ključne ugotovitve analize

Pomembnejši projekti RRP Posavske regije naslavlja vsebine urbanega razvoja s projekti urbane prenovne in revitalizacije posavskih mest ter opremljanjem poslovnih con. Z njimi bodo prispevali k cilju izboljšanja kvalitetnega bivalnega okolja v mestih ter h konkurenčnosti posavskih mest

Drugi sklop pomembnejših projektov se nanaša na izkoriščanje potencialov podeželja za izboljšanje pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, izkoriščanje lesne mase gozdov in izboljšanje pogojev za razvoj turizma. S slednjim je povezan tudi projekt za čezmejno sodelovanje s Hrvaško na področju turizma.

Tretji sklop pomembnejših regijskih projektov posega na področje zagotavljanja ustrezne komunalne infrastrukture in obsega ukrepe na področju ravnanja z odpadki, čiščenja komunalnih odpadnih voda ter ureditve za zagotovitev ustrezne dostopnosti do pitne vode.

Pri opredeljevanju pomembnejših regijskih projektov je regija naslovila svoje razvojne potencialne bogate kulturne dediščine in bližine čezmejnega urbanega območja Zagreba.

Regija s pomembnejšimi projekti RRP naslavlja naslednje cilje SPRS, 2004: 1. racionalen in učinkovit prostorski razvoj, 2. razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij, 3. večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru, 4. kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij, 6. medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij, 8. preudarna raba naravnih virov, 9. prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami, 10. kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti in 12. varstvo okolja.

4.2.7 Razvojna regija Jugovzhodna Slovenija

Regionalni razvojni program razvojne regije Jugovzhodna Slovenija je potrdil razvojni svet regije v marcu 2015 (RRP Savinjska, 2015).

Preglednica 12: Organizacijska struktura priprave RRP regije Jugovzhodna Slovenija.

Table 12: Organisational structure for the preparation of the RDP Southeast Slovenia Region.

Razvojna regija	JV SLO
Naročniki izdelave RRP	Občine razvojne regije Jugovzhodna Slovenija in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Črnomelj, Dolenjske Toplice, Kočevje, Kostel, Loški potok, Metlika, Mirna, Mirna Peč, Mokronog - Trebelno, Mestna občina Novo Mesto, Osilnica, Ribnica, Semič, Sodražica, Ribnica, Semič, Sodražica, Straža, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Trebnje, Žužemberk
Izdelovalci RRP	Razvojni center Novo mesto d.o.o.
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	<ul style="list-style-type: none">- Odbor za gospodarstvo:- Odbor za človeške vire in blaginjo:- Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor- Odbor za podeželje- Odbor za turizem
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	<ul style="list-style-type: none">- Acer Novo mesto d.o.o.- TOPOS d.o.o.- RC Kočevje Ribnica- RIC Bela krajina- Občina Škocjan- MO Novo mesto- Občina Črnomelj- AG Inženiring d.o.o.

1. Regionalni razvojni potenciali, ključne razvojne ovire in prednosti regije

Jugovzhodna Slovenija obsega Dolenjsko, Belo krajino in Kočevsko-ribniško. V regiji prevladujejo podeželska naselja, na Kočevskem pretežno gozdna območja. Večje urbano središče je Novo mesto, večja urbana središča so še Kočevje, Ribnica, Trebnje, Črnomelj, Metlika. Belo krajino in Kočevsko-ribniško zaznamujeta odmaknjenost od glavnih prometnih tokov, kar predstavlja velik izziv za razvoj regije. Hkrati pa regijo opredeljujejo naravni potenciali, kot so termalna voda, kmetijska zemljišča in les ter krajinska pestrost in razmeroma neonesnaženo okolje (RRP JV Slovenija, 2015).

Razvojna prednost regije predstavljajo industrijska tradicija in tradicija na področju zdraviliškega turizma. Dobro razvito gospodarstvo in izvozno usmerjena podjetja so pomemben potencial regije (RRP JV Slovenija, 2015).

Prednosti za razvoj regije Jugovzhodna Slovenija so (RRP JV Slovenija, 2015) so visoka stopnja ohranjenosti naravnega okolja, veliko število naravnih vrednot in visoka stopnja biotske raznovrstnosti ter zavarovana območja narave (Natura 2000, Krajinski parka Kolpa in Krajinski parka Lahinja). Potencial za razvoj regije so tudi bogata naravna in kulturna dediščina, naravni viri termalne vode, kmetijstvo ter gozd z ekološko, socialno in proizvodno funkcijo (RRP JV Slovenija, 2015).

Prednosti regije predstavljajo potencial za ohranjanje kvalitetnega bivalnega okolja, za razvoj trajnostnega turizma in zdraviliškega turizma ter razvoj boljše in kvalitetnejše samooskrbe

regije (oskrba naselij) s kmetijskimi pridelki in proizvodi ter potencial za povečanje oskrbe regije z obnovljivimi viri energije (predvsem z lesno biomaso za vzpostavitev sistemov za daljinsko ogrevanje ter sončna in geotermalna energija) (RRP JV Slovenija, 2015).

Pomemben razvojni potencial regije je obstoječe izvozno usmerjeno gospodarstvo. Izvozno gospodarstvo daje možnosti za gospodarski, socialni in prostorski razvoj regije. Pomembno je za razvoj znanja, novih delovnih mest, realizacijo prihodkov ter razvoj prometne, energetske, informacijske in komunalne infrastrukture (RRP JV Slovenija, 2015).

2. Ukrepi in projekti RRP Jugovzhodna Slovenija in cilji SPRS, 2004

Najpomembnejši sektorski projekti, ki jih je opredeli RRP so (RRP JV Slovenija, 2015):

- južni del 3. razvojne osi (priprava prostorske in projektne dokumentacije),
- 3. A razvojna os (priprava prostorske in projektne dokumentacije).

Najpomembnejši regijski projekti: RRP razvojne regije Jugovzhodna Slovenija (2015) skupaj predlaga 24 projektov, od tega projekte, ki naslavljajo prostorski razvoj regije navajamo spodaj. Te smo analizirali z vidika prispevka k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Najpomembnejši projekti so s področij urbanega sistema, trajnostne mobilnosti v regiji, prometne in vodnogospodarske infrastrukture (RRP JV Slovenija, 2015):

- Trajnostna urbana strategija. Ukrepi projekta zajemajo prenovo urbanih območij, razvoj urbane mobilnosti in povečanje učinkovite rabe energije v gospodinjstvih z energetske sanacije večstanovanjskih stavb.
- Širokopasovna omrežja v regiji.
- Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje dolenjske.
- Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica – Ribnica – Kočevje.
- Oskrba s pitno vodo na območju Suhe krajine.
- Odvedena in očiščena odpadna voda v regiji.
- Lesni centri Dolenjske.

Ukrepi in projekti RRP Jugovzhodna Slovenija so prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 11 pa so navedeni cilji SPRS, 2004, ki jih naslavljajo pomembnejši regijski projekti.

Ukrepi / projekti RRP Jugovzhodna Slovenija po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012) ((RRP JV Slovenija, 2015):

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ukrepi trajnostne urbane strategije,
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: lesni centri Dolenjske,
 - razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
 - razvoj javnega potniškega prometa: izboljšanje in povečanje trajnostne mobilnosti v regiji
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: prenova urbanih območij, ukrepi trajnostne urbane mobilnosti in energetska prenova stavb.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost: ni ukrepa,

- telekomunikacijska infrastruktura: širokopasovna omrežja v regiji,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: ni ukrepa,
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje dolenske, oskrba s pitno vodo na območju Sodražica – Ribnica – Kočevje in oskrba s pitno vodo na območju Suhe krajine,
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepa.
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): razvoj trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture.
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč).
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor.

Ključne ugotovitve analize

Regija naslavlja s projekti urbane strategije in ukrepi za izboljšanje in povečanje trajnostne mobilnosti vsebine urbanega razvoja.

Na področju infrastrukturne opremljenosti so med pomembnejšimi projekti projekt za razvoj telekomunikacijskega omrežja v regiji in projekti za izboljšanje komunalne infrastrukture. Projektov s področja prometne infrastrukture regija ne predlaga, kljub temu, da je velik razvojni problem regije dotrajanost prometne infrastrukture, nezadostna razvitost prometne mreže in slaba prometna dostopnost oddaljenih obmejnih krajev do središča regije.

S projekti urbanega razvoja naslavlja regije cilje izboljšanja kakovosti bivalnega okolja in konkurenčnosti urbanega središča. S projekti s področja infrastrukturne opremljenosti pa cilje izboljšanja kvalitete bivalnega okolja in boljše dostopnosti regije do digitalnih telekomunikacijskih storitev

Regija s pomembnejšimi projekti RRP naslavlja naslednje cilje SPRS, 2004: cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3), cilj kvalitetnega prostorskega razvoja in povečanja privlačnosti mest in drugih naselij (cilj 4), cilj krepitve povezanosti domačih infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7), cilj preudarne rabe naravnih virov (cilj 8), cilj usklajenega prostorskega razvoja s prostorskimi omejitvami (cilj 9) in cilj varstva okolja (cilj 12).

4.2.8 Primorsko-notranjska razvojna regija

RRP je sprejel razvojni svet regije v decembru 2014 (RRP Primorsko-notranjska, 2014).

Preglednica 13: Organizacijska struktura priprave RRP Primorsko-notranjske regije.

Table 13: Organisational structure for the preparation of the RDP Primorsko-notranjska Region.

Razvojna regija	Primorsko – notranjska
Naročniki izdelave RRP	Občine Primorsko-notranjske regije Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Postojna
Izdelovalci RRP	RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. in Razvojni svet Notranjsko – kraške regije / RRA Zeleni Kras
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	Odbor za gospodarstvo in podjetništvo Odbor za infrastrukturo in okolje Odbor za turizem Odbor za človeške vire in širši družbeni razvoj Odbor za podeželje
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Odbor za infrastrukturo in okolje

Prednosti za razvoj regije so ugodna geografska lega, dobre prometne povezave do regionalnih centrov in bližina pomembnih gospodarskih središč Ljubljane, Kopra, Trsta in Reke, razpoložljivost poslovnih con, velika gozdnatost in naravna pestrost.

Med slabostmi prostorskega razvoja je RRP Primorsko-notranjske regije (2014) izpostavil, da ima regije slabe notranje prometne povezave, da so poslovne cone preveč razpršene in da manjka skupno upravljanje poslovnih con ter problem nazadovanja lesno-predelovalne industrije.

Razvojni potencial regije je v trajnostnem razvoju podeželja in razvoju turizma ter v povezovanju s sosednjimi regijami (tudi čezmejno, tako s Hrvaško kot z Italijo).

Prihodnji razvoj regija usmerja v odgovorno raba virov, ohranjanje narave in zagotavljanje visoke kakovosti življenja in konkurenčnosti gospodarstva.

1. Ukrepi in projekti RRP Jugovzhodna Slovenija in cilji SPRS, 2004

RRP Notranjsko kraška (2014) ne podaja predloga najpomembnejših projektov, ampak samo nabor vseh projektnih predlogov brez podrobnejšega opisa k in ciljev posameznega projekta ter meril in kazalnikov za spremljanje njihovega izvajanja. Analiza v tem primeru ni mogoča. Saj ne vemo, glede na katere cilje, merila in kazalnike se nanaša navedeni ukrep ali projekt. Analiza vseh projektnih predlogov ni smiselna, ker celotna vrednost vseh projektov previsoka glede na razpoložljive vire, zato njihova izvedba / implementacija ni realno izvedljiva. Ocena vpliv bi bila nerealna.

4.3 Zahodna kohezijska regija

4.3.1 Južna Primorska razvojna regija

Razvojni svet južnoprimorske regije je sprejel RRP Južno Primorske regije julija 2015, Svet južnoprimorske regije pa ga je potrdil na 2. redni seji v letu prav tako julija. 2015 (RRP Južna Primorska, 2015).

Preglednica 14: Organizacijska struktura priprave RRP Južno Primorske regije.

Table 14: Organisational structure for the preparation of the RDP South Primorska Region.

Razvojna regija	Južna Primorska
Naročniki izdelave RRP	Občine obalno-kraške regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Komen, Mestna občina Koper, Piran, Sežana, Ilirska Bistrica*
Izdelovalci RRP	Regionalni razvojni center Koper (RRC Koper), RRA Južne Primorske in Razvojni svet južno primorske regije v sodelovanju z: - ORA Območna razvojna agencija Krasi in Brkinov, - Razvojni center Divača, - Inkubator d.o.o., Sežana, - Center za pospeševanje podjetništva Piran d.o.o. in - Razvojni center Ilirska Bistrica*
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	- Odbor za gospodarstvo, - Odbor za turizem, - Odbor za človeške vire, - Odbor za podeželje, kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in naravne dobrine, - Odbor za infrastrukturo in prostorsko urejanje.
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	RRC Koper

1. Ključni razvojni potenciali regije, razvojni problemi in izzivi

Ključni razvojni potenciali regije so geostrateška lega v povezavi s koprskim trgovskim pristaniščem in napovedmi prihodnjih blagovnih tokov; razvoj turistične ponudbe (vključno s športnim turizmom) in učinkovitejše trženje na temelju že zgrajene infrastrukture in kompetenc; krepitev vloge znanja in povezovanje/sodelovanje v gospodarstvu; ustvarjalni potenciali ljudi vključno z bresposelnimi; promocija zdravega mediteranskega sloga življenja, pridelovanje kvalitetne hrane v povezavi z razvojem podeželja, trajnostni vzorci gospodarjenja in življenja ter kakovostno okolje, kulturna dediščina in narava (RRP Južna Primorska, 2015).

RRP Južna Primorska (2015) podaja posebej ključne razvojne potrebe in izzive regije na področju infrastrukture, okolja in prostorskega urejanja. Slabosti so:

- neuravnovežen prometni sistem, kjer so velika vlaganja v avtocestno omrežje, manj pa v ostale ceste ter v železniški sistem in sistem trajnostne mobilnosti,
- železniška povezava pristanišča z zaledjem, ki postaja ozko grlo za razvoj pristanišča v Kopru,
- nerealne obveznosti za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne in padavinske vode do leta 2017 ter stara središča obalnih mest z dotrajano in puščajočo meteorno in fekalno kanalizacijo ter občasno močno obremenjevanje morja s fekalijami,

- odsotnost regijskega centra za celovito ravnanje z odpadki in posledično, drag odvoz na oddaljena odlagališča,
- manjka varna oskrba Obale s kvalitetno pitno vodo v sušnih (turističnih) sezonah,
- energetska potratnost javnih stavb in javne razsvetljave,
- mobilnost, ki temelji na uporabi osebnega avtomobila in je velik porabnik energije,
- mesta v regiji, ki so v primerjavi s čezmejnimi (Trst, Reka, Gorica) majhna in z manj urbanega potenciala,
- zamuda v pripravi novih OPN v regiji ter
- dajanje prednost novogradnjam pred prenovi.

Nevarnosti regije na področju infrastrukture, okolja in prostorskega urejanja (RRP Južna Primorska, 2015) so:

- zamude pri vlaganjih v razvoj infrastrukture za drugi železniški ti, podaljšanje pomolov, izgradnja 3. pomola, poglobljanje plovniških kanalov,
- rast avtomobilskega prometa, ki lahko ogrozi prostorske kvalitete,
- nesodelovanje med občinami,
- prevlada večjih urbanih centrov čez mejo,
- odsotnost strateškega planiranja in učinkovitega izvedbenega prostorskega načrtovanja,
- komercialna pozidava na račun javnega dobrega, ki zmanjšuje razvojne potenciale in kvaliteto življenja ter
- visoke cene nepremičnin in pomanjkanje neprofitnih stanovanj, kar otežuje dostopnost do primernega bivališča za prebivalce.

Med ključne razvojne potenciale regije na področju infrastrukture, okolja in prostorskega urejanja pa navaja RRP Južna Primorska (2015) naslednje prednosti:

- relativno dobro razvita prometna infrastruktura,
- vzpostavljena ključna infrastruktura za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda
- dobro organiziran in delujoč sistem celovitega ravnanja z odpadki po občinah,
- naraščajoč delež ločeno zbranih odpadkov,
- visok delež pokritosti z vodovodno oskrbo iz javnih vodovodov (99,7 %),
- sprejeti lokalni energetske koncepti,
- uvajanje ukrepov učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije.

Priložnosti regije na področju infrastrukture, okolja in prostorskega urejanja RRP Južna Primorska (2015) so:

- globalni trendi trgovinskih tokov (predvsem med Azijo / Afriko in Evropo), ki podpirajo razvojne možnosti razvoja prometa in skladiščenja,
- trajnostna mobilnost, ki omogoča optimizacijo stroškov in dinamike izgradnje avtocestnega omrežja v regiji,
- finančno in tehnično racionalnejše rešitve odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda,
- sodelovanje med občinami, ki je lahko temelj za krepitev vloge somestja in ohranjanja prostorskih kvalitet in potencialov Obale,
- sodelovanje občin in državnih resorjev ter hkratno načrtovanje državnih in lokalnih ureditev,
- sodelovanje med mesti v čezmejnem območju.

2. Pomembnejši regijski projekti in cilji SPRS, 2004

Nacionalni projekti, ki imajo strateški pomen za regijo (RRP Južna Primorska, 2015):

- Železniški tir Koper – Divača
- Pristaniška infrastruktura (podaljšanje pomola I - za potrebe rasti kontejnerskega prometa; nadgradnja operativnih obal in priveznih mest v bazenu II in III; druga povezovalna infrastruktura znotraj območja pristanišča)
- HC Koper – Dragonja, HC Jagodje – Lucija
- AC od Postojne/Divače proti Hrvaški (oz. Jelšanam),
- Zagotavljanje kvalitetne in cenovno ugodne vode v regiji.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Južna Primorska (2015) so navedeni po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 12 pa so podani cilji SPRS, 2004, ki jih naslavljajo pomembnejši regijski projekti.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Južna Primorska (2015) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012) (RRP Južna Primorska, 2015):

1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije:

- razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
- razvoj stanovanj: Projekt vzpostavitve mreže bivalnih kapacitet z nastanitveno podporo za ranljive skupine,
- Razvoj gospodarskih con: projekt izgradnje poslovne cone z južno obvoznico v Sežani,
- razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
- razvoj javnega potniškega prometa :
 - o projekt izboljšanja dostopnosti na območje pristanišča z novimi vhodi,
 - o projekt vzpostavitve sistema trajnostne mobilnosti,
 - o projekt vzpostavitve pomorskega potniškega terminala Koper,
- večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij z reaktivacijo in prenovo degradiranih urbanih območij:
 - o projekt sonaravne ureditve obalnega pasu, ki obsega ureditev obale Koper-Izola, pešpoti med Lucijo in Sečovljami, privezov v kanalu Sv. Jerneja, skladišč soli v Portorožu in vzpostavitev integralnega upravljanja obalnega pasu s pripravo prostorske dokumentacije,
 - o projekt izgradnje golf igrišča Portorož v Sečovljah,

2) Infrastruktura opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:

- prometna povezanost:
 - o projekt izgradnje poslovne cone z južno obvoznico v Sežani,
 - o projekt vzpostavitve sistema trajnostne mobilnosti,
 - o projekt vzpostavitve pomorskega potniškega terminala Koper,
- telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
- energetska infrastruktura in oskrba z energije: ni ukrepov
- oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda:
 - o projekt čiščenja in odvajanja komunalne odpadne vode,
 - o projekt oskrbe s pitno vodo,
- ravnanje z odpadki: ni ukrepov.

(3) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal:

- vododeficitarna območja: ni ukrepov,
- območja potencialnih naravnih in drugih nesreč: ni ukrepov.

(4) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: projekt trajnostnega prostorskega razvoja čezmejne urbane mreže. Trajnostni prostorski razvoj čezmejne urbane mreže se bo izvajal preko EZTS – evropskega združenja za teritorialno sodelovanje. Cilji projekta so vzpostaviti čezmejni dialog in projekte z namenom krepitev urbanega potenciala mest za doseganje večje vloge mest, konkurenčnosti čezmejnega urbanega območja in krepitev dialoga in sodelovanja znotraj somestja Ankaran-Koper-Izola-Piran.

Ključne ugotovitve analize

Predlagani projekti RRP južnoprimorske regije naslavlajo vsebine s področja urbanega razvoja regije, vsebine s področja infrastrukturnih omrežij v regiji in vsebine čezmejnega povezovanja.

Regija s projekti vzpostavitve potniškega terminala v Kopru in projekti izvedbe novih vhodov v pristanišče regija ter projektom izgradnje poslovne cone v Sežani (vključno z obvoznico) prispeva k boljši dostopnosti in mednarodni povezanosti regije in države z ostalimi mednarodnimi središči.

S projekti sonaravne ureditve obalnega pasu prispeva k izboljševanju negativnih stanj v prostoru in kreptvi možnosti za razvoj turizma, s tem pa tudi prostorskega in gospodarskega razvoja somestja.

Projekt EZTS krepi povezanost širšega obmejnega območja med Koprom in Trstom in njegov urbani razvoj.

Vsi projekti skupaj pa prispevajo h kreptvi prostorskega in gospodarskega razvoja regije ter kreptvi njenih urbanih središč in somestja kot središč regionalnega in nacionalnega pomena.

Pomembnejši regijski projekti so lokacijsko večinoma vezani na obalno območje regije in spodbujajo konkurenčnost somestja Koper–Izola–Piran in ožjega priobalnega podeželskega zaledja ob reki Dragonji in Sečovljah. Za spodbujanje razvoja podeželskega zaledja s Krasom je predviden le en pomembnejši projekt za upravljanje območja Natura 2000 (geopark Kras).

Pomemben sklop projektov je vezan na izboljševanje negativnih stanj v prostoru na področju komunalne opremljenosti naselij in pokriva področja zanesljive oskrbe prebivalcev s pitno vodo ter nadgradnjo komunalne infrastrukture za čiščenje in odvajanje odpadne vode.

Predlagani projekti naslavlajo vse cilje SPRS, 2004, razen cilja 6. medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij, in sicer: cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3), cilj kvalitetnega razvoja in povečanja privlačnosti mest ter drugih naselij, (cilj 4), cilj skladnega razvoja območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi (cilj 5), cilj krepitev povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7), cilj preudarne rabe naravnih virov (cilj 8), cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami (cilj 9), cilj krepitev kulturne raznovrstnosti za krepitev nacionalne prostorske prepoznavnosti (cilj 10), cilj ohranjanja narave (cilj 11) in cilj varstva okolja (cilj 12).

RRP predlaga dodatno še dva projekta, ki pokrivata področje prostorskega načrtovanja na regionalni ravni:

- (1) tehnična podpora za pripravo regijskih projektov in
- (2) sonaravna ureditev obalnega pasu in integralno upravljanje in priprava prostorske dokumentacije (RRP Južna Primorska, 2015).

Namen projekta tehnična podpora za pripravo regijskih projektov je podpora regije pri načrtovanju na regionalni ravni, ki obsega: (1) podporo pri pripravi strateških projektov regijskega pomena (2) sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in prostorskih načrtov, (3) regijske strategije prostorskega razvoja - strategije prostorskega razvoja somestja Koper-Izola-Piran, (4) priprava investicijske, projektne in tehnične dokumentacije za ključne regijske projekte. Cilj je tudi znižati stroške dela in okrepiti usmerjenost k skupnim ciljem v regiji (RRP Južna Primorska, 2015).

Predlog pomeni kaže na zavedanje regije o pomembnosti prostorskega načrtovanja in planiranja na regionalni ravni in njeno pripravljenost za prevzem določenih nalog s področja prostorskega načrtovanja.

Eden takšnih nalog je projekt vzpostavitve integralnega upravljanja obalnega pasu. Namen projekta je vzpostavitev celostnega upravljanja z ožjim obalnim pasom. Cilj je, da se na podlagi ključnih potencialov regije, ki so narava, biodiverziteteta, krajina, kulturna dediščina, gospodarski, turistični in rekreacijski potenciali pripravi zasnova rabe prostora in prostorskih ureditev, ki bodo podrejeni: a/ohranjanju ključnih dobrin/potencialov, b/podpori trajnostnega razvoja, predvsem v povezavi s turizmom, rekreacijo, tradicionalnimi gospodarskimi aktivnostmi (ribištvo, kmetijstvo) c/odpravi ključnih pritiskov in sanaciji degradiranih območij (RRP Južna Primorska, 2015).

4.3.2 Severna Primorska razvojna regija

RRP Severno Primorske razvojne regije je bil sprejet in potrjen na sejah Razvojnega sveta regije in Sveta regije v marcu 2015 (RRP Severna Primorska, 2015).

Preglednica 15: Organizacijska struktura priprave RRP Severno Primorske regije.
Table 15: Organisational structure for the preparation of the RDP North Primorska Region.

Razvojna regija	Severna Primorska (Goriška razvojna regija)
Naročniki izdelave RRP	Občine Severne Primorske regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Mestna občina Nova Gorica, Šempeter – Vrtojba, Ajdovščina, Tolmin, Bovec, Kobarid, Cerkno, Idrija, Vipava, Kanal, Brda, Miren – Kostanjevica, Renče - Vogrsko
Izdelovalci RRP	- RRA Severne Primorske, d.o.o., Posoški Razvojni center in - Razvojni svet Regije Severne Primorske (Goriške razvojne regije) v sodelovanju z: - Razvojno agencijo ROD Ajdovščina in - ICRA d.o.o., Idrija
Strokovna podpora – odbori / širša projekta skupina:	7) Odbor za človeške vire 8) Odbor za gospodarstvo 9) Odbor za turizem 10) Odbor za razvoj podeželje 11) Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo
Sestava odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	ICRA d.o.o., Idrija

1. Ključni razvojni potenciali regije, razvojne prednosti in izzivi regije

Ključni razvojni potenciali regije (RRP Severna Primorska, 2015) je ugoden geo-strateški položaj ter položaj širšega somestja Nove Gorice, vključno z Ajdovščino z navezavo na sosednjo italijansko Gorico. RRP izpostavlja, da mesto Nova Gorica zadnja leta stagnira, na drugi strani pa, da je vzpostavljena formalna povezava med Mestno občino Nova Gorica, Občino Šempeter – Vrtojba in italijansko občino Gorica v okviru javnega prava ETZS GO, ki daje Novi gorici priložnost, da nadgradi svoje funkcije in se vzpostavi v slovenskem prostoru kot četrto središče mednarodnega pomena.

Prostorski potencial v regiji predstavljata tudi prometna infrastruktura ob 5. in 10. razvojnem koridorju, razvojna priložnost pa je v umestitvi 4. razvojne osi v prostor (RRP Severna Primorska, 2015).

RRP Severna Primorska (2015) predlaga ovrednotenje predloga, da se Nova Gorica opredeli kot središče mednarodnega pomena. Predlog utemeljuje s tem, da je Nova Gorica zelo dobro izkoristila svojo obmejno lego in vzpostavila trdno čezmejno sodelovanje z Italijo in okrepila svoj pomen v mednarodnem prostoru kot pomembno središče z ekonomskega, kulturnega in socialnega vidika (RRP Severna Primorska, 2015).

Nova Gorica, Šempeter – Vrtojba in Gorica v Italiji so del Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje ETZS GO. V novem programskem obdobju so strateški cilj EZTS GO vezani na razvoj območja na gospodarskem, kulturnem in infrastrukturnem področju in na

področju socialnih storitev. Prednostna področja EZTS GO po RRP Severna Primorska (2015) so:

- Trajnostna rast in nova delovna mesta z ukrepi (1) razvoja čezmejnega podjetništva s poudarkom na razvoju malih in srednjih podjetij in spodbujanju zaposlovanja, (2) razvojem čezmejnne turistične destinacije, (3) promocijo čezmejnne kulturne dediščine).
- trajnostna mobilnost in energetika z ukrepi (1) pospeševanje trajnostnih prevoznih sistemov in podpora intermodalnim železniškim objektom, (2) spodbujanje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije ter (3) spodbujanje nizkoogljičnih strategij v čezmejnem območju.
- izobraževanje, raziskave in razvoj
- krepitev družbene in socialne povezanosti in vključevanja z ukrepom razvoja mreže čezmejnih zdravstvenih storitev.

V okviru EZTS GO se bo krepil pomen širšega urbanega območja z ukrepi funkcionalne prenove stanovanj za socialno šibke skupine prebivalstva, ukrepi revitalizacije obstoječih poslovnih in industrijskih con v skladu s potrjenimi občinskimi prostorskimi načrti, z razvojem mreže čezmejnih zdravstvenih storitev, ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti in intermodalnosti ter ukrepi za trajnostni urbani razvoj (sanacija degradiranih območij in spodbujanje energetske učinkovitosti, uporaba obnovljivih virov energije) (RRP Severna Primorska, 2015).

2. Ukrepi in projekti RRP Severna Primorska in cilji SPRS, 2004

Ukrepi in projekti z vidika prostorskih razsežnosti prostora so obravnavani v sklopu več razvojnih prioritet. Na področju trajnostnega prostorskega razvoja regije, razvoja in krepitev ogroženih območij je regija predlagala pet projektov (RRP Severna Primorska, 2015):

- trajnostni razvoj urbanih območij in sanacija degradiranih območij,
- proti poplavna varnost območja ob reki Vipavi,
- model odpornosti lokalnih skupnosti na nesreče in okoljska tveganja v regiji,
- sodelovanje v EZTS GO.

Na področju dostopnosti in trajnostne mobilnosti, ki naj bi krepila konkurenčnost regij je regija opredelila pet projektov za razvoj prometne infrastrukture in trajnostne mobilnosti in en projekt za podporo razvoja kakovostne informacijsko – komunikacijske tehnologije (RRP Severna Primorska, 2015):

- 4. razvojna os
- razvoj regionalnega kolesarskega omrežja
- projekti za trajnostno mobilnost,
- intermodalni logistični center Vrtojba,
- regijski poligon varne vožnje in
- širokopasovno omrežje.

Na področju ohranjanja in varstva okolja ter spodbujanja učinkovite rabe energije je regija predlagala projekt (RRP Severna Primorska, 2015) za vzpostavitev kvalitetne okoljske infrastrukture.

Na področju učinkovite in trajnostne rabe energije je regija opredelila en projekt (RRP Severna Primorska, 2015), projekt za rabo vodnega potenciala v energetske namene.

Na področju ohranjanja naravne in kulturne dediščine s cilji varstva narave, ohranjanja biotske raznovrstnosti, koriščenja potencialov varovanih območij narave, naravnih vrednot in

območij s posebnim razvojnim potencialom je regija opredelila štiri ključne projekte (RRP Severna Primorska, 2015):

- projekt za razvoj širšega območja Trnovskega gozda in Nanosa
- projekt za razvoj območja ob reki Vipavi
- Geopark Idrija ter
- Triglavski narodni park

Pomembnejši projekti in ukrepi RRP Severne Primorske razvojne regije (2015) so prikazani po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 13 so v preglednici navedeni pomembnejši regijski projekti, ki so jim pripisani cilji SPRS, 2004.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Severne Primorske razvojne regije (2015) po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012):

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: ni ukrepov,
 - razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
 - razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov,
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij: trajnostni razvoj urbanih območij (regionalnega in subregionalnih središč) in sanacija degradiranih območij subregionalnih središč.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost:
 - 4. razvojna os
 - razvoj regionalnega kolesarskega omrežja
 - projekti za trajnostno mobilnost,
 - intermodalni logistični center Vrtojba,
 - regijski poligon varne vožnje
 - telekomunikacijska infrastruktura: gradnja, širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v regiji,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: izkoriščanje vodnega potenciala
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda:
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepov.
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva):
 - projekt za razvoj širšega območja Trnovskega gozda in Nanosa
 - projekt za razvoj območja ob reki Vipavi
 - Geopark Idrija ter
 - Triglavski narodni park
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal:
 - vododeficitarna območja: ni ukrepov,
 - območja potencialnih naravnih in drugih nesreč:
 - poplavna varnost območja ob reki Vipavi
 - model odpornosti lokalnih skupnosti na nesreče in okoljska tveganja v Severno Primorski regiji.

- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: Triglavski narodni park.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: EZTS GO.

Ključne ugotovitve analize

Pomembnejši projekti RRP Severne primorske regije naslavljajo širok nabor vsebin prostorskega razvoja: vsebine urbanega razvoja, vsebine infrastrukturnih omrežij, vsebine razvoja podeželja in območij z omejitvami za prostorski razvoj (npr. poplavno ogrožena območja) ter medregijsko in čezmejno povezovanje regije.

Projekti, ki naslavljajo urbani razvoj v regiji so projekti v okviru EZTS GO – evropskega združenja za teritorialno sodelovanje in razvoj Gorica. S projektom se krepi urbani razvoj Nove Gorice in s čezmejnim sodelovanjem z italijansko Gorico pa krepi povezovanje čezmejnih območij.

V podporo krepitvi urbanega razvoja je regija predvidela še projekte trajnostne urbane strategije in sanacijo degradiranih območij subregionanih središč. S temi projekti bo regija naslavljala cilje za večjo privlačnosti urbanih naselij.

Na področju krepitve infrastrukturnih omrežij je regija opredelila več projektov za vzpostavitev in krepitev prometne povezanosti središč znotraj regije in središč regije z ostalimi regijami. To je projekt umestitve in izgradnje 4. razvojne osi, ki bo povezal severnoprimorsko (goriško) regijo z osrednjoslovensko regijo. Za krepitev prometne povezanosti znotraj regije je regija opredelila projekt trajnostne mobilnosti, ki je namenjen krepitvi povezav trajnostne mobilnosti med središči širšega mestnega območja Nove Gorice in Ajdovščine. S tem posredno naslavlja tudi cilj krepitve omrežja policentričnega omrežja središč v Sloveniji.

S projektom vzpostavitve intermodalnega logističnega centra Vrtojba se krepi tako ubrani razvoj širšega mestnega območja Nove gorice kot tudi krepitev mednarodnih prometnih povezav med Slovenijo in Italijo.

Drugi sklop projektov naslavlja vsebine prostorskega razvoja podeželja in zavarovanih območij narave. Sem štejemo projekte Triglavskega narodnega parka, območja Trnovskega gozda in Nanosa ter območja ob reki Vipavi. Projekti naslavljajo cilje varstva narave v povezavi z razvojem turizma v naravi in na podeželju.

Na področju varovanja in ohranjanja narave in vzpodbujanja trajnostnega razvoja zavarovanih območij regija predlaga projekt Triglavskega narodnega parka, ki je hkrati tudi projekt, ki s svojimi aktivnostmi in obsegom povezuje dve regiji.

Predlagani pomembnejši projekti naslavljajo naslednje cilje SPRS, 2004, in sicer: cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj kvalitetnega prostorskega razvoja in krepitev privlačnosti mest ter drugih naselij (cilj 4), cilj skladnega razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi (cilj 5), cilj povezanosti lastnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7), cilj preudarne rabe naravnih virov (cilj 8), cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami (cilj 9), cilj ohranjanja narave (cilj 11) in cilj varstva okolja (cilj 12).

4.3.1 Gorenjska razvojna regija

Regionalni razvojni program Gorenjske za obdobje 2014 - 2020 je sprejel Razvojni sveta gorenjske regije in Sveta regije junija 2015 (RRP Gorenjska, 2015).

Preglednica 16: Organizacijska struktura priprave RRP Gorenjske regije.

Table 16: Organisational structure for the preparation of the RDP Gorenjska Region.

Razvojna regija	Gorenjska
Naročniki izdelave RRP	Občine gorenjske razvojne regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas – Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica
Izdelovalci RRP	Regionalna razvojna agencija Gorenjske BSC, poslovno podporni center. d.o.o. Kranj v sodelovanju z: <ul style="list-style-type: none"> - Razvojnim svetom gorenjske regije in odbori, Svetom gorenjske regije in občinami, - Razvojno agencijo Sora iz škofje Loke in - Razvojno agencijo zgornje Gorenjske (RAGOR) z Jesenic.
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	<ul style="list-style-type: none"> - Odbor za tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost - Odbor za turizem, - Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo - Odbor za razvoj človeških virov - Odbor za podeželje
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	<ul style="list-style-type: none"> - RAGOR - Aerodrom Ljubljana d.d. - Javni zavod TNP - ZRSVN, OE Kranj - MKO - Ekogor d.o.o. - Elektro Gorenjska d.o.o. - Sava d.d. - Mestna občina Kranj - Občina Tržič - Občina Škofja Loka - Občina Radovljica - Alpetour d.d.

1. Ključni razvojni potenciali regije, razvojne prednosti in izzivi regije

Gorenjska razvojna regija obsega 2.137 km² ali 1,5 % površine države. Regijsko središče je mesto Kranj. RRP Gorenjska (2015) šteje med svoje razvoje prednosti ugodno prometno lego in prometno dostopnost ob X. evropskem koridorju ter mednarodno letališče Jožeta Pučnika Ljubljana in veliko naravnih virov (npr. velike zaloge kakovostnih vodnih virov, velik potencial lesne biomase in velik delež neokrnjene narave). Prednost in razvojna priložnost regije so ugodna geostrateška lega regije ob X. evropskem koridorju in mednarodno letališče Jože Pučnik Ljubljana, triglavski narodni park, dostop do širokopasovnega omrežja in bogastvo tematskih poti.

Ključne razvojne ovire RRP Gorenjska (2015) so neučinkovit javni potniški promet ter premajhna pretočnost nekaterih regionalnih prometnih povezav in slaba povezava s Severno primorsko regijo.

2. Ukrepi in projekti RRP in cilji SPRS, 2004

Z vidika prostorskega razvoja regije so pomembni ukrepi in projekti RRP na področju razvoja turizma, okolja, prostora in infrastrukture in podeželja (RRP Gorenjska, 2015). Na področju razvoja turizma predlaga RRP projekt oživitve in obnove vaških in trških jeder.

Na področju okolja, prostora in infrastrukture predlaga RRP Gorenjska (2015) 7 projektov:

- Trajnostna in zelena mobilnost in mreža kolesarskih poti.
- Sanacija degradiranih površin. V regiji je evidentiranih 22 degradiranih območij v skupni površini 138 ha.
- Regijsko potniško središče s celovito prometno, energetsko in prostorsko ureditvijo v Kranju – podpora razvoju regijskega središča.
- Trajnostni urbani razvoj urbanega centra gorenjske regije.
- Razvoj kolesarskih povezav v Sloveniji.

Na področju razvoj podeželja predlaga RRP Gorenjska (2015) 4 projekte:

- Male komunalne naprave in rastlinske čistilne naprave.
- Centri domače in umetnostne obrti na Gorenjskem – Tradicionalne obrti in veščine.
- Ureditev planin.
- Domačija na Gorenjskem – stavbna dediščina gorenjskega podeželja.

Regija v RRP Gorenjska (2015) opredeli 17 regijskih projektov nacionalnega pomena, od tega 6 projektov z vsebinami, ki naslavlajo prostorski razvoj regije, in sicer:

- Poslovno-logistična cona Brnik.
- 4. razvojna os.
- Železnica II tir.
- Povezava Primorske z gorenjsko – Oživitev Bohinjske proge – cestni predor Bohinj – Most na Soči.
- Nadgradnja regionalnih cestnih povezav med gorenjsko avtocesto in blejsko – bohinjskim kotom.
- Medregionalni projekt za Triglavski narodni park, s podprojektom trajnostna mobilnost v TNP in Razvoj trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture.

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Gorenjska (2015) so navedeni po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 14 pa so podani cilji SPRS, 2004, ki jih naslavlajo pomembnejši regijski projekti.

Pomembnejši projekti in ukrepi RRP Gorenjska (2015) po vsebinah prostorskega razvoja (po smernicah prostorskega razvoja regij, 2012), so:

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: projekt poslovno-logistična cona Brnik,
 - razvoj centralnih dejavnosti: ni ukrepov,
 - razvoj javnega potniškega prometa: ni ukrepov,
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij / reaktivacija in prenova degradiranih urbanih območij:
 - projekt sanacije degradiranih površin,
 - projekt celovite ureditve regijskega potniškega središča v Kranju,
 - trajnostni urbani razvoj urbanega centra gorenjske regije.

- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost:
 - projekt 4. razvojna os,
 - projekt železnica II tir
 - projekt povezave primorske z gorenjsko regijo z oživitvijo bohinjske proge s cestnim predorom med Bohinjem in Mostom na Soči,
 - projekt nadgradnje regionalnih cestnih povezav med gorenjsko avtocesto in blejsko – bohinjskim kotom,
 - projekt trajnostne mobilnosti v TNP ter
 - projekt mreže kolesarskih povezav v Sloveniji,
 - telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
 - energetska infrastruktura in oskrba z energije: ni ukrepov,
 - oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: ni ukrepov,
 - ravnanje z odpadki: ni ukrepov.
- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): projekt razvoja trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture.
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): ni ukrepov.
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: projekt Triglavski narodni park.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

S pomembnejšimi projekti regija naslavlja vsebine urbanega razvoja, razvoja prometnih omrežij in razvoja podeželja ter varstva narave.

Regija bo urbani razvoj krepila z več projekti urbane prenove Kranja ter projektom razvoja gospodarske cone pri Brniku. Z njimi naslavlja cilje za vzpostavitev urejenega mesta in kakovostnega bivalnega okolja ter prispeva h krepitvi gospodarskega pomena širšega mestnega območja Kranja.

Za regijo je pomemben projekt Triglavskega narodnega parka, katerega vsebine naslavlajo cilje ohranjanja narave in biodiverzitete ter kulturne dediščine za razvoj trajnostnega turizma. S tem pa izkoriščajo potencialne zavarovanega območja podeželja ter krepijo povezave med urbanih centri Triglavskega parka in centri zunaj parka s podeželjem. Projekt je medregijski, vanj je vključena tudi sosednja severno primorska regija.

Cilj krepitve omrežja prometnih povezav in krepitve vpetosti regije v mednarodne prometne tokove naslavlja s projekti izgradnje manjkajočih prometnih povezav s sosednjo, severnoprimorsko regijo ter krepitvijo trajnostne mobilnosti na obočju Triglavskega narodnega parka. Projekt hkrati podpira tudi cilje projekta Triglavskega parka, saj naslavlja cilj izboljšanja prometne dostopnosti med regijama, s tem pa projekta izkazujeta sinergije na področju prostorskega razvoja obeh regij.

S pomembnejšimi projekti regija rešuje ključne razvojne probleme slabe prometne pretočnosti in slabih prometnih povezav s severnoprimorsko regijo ter izkorišča dobro razvojni potencial narodnega parka, njegove širše prepoznavnosti in obstoječe infrastrukture.

Pomembnejši projekti gorenjske razvojne regije naslavljajo naslednje cilje SPRS, 2004: cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj kvalitetnega prostorskega razvoja in krepitev privlačnosti mest ter drugih naselij (cilj 4), cilj skladnega razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi (cilj 5), cilj medsebojnega dopolnjevanja funkcij podeželskih in urbanih območij (cilj 6), cilj povezanosti lastnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7).

4.3.2 Osrednjeslovenska razvojna regija

RRP Osrednjeslovenske razvojne regije je sprejel razvojni svet regije v juliju 2015 (RRP Osrednjeslovenska, 2015).

Preglednica 17: Organizacijska struktura priprave RRP Osrednjeslovenske regije.

Table 17: Organisational structure for the preparation of the RDP Central Slovenia Region.

Razvojna regija	LUR
Naročniki izdelave RRP	Občine Ljubljanske urbane regije in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Občine	Borovnica, Brezovica, Dobropolje, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Domžale, Grosuplje, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Komenda, Kamnik, Mengeš, Mestna občina Ljubljana, Log-Dragomer, Logatec, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Škofljica, Smartno pri Litiji, Trzin, Velike Lašče, Vodice, Vrhnika
Izdelovalci RRP	RRA LUR - Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije
Strokovna podpora – odbori oziroma širša projekta skupina:	Ni razvidno iz gradiva.
Sestava Odbora, pristojnega za prostor ali organizacija, ki je vodja odbora	Ni razvidno iz gradiva.

1. Ključni razvojni potenciali regije, razvojne prednosti in izzivi regije

RRP Osrednjeslovenske regije (2015) opredeli ključne razvojne potenciale regije v človeških virih. V osrednjeslovenski regiji so zgoščene ključne državne, znanstvene, raziskovalne, izobraževalne in kulturne institucije, v njej je veliko število podjetij in delovnih mest. RRP jo opredeli kot regijo z največ znanja in kreativnega potenciala. Regija ustvari več kot tretjino slovenskega bruto družbenega proizvoda in je gospodarsko najbolj razvita regija v državi. Indeks razvojne ogroženosti regije je najnižji med vsemi regijami in znaša 35,5 (Pravilnik, 2014).

Ključne razvojne prednosti regije so ugoden geostrateški položaj v središču države, v katerem je prisotna velika koncentracija in razvitost centralnih (političnih, upravnih) in storitvenih dejavnosti, ter Ljubljana kot glavno mesto države. Ljubljana je tudi središče nacionalnega in mednarodnega pomena ter glavno zaposlitveno in izobraževalno središče, ki ustvarja veliko dnevniških migracij, tudi iz sosednjih regij (Kranj, Škofja Loka, Trbovlje, Trebnje, Postojna, Cerknica itd.) (RRP Osrednjeslovenska, 2015).

Osrednji problem regije predstavljajo dnevne migracije, ki jih bo treba reševati z zmanjševanjem potreb po migracijah (policentrični razvoj regije) oziroma s spodbujanjem trajnostne mobilnosti (JPP, P + R, železniški promet) (RRP Osrednjeslovenska, 2015).

RRP Osrednjeslovenska (2015) izpostavlja kot slabost, da je regija energetska odvisna od zunanjih virov, saj so lokalni potenciali za ogrevanje in pridobivanje električne energije relativno slabo izrabljeni. Potencial za razvoj vidi v vnovičnem zagonu lesne industrije. Najboljše možnosti za izrabo lesne biomase pa imajo podeželske občine.

Ovira razvoju regije so številna poplavno ogrožena območja (npr. Ljubljana severovzhod, Dobrova– Brezje pri Dobrovi, Ljubljana jug, Grosuplje, Vevče – papirnica, Litija, Zalog–Podgrad–Videm, Sava, Kresnice, Ihan – farme, Domžale, Nožice, Kamnik, Komenda–Moste–Suhadole, Medvode–Tacen, Gameljne) (RRP Osrednjeslovenska, 2015).

Regija bo gradila na trajnostnem razvoju, razvoju gospodarstva in varstvu okolja. Konkurenčnost regije bo povečevala z ustrezno prenovo ter razvojem prometne, okoljske, informacijsko-komunikacijske in družbene infrastrukture. Pomembna je tudi prenova prometne infrastrukture v smeri trajnostne mobilnosti (RRP Osrednjeslovenska, 2015).

2. Ukrepi in projekti RRP in cilji SPRS, 2004

RRP Osrednjeslovenska podaja nabor regijskih projektov, ki naslavljajo področja gospodarstva, inovacij, okolja in prometa. Pomembnejši projekti nacionalnega pomena so:

- razvoj umetniških akademij;
- intermodalni logistični terminal Ljubljana (ITL);
- gradnja HE na Savi;
- projekti za vzpostavitev trajnostne mobilnosti: potniški center Ljubljana (Emonika), posodobitev regionalnih železnic, učinkovito delovanje regionalnega železniškega omrežja, nadgradnja železniške infrastrukture (ljubljsko železniško vozlišče, železniška povezava z Brnikom, redne železniške potniške linije s sosednjimi HUBi, mestna in primestna železnica (MPŽ) ter zasnova novih železnic RS);
- ukrepi s področja prometne infrastrukture: obvoznica Škofljica, povezovalna cesta Želodnik–Vodice, obvoznica Polhov Gradec, obvoznica IOC–Logatec, obvoznica Moravče, obvozna cesta Šentjakob–Stanežiče (Nemška cesta), povezovalna cesta Trzin–Študa in priključek AC Študa, izvoz AC Brezovica in povezovalna cesta do Notranjih Goric, obvoznica Rovte - Severna obvoznica Vrhnike - Južna obvoznica Vrhnike - Navezovalna cesta Jeprca–Stanežiče–Brod, razširitev odseka AC Koseze–Kozarje v šestpasovnico, priključek AC Šmarje – Sap, priključek AC Vrhnika, razširitev ljubljanskega AC-obročja in vpadnih krakov, obnova mostu na Savi v povezavi z zunajnivojskim križanjem;
 - okoljski projekti odvajanja in čiščenja odpadnih voda (kohezijski projekti);
 - ljubljansko stičišče inovativnosti (prenos znanja v gospodarstvo).

Pomembnejši ukrepi in projekti RRP Osrednjeslovenske razvojne regije (2015) so navedeni po vsebinah prostorskega razvoja, ki se obravnavajo na ravni regije (po smernicah prostorskega razvoja, 2012), v Prilogi 15 pa so podani cilji SPRS, 2004, ki jih naslavljajo pomembnejši regijski projekti.

Pomembnejši projekti in ukrepi RRP Osrednjeslovenske razvojne regije (2015) po vsebinah prostorskega razvoja (po smernicah prostorskega razvoja regij, 2012), so:

- 1) Razvoj omrežja mest in drugih naselij ter funkcionalne regije;
 - razvoj poselitvenih območij, predvsem na širših mestnih območjih: ni ukrepov,
 - razvoj stanovanj: ni ukrepov,
 - razvoj gospodarskih con: ljubljansko stičišče inovativnosti ,
 - razvoj centralnih dejavnosti: razvoj umetniških akademij,
 - razvoj javnega potniškega prometa: ukrepi trajnostne mobilnosti,
 - večja privlačnosti mest in urbanih ter podeželskih naselij z reaktivacijo in prenovo degradiranih urbanih območij: ljubljansko stičišče inovativnosti, ukrepi trajnostne mobilnosti.
- 2) Infrastrukturalna opremljenost naselij in gospodarska infrastruktura:
 - prometna povezanost: intermodalni logistični terminal Ljubljana (ITL),
 - ukrepi s področja prometne infrastrukture, projekti za vzpostavitev trajnostne mobilnosti,

- telekomunikacijska infrastruktura: ni ukrepov,
- energetska infrastruktura in oskrba z energije: gradnja HE na Savi,
- oskrba s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda: okoljski projekti odvajanja in čiščenja odpadnih voda,
- ravnanje z odpadki: ni ukrepov.

- 3) Podeželje (zavarovana območja narave v povezavi z rekreacijo v naravi in turizmom: razvoj kmetijstva in gozdarstva): ni ukrepov.
- 4) Ogrožena območja, območja z omejitvami v prostorskem razvoju in rabi tal (vododeficitarna območja in območja potencialnih naravnih in drugih nesreč): ni ukrepov.
- 5) Povezovanje regije s sosednjimi in drugimi regijami v Republiki Sloveniji: ni ukrepov.
- 6) Vključevanje regije v mednarodni prostor: ni ukrepov.

Ključne ugotovitve analize

Predlagani projekti naslavlajo vsebine urbanega razvoja. Z umestitvijo in ustanovitvijo umetniških akademij v Ljubljani in z vzpostavitvijo središča oziroma stičišča inovativnosti v prestolnici, z namenom povezovanja gospodarstva in znanosti, bo regija krepila pomen glavnega mesta na državni in mednarodni ravni ter tako krepila položaj središča mednarodnega pomena.

Vsebine urbanega razvoja naslavlja tudi projekt vzpostavitve intermodalnega logističnega terminala v Ljubljani. Z vzpostavitvijo mednarodnega terminala bo regija spodbudila prostorski in gospodarski razvoj mesta, s tem pa krepila njegovo vlogo kot središča nacionalnega in mednarodnega pomena.

Projekti s področja vzpostavitve ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti in projekti s področja prometne infrastrukture naslavlajo tako vsebine krepitve infrastrukturnih omrežij kot vsebine urbanega razvoja. Na mikro ravni – širše mestno območje Ljubljane, spodbuja regija z ukrepi trajnostne mobilnosti pogoje boljše povezanosti med središči in drugimi naselji na območju širšega mestnega območja Ljubljane. Na makro ravni – ravni regije, pa posamezni ukrepi s področja železniške infrastrukture prispevajo k boljši povezanosti obstoječih infrastrukturnih omrežij z mednarodnimi infrastrukturnimi omrežji. Sem lahko štejemo se projekt izgradnje hidroelektrarn na srednji Savi.

Pomembne regijski projekt je tudi okoljski projekti odvajanja in čiščenja odpadnih voda. S projekti se naslavlajo cilji zagotavljanja kakovostne in enakomerne oskrbe prebivalstva s komunalno opremljenostjo ter prispeva k varovanju okolja s preprečevanjem obremenjevanja okolja in varovanja (smotrnega) ravnanja z naravnimi viri) zaradi dotrajanega vodovodnega sistema ali njegovega pomanjkanja.

S predlaganimi projekti regija izkorišča svoje razvojne potencialne, predvsem položaj mesta Ljubljane kot glavnega mesta države s koncentracijo prebivalstva, znanja, gospodarskih in znanstveno raziskovalnih in izobraževalnih ustanov ter povezav med njimi.

S predlaganimi projekti rešuje tudi prostorske probleme regije, med katere spada problem zagotavljanja zdravega bivalnega okolja, povezan s kvaliteto zraka v urbanem središču, z odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda v regiji in problem poplavne ogroženosti, ki lahko ogrozijo oziroma močno prizadenejo razvojne potencialne regije.

Predlagani projekti naslavlajo naslednje cilje SPRS, 2004, in sicer: cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2), cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3), cilj kvalitetnega razvoja in krepite privlačnosti mest ter drugih naselij (cilj 4), cilj povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi (cilj 7) in cilj varstva okolja (cilj 12).

4.4 Regijski projekti nacionalnega pomena

Regijski projekti nacionalnega pomena so projekti, ki jih predlaga vseh 12 razvojnih regij in se imenujejo projekti nacionalne sheme. Eden takih projektov, ki predstavlja podporo vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni ter podporo integracijo razvojnega in prostorskega načrtovanja je projekt za vzpostavitev regionalnega prostorskega načrtovanja v Sloveniji. Drugi je projekt za razvoj kolesarskih povezav v Sloveniji.

Projekt za vzpostavitev regionalnega prostorskega načrtovanja podaja predloge regij za izboljšanje prostorskega načrtovanja na regionalni ravni ter nabor vsebin in aktivnosti, ki bi se izvajale na regionalni ravni. Podaja tudi organizacijske ukrepe in ukrepe za pripravo regijskih strateških in izvedbenih projektov (RRP JV Slovenija, 2015).

RRP JV Slovenije (2015) poudari, da je načrtovanje prostorskega razvoja regije ena od najpomembnejših nalog za zagotovitev skladnega prostorskega razvoja. Poudari, da odsotnost regionalne ravni na področju prostorskega načrtovanja onemogoča kakovostno strateško prostorsko načrtovanje in vodi v neracionalno rabo prostora in neracionalno razporejanje funkcij v prostoru.

Glavni cilji prostorskega razvoja Slovenije, ki bi jih učinkoviteje dosegali s prostorskim planiranjem na regionalni ravni so: cilji racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja (cilj 1), cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij (cilj 2) ter cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru (cilj 3) in. cilj skladnega razvoja območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi (cilj 5), predvsem cilj skladnega razvoja regionalnih območij (cilj 5.1).

Drugi projekt je razvoj kolesarskih stez v Sloveniji. Cilj projekta je zagotoviti ustrezno kolesarsko infrastrukturo, spodbuditi razvoj turizma, povečati delež mobilnosti prebivalstva s kolesi, s katero bi prispevali h krepitvi trajnostne mobilnosti ter zagotoviti povezave z že obstoječimi kolesarskimi povezavami v sosednjih državah.

4.5 Trajnostne urbane strategije

Financiranje ukrepov trajnostnega urbanega razvoja je možno le na podlagi sprejete trajnostne urbane strategije. Projekti, opredeljeni v trajnostni urbani strategiji pa se financirajo iz evropskega sklada za regionalni razvoj. (Uredba o ESRR, 2013).

RRP je dokument, ki ga sprejme (upravljavski / odločevalski) organ na regionalni ravni. Za pripravo in sprejem strategije ter izbor projektov (na podlagi strategije) je po uredbi o ESRR (2013) pristojna mestna oblast, kar v slovenskem prostoru pomeni mestna občina. Priprava teh dveh dokumentov je torej vezana na dva ločena organa upravljanja, financiranja pa izhaja iz enega evropskega sklada.

Ministrstvo, pristojno za prostor, je podalo usmeritve, s katerimi je pripravljavce TUS in RRP usmerilo v razmislek o širši vpetosti urbanega središča v regijo. Povezava med TUS in RRP je razvidna iz smernic za pripravo TUS (2006). Iz TUS mora biti razvidno, kako se le-ta navezuje na strateški del RRP-ja, ki določa usmeritve za urbani razvoj regije .

S trajnostnimi urbanimi strategijami bodo mesta določila projekte, ki bodo naslavljali cilje celovite prenovne urbanega območja. Reševali bodo probleme energetske učinkovitosti javnih

stavb, vzpostavljali ukrepe za povečevanje uporabe trajnostnih prevoznih sredstev in ukrepe za izboljšanje okoljskih kazalnikov mesta, predvsem kvalitete zraka (Smernice..., 2016).

V primeru, da je regija kot najpomembnejši projekt navedla trajnostno urbano strategijo, potem je z njo naslavljala predvsem cilje prostorskega razvoja SPRS, 2004 za zagotavljanje kvalitetnega prostorskega razvoja mest in povečanja privlačnosti bivalnega okolja mest.

Trajnostne urbane strategije bodo pripravljale mestne občine, ukrepi pa bodo spodbujali razvoj urbanih območij in širših mestnih območij naslednjih devetih regij: Pomurska, Podravska, Savinjska, Koroška, Jugovzhodna Slovenija, Gorenjska, Osrednjeslovenska, Severno Primorska in Južna Primorska.

Regije, ki niso deležne ukrepa spodbujanja urbanega razvoja so Zasavska, Posavska in Primorsko-notranjska.

5 RAZPRAVA

5.1 Povezanost prostorskega in razvojnega načrtovanja

Podajamo pregled skupnih značilnosti in razlik med razvojnim in prostorskim načrtovanjem.

V Sloveniji na regionalni ravni ni regionalnih prostorskih planov ali načrtov z dolgoročnejšimi usmeritvami. Obstajajo samo države usmeritve SPRS. Zato sta razvojno in prostorsko planiranje povezana sta samo v vsebinah, ki jih naslavljata. Izsledki analize RRP 2014-2020:

Vsebine RRP 2014-2020

Analiza RRP 2014-2020 je pokazala, da so prostorske razsežnosti RRP vključene v njegovem analitičnem delu z opisom regije s prikazom ocene stanja v regiji in ob opredelitvi regionalnih razvojnih potencialov ter ključnih razvojnih ovir in prednosti regije.

Opis stanja vključuje nekatere bistvene elemente prostorskih analiz. S socialno – demografskimi kazalci prikaže demografsko podobo regije, z gospodarskimi kazalci regije prikaže gospodarsko podobo regije, s kazalci nastanitvenih zmogljivosti, podatkov o številu turistov in njihovih nočitvah, opiše stanje na področju razvoja turizma. Podan je opis omrežja naselij s funkcijami posameznega naselja v omrežju naselij. Predstavljeno je stanje na področju infrastrukturne opremljenosti regije, podani so podatki o stanju prometnih povezav, opremljenosti regije z energetske in telekomunikacijsko infrastrukturo ter vodno-gospodarsko in okoljevarstveno infrastrukturo. Regije so opredelile ključne regijske energetske objekte in infrastrukturo ter podatke o zmogljivosti omrežja.

Z analizami so tako pokriti ključni elementi prostora, ki so predmet planiranja, ki smo jih analizirali: urbani sistem, prometna, energetska, telekomunikacijska, vodno-gospodarska in okoljevarstvena infrastruktura, zavarovana območja narave ter kmetijstvo in gozdarstvo.

Razlika s prostorskimi analizami in podatki v prostorskem načrtovanju je, da pri pripravi RRP umanjajo nekatere bolj podrobne analize stanja v prostoru in projekcije (demografske projekcije, projekcije potreb po rabi vode). Med podrobnejše analize štejemo regionalne bilance stanovanj, karte omejitev in privlačnosti ter karte ustreznosti za različne rabe prostora in bilance rabe površin. Izjemoma so v RRP podane analize o lokacijah in zasedenosti poslovnih con (Koroška in JV Slovenija).

Za sintezni prikaz ključnih regionalnih razvojnih potencialov ter ključne razvojne ovire in prednosti regije je uporabljena SWOT analiza - analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.

Priprava RRP je vsebinsko obsežen dokument, ki pokriva tako področja gospodarskega, socialnega in okoljskega ter prostorskega razvoja. Na podlagi stanja v prostoru in analize ključnih razvojnih problemov izzivov in potencialov regija opredeli razvojne cilje, razvojno vizijo in razvojno specializacijo regije ter določi razvojne prioritete ter ukrepe za doseganje razvojnih ciljev regije.

Analitične del RRP je v primerjavi s pripravo prostorskih aktov (tako državnih prostorskih ali občinskih prostorskih aktov manj obsežen, opisi in predstavitve, uporabljeni podatki so deloma enaki kot pri prostorskih analizah, a umanjka kompleksnost analize.

V RRP prostor ni obravnavan celovito / kompleksno po sistemih zasnove poselitve, zasnove infrastrukture ali zasnove krajine kot je praksa / doktrina v prostorsko – načrtovalski stroki.

Obravnavane so samo posamezne sestavine prostora (npr. prometna in železniška infrastruktura, kjer je podana samo analiza slabosti / prednosti / nevarnosti / priložnosti), na podlagi katere so predlagani ukrepi za izgradnjo ali načrtovanje manjkajoče obvoznice. Sicer namen RRP ni pripraviti obsežne strokovne podlage s področja urejanja prostora, saj temu ni namenjena ne vsebina ne časovni okvir priprave RRP.

RRP 2014-2020 vsebujejo prostorske razsežnosti. Usmeritve RRP 2014-2020 za prostorski razvoj regije izhajajo iz predhodnih analiz stanja in razvojnih teženj v prostoru ter večinoma zasledujejo cilje in usmeritve prostorskega razvoja regije / države, opredeljene v SPRS in podane s smernicami za področje prostorskega razvoja za pripravo RRP 2014-2020 ter navajajo tudi pomembnejše regijske projekte, ki naslavljajo razvoj določenih vsebin prostorskega razvoja regije.

Ročnost RRP

RRP je srednjeročni dokument, ki se pripravlja za obdobje ene programske perspektive evropske kohezijske politike. Usmeritve za pripravo RRP so, da se pri pripravi RRP upoštevajo usmeritve dolgoročnega strateškega prostorskega akta. V Sloveniji je to SPRS. Priprava RRP tako poteka v okviru usmeritev državnega strateškega prostorskega akta.

Regije so ob pripravi RRP upoštevale izhodišča in usmeritve SPRS, ob tem so bile v pomoč regijam pripravljene smernice ministrstva, pristojnega za prostor, ki je sodelovalo pri pripravi RRP v okviru teritorialnega dialoga, ki ga je vodilo ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj.

Pri RRP so bila za predstavitev prostorskih sestavin RRP upoštevana izhodišča občinskih strateških prostorskih aktov, ki so tako kot SPRS na državni ravni dolgoročen dokument prostorskega razvoja na občinski ravni. Primorsko – notranjska regija je v analitičnem delu povzela usmeritve prostorskega razvoja veljavnih občinskih prostorskih aktov.

Osnovna razlika med prostorskim in razvojnim načrtovanjem je v ročnosti dokumentov in v hierarhiji dokumentov. RRP morajo namreč biti usklajeni z vsemi državnimi strateškimi dokumenti, na področju prostorskega razvoja je to SPRS.

RRP je srednjeročni dokument, ki določa cilje strateškega razvoja regije v okviru strateških usmeritev državnih strateških dokumentov in usmeritev občinskih strateških aktov.

Celovita presoja vplivov na okolje

Bistvena razlika med pripravo regionalnih razvojnih programov in prostorskih aktov je odsotnost priprave celovite presoje vplivov na okolje za RRP.

Celovita presoja vplivov na okolje za RRP ni bila izvedena, zato bo potrebno za vsak projekt, ki ga je potrebno umestiti v prostor, preveriti, ali je zanj potreb o izvesti celovito presojo vplivov na okolje po zakonu o varovanju okolja. Celovita presoja vplivov na okolje ni bila narejena na strateški, programski ravni, s tem pa investitorji nimajo podatka o sprejemljivosti določenega posega v prostor na strateški ravni.

Priprava RRP bi bila vsebinsko in postopkovno bistveno bolj kompleksna, v kolikor bi zanj bilo potrebno izdelati tudi strateško presojo vplivov na okolje

Povezava s prostorsko izvedbenimi akti

V RRP so navedeni projekti državnega pomena, ki so pomembni za razvoj regije in za doseganje ciljev in razvojne specializacije regije. Tako so v RRP navedeni projekti, ki se načrtujejo z DPN v pripravi ali že sprejetih DPN, zanje pa je potrebno pridobiti gradbeno

dovoljenje ali pričeti z gradnjo. Gre za projekte državne prometne ali železniške infrastrukture ali projekte za izgradnjo državnega energetskega omrežja.

Južno Primorska regija pa je v RRP je predlagala pripravo DPN za oskrbo s pitno vodo.

Pri RRP Južno Primorske, Zasavske regije so ob projektih, ki jih je potrebno še umestiti v prostor in zagotoviti ustrezno namensko rabo za nadaljnje projektno načrtovanje, navedli potrebo po izdelavi ali dopolnitvah in spremembah občinskih prostorskih načrtov. Prav tako je bilo v RRP Zasavska, Južna Primorska, pojasnjeno, ali že obstaja ustrezna namenska raba in določeni prostorsko izvedbeni pogoji v občinskih prostorskih aktih, ali je predvidne ukrep / projekt že načrtovan z občinskimi prostorskimi akti.

Nobena regija ni predlagala izdelavo RPN.

Nekateri RRP analize in usmeritev za načrtovanje prostorskih ureditev s prostorskimi akti niso podali. RRP bi lahko poleg navedbe prostorske ureditve, za katero je potrebno sprejeti ustrezen prostorski akt, podal natančnejše podatke o vrsti prostorskega akta, ki ga je potrebno izdelati, lokaciji načrtovane prostorske ureditve.

Postopek priprave RRP - vključevanje deležnikov, javnosti

Postopek priprave RRP in prostorskega akta: v obeh primerih - prostorskega planiranja in razvojnega načrtovanja, je v postopek priprave vključena tudi javnost. Zagotovljeno je široko medijsko pokrito obveščanje javnosti o pripravi RRP, delavnice, kjer je javnost aktivno vključena s svojimi projektnimi predlogi za oblikovanje osnutka RRP. Sodelovanje javnosti je v obeh primerih zakonsko določeno. S tem, da priprava RRP ne definira tako natančnega sodelovanja javnosti kot priprava prostorskih aktov. Pri javnih razgrnitvah prostorskih aktov je predpisan minimalen 30 – dnevni rok trajanja javne razgrnitve in najmanj ena javna obravnava dokumenta, kjer je javnosti podrobneje predstavljena načrtovana prostorska ureditev, javnost pa lahko sodeluje s pripombami in predlogi k načrtovanim prostorskim ureditvam. RRA pripravi poročila o srečanjih, a se v njih ne opredli do predlogov javnosti. V prostorskem načrtovanju je potrebno pripraviti stališče do pripomb javnosti in organizacij – V določenih primerih pripombe zahtevajo naročilo dodatnih strokovnih študij. V primeru priprave DPN je zagotovljeno celo širše neformalno sodelovanje javnosti, ki se opredeli na začetku priprave DPN kot procesni načrt vključevanja javnosti. Podatki o neformalnem vključevanju javnosti ob pripravi občinskih prostorskih načrtov niso pridobljeni ali obravnavani.

Za pripravo prostorskih aktov je potrebno zagotoviti obsežno strokovno gradivo. Strokovne podlage za RRP niso predvidene. RRP se pripravi na podlagi obstoječih strokovnih gradiv in gre za uskladitev državnih in občinskih ukrepov in projektov na medobčinski in regionalni ravni.

Deležniki – deloma enaki oziroma isti, deloma je RRP v širši sestavi z vidika vsebine, ki jo mora obravnavati. Sestava razvojnega sveta regije, kjer so vključeni predstavniki lokalnih skupnosti, gospodarstva in nevladnih organizacij ter delovanje strokovnih skupin za podporo določenim področjem vsebinske priprave RRP preko odborov je širša kot sestava deležnikov ob pripravi prostorskih aktov.

Vključevanje resornih ministrstev

RRP je namenjen izpolnjevanju ukrepov evropske kohezijske politike. V primeru RRP Koroške razvojne regije je ta predlagal projekt, katerega skladnost z operativnim programom ni navedena. Gre za projekt, ki ga je regija prepoznala kot ključnega za razvoj regije –projekt

oskrbe regije z dodatno daljnovodno povezavo in priključitev na obstoječe elektroenergetsko omrežje.

Glede na sam proces priprave RRP, kjer resorna ministrstva vseskozi sodelujejo s smernicami in mnenji ter na neformalnih in formalnih srečanjih v t.i. teritorialnem dialogu ter ob pripravi dogovora za razvoj regij, je RRP pravo mesto za naslavljanje vsebin prostorskega razvoja, ki tudi niso predmet financiranja iz evropskih kohezijskih skladov.

Analiza je pokazala, da je lahko ob pripravi RRP regija na podlagi analize stanja v prostoru, ter na podlagi razvojnih potreb in izzivov opredeli tudi projekte (oziroma prostorske ureditve), ki so ključne za razvoj regije, niso pa predvidene za financiranje preko evropskih sredstev, saj poteka priprava RRP v dialogu regije z državo in lahko vplivala na resorne odločitve. Gre za primer Koroške razvojne regije za oskrbo Mežiške doline z električno energijo.

Financiranje predlaganih ukrepov in projektov RRP

Financiranje: predlagani ukrepi, naložbe in projekti so vezani na usmeritve EU in izhodišča Partnerskega sporazuma in Operativnega programa. Gre za uresničevanje skupne evropske razvojne politike. Zato ni nujno, da lahko odgovarjajo na vse razvojne probleme in izzive regije.

RRP v programskem delu navede najpomembnejše regijske projekte in najpomembnejše državne projekte, ki so pomembni za razvoj regije. Predlog najpomembnejših projektov bo predmet usklajevanj regije z državo o uvrstitvi posameznih projektov v dogovor za razvoj regije, ki pomeni neposredno potrditev / financiranje projektov oziroma umestitev v državni proračun. Dogovori za razvoj regije še niso sprejeti, zato niso bili predmet analize.

Organizacijska struktura priprave RRP

Priprava RRP je zelo kompleksna in organizacijsko zahtevna, saj poteka priprava RRP v koordinaciji z več deležniki; tako predstavniki lokalnih skupnosti, kot predstavniki gospodarstva in nevladnih organizacij.

Priprava RRP ni nujno v domeni le ene razvojne agencije, V regijah, kjer so ustanovljene območne razvojne agencije je priprava potekala v sodelovanju z območnimi razvojnimi agencijami (npr. Gorenjska, Severno Primorska, Južno Primorska regija).

V vsaki regiji je poleg ožje strokovne skupine ustanovljena tudi širša strokovna skupina, ki je odgovorna za pripravo RRP posameznega tematskega področja. Tematska področja niso enovito razdeljena po odborih po posameznih razvojnih regijah, temveč se med seboj povezujejo.

Prostor je večinoma obravnavan v okviru odborov za okolje in prostora ali okolje in infrastrukturo ali okolje, infrastrukturo in prostor. V odborih so predstavniki občin, gospodarstva in prostorskih planerjev in nevladnih organizacij.

V primerjavi s prostorskim načrtovanjem, kjer postopek priprave prostorskega akta vodi ministrstvo, pristojno za prostor ali občina, izdelovalci so prostorski planerji (strokovnjaki z licencami A, AK ali P), je pri pripravi RRP strokovna ekipa mnogo večja. Priprava pa bolj kompleksna.

Kakšna je kadrovska zastopanost prostorskih planerjev, arhitektov, krajinskih arhitektov, urbanistov ni moč podati natančnejše analize, ker niso v vseh RRP podani enaki podatki o

tem, kdo je sodeloval v posameznem odboru. Ponekod je navedena le vodilna organizacija ali podjetje, ponekod pa celo poimenski seznam sodelujočih s stopnjo in smerjo izobrazbe.

Splošna ugotovitev je, da so prostorski načrtovalci zastopani v odborih, ki pokrivajo prostor in so ali predstavniki občinskih služb za prostorsko planiranje ali prostorski načrtovalci / planerji iz posameznih prostorsko načrtovalskih podjetij.

Ni enotne kadrovske strukture odborov, pristojnih za prostor. V kolikor bi bili natančnejše opredeljena sestava odborov bi morda lahko ob pripravi RRP dosegali oblikovanje projektnih predlogov z večjimi sinergijskimi učinki.

Usmeritve RRP za urbani razvoj v regiji

Usmeritve za razvoj središč nacionalnega in regionalnega pomena ter usmeritve za razvoj širših urbanih območij so podale vse regije in jih povzele po SPRS.

Regije Pomurska, Koroška, Goriška so pripravile karte omrežja naselij. Pomurska, Koroška in Gorenjska so prikazale tudi, ali naselja po omrežju naselij nacionalnega do medobčinskega pomena po SPRS po opremljenosti s funkcijami dosegajo predvideni (načrtovani rang).

Iz gradiva je razvidno, da je bila za Goriško regijo izdelana strokovna podlaga.

Koroška, Pomurska so za prikaz pomembnejših lokalnih in lokalnih središč izhajale iz podatkov občinskih prostorskih načrtov, za naselja višjega ranga so izvedele interno analizo v okviru meril, ki jih navaja SPRS. Iz gradiva ni razvidno analitično gradivo. Analitično gradivo za določitev nad-opremljenosti ali pod-opremljenosti posameznih naselij s funkcijami javnega pomena ni priloženo v prilogah RRP niti ni navedeno med viri in literaturo.

Tudi, če je določeno naselje označeno kot pod-opremljeno: npr Gornji Petrovci – ni pojasnjeno / obrazloženo. Do te problematike se RRP ne opredeljuje. Iz RRP pa tudi ni razvidno, da bi funkcijo naselja okrepili z ukrepi ali projekti RRP. S prostorsko načrtovalskega vidika je to predmet državnih strateških usmeritev ali, na ravni občine predmet občinskih prostorskih načrtov: s katerimi funkcijami bi lahko občina doprinesla k razvoju določenega naselja. Tako, da so ti podatki za v vednost nadaljnji načrtovalskim raziskavam in prostorsko – načrtovalskim odločitvam v prihodnje na državni ali lokalni ravni.

Regija Južna Primorska je prikazala opremljenost naselij s funkcijami javnega pomena, kjer so bili uporabljeni podatki, zbrani v projektu Attract-see v okviru projekta Testni primer za vzpostavitev sistema kazalnikov spremljanja stanja v prostoru na lokalni ravni, LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o., junij 2013 (RRA Severna Primorska, 2013). Ostale regije so prikaz lokalnih središč in središč pomembnejših lokalnih središč povzele po usmeritvah občinskih prostorskih aktov. Primorsko notranjska regija ni pripravila te analize.

Severno Primorska razvojna regija je na podlagi vključenosti in sodelovanja v EZTS GO predlagala, da se Nova Gorica na novo opredeli kot središče mednarodnega pomena. Imenovanje utemeljuje na podlagi čezmejnega povezovanja Mestne občine Nova Gorica, občini Miren – Kostanjevica in Šempeter- Vrtojba ter Italijanske Gorice v EZTS GO.

Urbana prenova bo bolj podrobno obdelana v TUS – trajnostnih urbanih strategijah. Trajnostna urbana strategija je dokument, ki ga vzporedno z RRP pripravljajo in sprejmejo mestne občine. Izdelava in sprejem TUS-a je pogoj za pridobitev sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj za urbani razvoj. TUS IN RRP sta povezana po vsebini. RRP naj bi namreč podal usmeritve za razvoj središča regije in njegov pomen za razvoj regije. TUS

pa naj bi povzel izhodišča RRP o usmeritvah za razvoj središča in navedel pomen mest nasproti regije. Vsebina TUS ni predmet raziskave / analize.

Regije lahko glede na usmeritve RRP 2014-2020 za urbani razvoj v regiji razdelimo v štiri skupine.

V prvi so regije, ki poudarjajo pomen čezmejnega povezovanja in sodelovanja za krepitev čezmejnega urbanega potenciala. Sem štejemo regiji južna primorska in severno primorska. Obe bosta ukrepe za spodbujanje urbanega razvoja lasten regije razvijali preko mehanizma EZTS – prva regija bo krepila novo Gorico v navezavi na italijansko Gorico, druga somestje Koper – Izola – Piran v povezavi s čezmejnimi Trstom.

V drugi skupini so regije, ki izhajajoč ali iz prostorskih problemov (degradirana industrijska območja zaradi opuščanja dejavnosti) ali iz obstoječih potencialov regije (prepoznana univerza, raziskovalni centri in industrija), naslavlja notranji razvoj urbanih območij oziroma središč. To je Zasavska z ukrepi revitalizacije degradiranih območij ter Podravska, Osrednjeslovenska in Južno Primorska s projekti razvoja in krepitev povezav med izobraževalnimi ustanovami / univerzami in gospodarstvom s projektom Ljubljansko stičišče inovativnosti (prenos znanja v gospodarstvo), Podravska regija predlaga projekt IOT – inovativne odprte tehnologije, ki bo prav tako vzpostavil povezave med raziskovalno – razvojnimi ustanovami (univerza, razvojen agencije, gospodarstvo in lokalne skupnosti) s središčem v Mariboru. Južno Primorska regija nastopa s projektom Slovenski inštitut tehnologij, ki povezuje Luko Koper z Mestno občino Koper in regionalno razvojno agencijo.

V tretjo skupino spadajo regije, ki dajejo poudarek na vzpostavitvi dobrih infrastrukturnih povezav med središči. Koroška in Posavska regija z ukrepi za krepitev dostopnosti med središči ter ukrepi za vzpostavitev trajnostne mobilnosti, krepijo povezave v somestju. Pomurska, koroška, posavska in savinjska regija ter regija Jugovzhodna Slovenija dajejo pomen izgradnji prometnih povezav in ugodnih pogojev za vzpostavitev trajnostne mobilnosti.

V četrti skupini so regije, ki v RRP niso opredelile razvoja svojih središč. To je notranjsko-kraška oziroma primorsko-notranjska regija. Gre za regijo, ki ni upravičena do mehanizma CTN oziroma sredstev za urbani razvoj.

Usmeritve izhajajo deloma iz razvojnih prednosti in slabosti, ki so jih regije opredeli v RRP ter iz razvojnih potencialov, ki so jih prepoznale v RRP, deloma iz mehanizmov regionalne politike, ki so na voljo (EZTS in sredstva mehanizma za celostne teritorialne naložbe (CTN) za urbani razvoj).

Posavska regija ni predvidela ukrepa čezmejnega sodelovanja z Zagrebom, kot glavnim gospodarskim in zaposlitvenim centrom sosednje države na področju urbanega razvoja, kljub njegovi relativni bližini in dobi prometni povezanosti med čezmejnimi središči. Posavska regija je predvidela le čezmejno sodelovanje in povezovanje na področju turizma.

Trajnostni prostorski razvoj čezmejne urbane mreže se bo izvajal preko EZTS – evropskega združenja za teritorialno sodelovanje v Severno Primorski regiji in v Južno Primorski regiji. Cilji sodelovanja težijo h krepitevi čezmejnega dialoga ter h krepitevi konkurenčnosti in skupnih razvojnih potencialov čezmejnega urbanega območja.

Grafične priloge

Regije so pripravile tudi grafične priloge, razen primorsko-notranjske regije, kjer so prikazale omrežje naselij, povzeto po SPRS in karto pomembnejših regijskih projektov. Pomurska in Savinjska sta pripravili obsežnejše grafično gradivo s prikazom. Pomurska je dodala prikaz prostorskih potencialov regije, prav tako Savinjska razvojna regija.

Grafični prikazi se od regije do regije zelo razlikujejo in niso pripravljeni na enakih osnovah / izhodiščih, kartografskih podlogah – v enotni grafični obliki, kot je to pričakovati pri pripravi OPN ali DPN. Gre za publikacijske karte oziroma karte informativnega značaja.

Karte prikazujejo stanje prostora in predvidene projekte / ukrepe iz RRP – t.i. prikaz akcijskega načrta regije. Karte prikaza strateškega razvojne regije - strateški razvojni plan regije - niso bile izdelane.

Potreba po vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni

Pomembna ugotovitev analize RRP je, da so vse regije prepoznale potrebo po vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni in po vzpostavitvi povezave med razvojnim in razvojnim načrtovanjem ter predlagale projekt oziroma shemo nacionalnega pomena Regionalno prostorsko načrtovanje.

Projekt regionalno prostorsko načrtovanje predstavlja izhodišča za ponovno vzpostavitev prostorskega načrtovanja na regionalni ravni. Regije, ki so projekt podrobno predstavile pa predlagajo organizacijske ukrepe in nabor aktivnosti, ki bi se izvajale na regionalni ravni s cilji (1) doseganja racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja, (2) krepitve policentričnega omrežja središč, (3) funkcionalno dopolnjevanje urbanih in podeželskih območij, (4) pravočasne priprave prostorskih strokovnih podlag in aktov za investicije na državni, regionalni in lokalni ravni ter (5) vzpostavitve celovitega in učinkovitega vodenja prostorskih evidenc in urejanja prostora z ustanovitvijo osrednje regijske institucije za prostor in investicije.

Izkušnje iz tujine (Finska, primer regije Kainuu) kažejo, da uvajanje regionalne administrativne ravni na regionalni ravni in vzpostavitvijo regionalne vlade, ne pomeni nujno tudi pozitivnega vpliva k boljšemu in hitrejšemu razvoju regije. Pomembneje je vzpostaviti dobro delujočo in široko mrežo vseh relevantnih deležnikov, ki lahko pomembno prispevajo k pospeševanju regionalnega razvoja.

V mrežo pomembnih deležnikov je potrebno vključiti predstavnike lokalne in državne ravni iz različnih področij državne uprave ter predstavnike gospodarstva in nevladnih organizacij.

Po drugi strani nam primer Finske pokaže slabosti ali pomanjkljivost slovenskega sistema razvojnega planiranja na regionalni ravni. V Sloveniji ne obstaja dokument na regionalni ravni, ki bi podajal dolgoročne razvojne usmeritev regije. Dolgoročna strateška razvojna dokumenta sta SRS in SPRS. Regionalni razvojni program je sicer sestavljen iz dveh delov – strateškega in programskega, pri čemer oba obravnavata in dajeta usmeritve za enako časovno plansko obdobje, obdobje enega programskega obdobja. Na Finskem je regionalni razvojni program pripravljen za bistveno daljše časovno obdobje, 20-30 let, sledi mu regionalni prostorski plan z usmeritvami za 10-20 let in regionalni razvojni program z usmeritvami za 3-5 let.

Ob vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni je treba zato razmisliti o vzpostavitvi dolgoročne razvojne strategije in regionalnega prostorskega plana na regionalni ravni, o razmerju (hierarhiji) med strateškim razvojnim in regionalnim razvojnim planom ter

izvedbenim (programskim) dokumentom, časovni komponenti posameznega dokumenta v smislu opredelitve dolgoročnih in srednjeročnih usmeritev. Pomembna je tudi uskladitev regionalnega razvojnega programa z izvedbenim, akcijskim načrtom za najkrajše plansko obdobje – obdobje posameznega programskega obdobja (dogovor za razvoj regije).

5.2 Pomembnejši projekti in ukrepi RRP in cilji SPRS

RRP-ji s svojimi pomembnejšimi projekti naslavljajo vse cilje prostorskega razvoja Slovenije, le da je njihova razporejenost in številčnost različna od regije do regije in je povezana z naslavljanjem glavnih razvojnih problemov regije in krepitev njenih razvojnih potencialov.

V magistrski nalogi so analizirani pomembnejši projekti vseh razvojnih regij, razen Primorsko – notranjske, ki ne podaja predloga najpomembnejših projektov, ampak samo nabor vseh projektnih predlogov brez podrobnejšega opisa k in ciljev posameznega projekta ter meril in kazalnikov za spremljanje njihovega izvajanja.

Z ukrepi in projekti RRP s področij infrastrukture, prometne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture se podpira cilje SPRS doseganja povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi in zagotavljanje večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru.

S projekti urbanega razvoja, vključno z razvojem gospodarskih con, stanovanjskih območji, trajnostno mobilnostjo in centralnih dejavnosti, se podpora cilje racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja ter cilje za doseg kvalitativnega razvoja mest in privlačnosti mest ter drugih naselij ter večjo konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru

S trajnostnimi urbanimi strategijami mesta določijo ukrepe celovite prenove urbanega območja, energetske učinkovitosti javnih stavb, trajnostne mobilnosti in izboljšanja okoljskih kazalnikov mesta, predvsem kvalitete zraka. V primeru, da je regija kot najpomembnejši projekt navedla trajnostno urbano strategijo, potem je z njo naslavljala predvsem cilje prostorskega razvoja SPRS, 2004 za zagotavljanje kvalitativnega prostorskega razvoja mest in povečanja privlačnosti bivalnega okolja mest.

Trajnostne urbane strategije bodo pripravljale mestne občine, ukrepi pa bodo spodbujali razvoj urbanih območij in širših mestnih območij naslednjih devetih regij: Pomurska, Podravska, Savinjska, Koroška, Jugovzhodna Slovenija, Gorenjska, Osrednjeslovenska, Severno Primorska in Južna Primorska.

Z ukrepi in projekti vodnogospodarskih ureditev (urejanje pitne vode in kanalizacijskega omrežja) ter okoljsko varstvenih ureditev (odlagališča odpadkov) se prispeva k doseganju ciljev varstva okolja ter ciljev za doseg kvalitativnega razvoja mest in privlačnosti mest ter drugih naselij.

S projekti na področju kmetijstva in gozdarstva (lesno predelovalna industrija, energetska raba) ter projekti na področju energetske infrastrukture za vzpostavitev rabe obnovljivih virov energije se naslavljajo cilje preudarne rabe naravnih virov.

Cilje ohranjanja kulturne raznovrstnosti kot temelja nacionalne prostorske prepoznavnosti in ohranjanja narave pa podpirajo predvsem projekti vezani na zavarovana območja (Triglavski narodni park, Vizija Pohorje 2030, Geopark Idrija, Zeleni Kras, Biosferni rezervat Mura) v povezavi z razvojem turizma. Gre predvsem za upravljalvske projekte.

Projekte RRP lahko razdelimo v:

- Prostorsko izvedbene projekte, ki že imajo ustrezno podlago v občinskih prostorskih aktiv ali v državnem prostorskem načrtu in je za realizacijo projekta potrebna izdelava projektne dokumentacije ali gradnja.
- Prostorsko načrtovalske projekte, kjer je prostorsko ureditev potrebno predhodno še umestiti v občinski prostorski akt

- Upravljaljske projekte.

Pregled naslavljanj ciljev SPRS po regijah:

- Cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja naslavlja najpomembnejši projekti regi Pomurska, Savinjska, Zasavska, Posavska, Osrednjeslovenska in Južno Primorska.
- Cilj razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij: Pomurska, Podravska, Savinjska, Osrednjeslovenska, Posavska, Južna Primorska, Gorenjska in Jugovzhodna Slovenija.
- Cilj večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru: Podravska, Posavska, Osrednjeslovenska, Južna Primorska, Zasavska, Gorenjska in Koroška.
- Cilj kvalitetnega razvoja in privlačnosti mest ter drugih naselij: Savinjska, Zasavska, Posavska, Osrednjeslovenska, Jugovzhodna Slovenija, Gorenjska, Koroška, Južna Primorska.
- Cilj skladnega razvoja območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi: Podravska, Savinjska, Gorenjska in Južna Primorska.
- Cilj medsebojnega dopolnjevanja funkcij podeželskih in urbanih območij: Pomurska, Podravska, Savinjska, Gorenjska in Posavska.
- Cilj povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi: Pomurska, Koroška, Zasavska, Gorenjska, Osrednjeslovenska, Južna Primorska in Jugovzhodna Slovenija.
- Cilj preudarne rabe naravnih virov: Posavska, Jugovzhodna Slovenija in Južna Primorska.
- Cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami: Pomurska, Podravska, Posavska, Koroška in Jugovzhodna Slovenija.
- Cilj doseganja kulturne raznovrstnosti kot temelja nacionalne prostorske prepoznavnosti: Pomurska, Savinjska, Posavska in Južna Primorska.
- Cilj ohranjanja narave: Pomurska, Podravska, Savinjska in Južna Primorska.
- Cilj varstva okolja naslavlja projekti Podravske, Posavske, Južno Primorske, Gorenjske, Osrednjeslovenske regije in regije Jugovzhodna Slovenija.

Najbolj raznolik nabor projektov, ki najširše naslavlja cilje prostorskega razvoja Slovenije je opredelila Južno Primorska razvojna regija, saj jih z naborom pomembnejših projektov naslavlja deset.

Cilj 5.1 Skladen razvoj regionalnih območij ni bil pripisan nobenemu projektu. Kazalniki, s katerimi bi lahko merili, kakšen je skladen regionalni razvoj območij, bi bil sestavljen kazalnik. Primer takšnega kazalnika je indeks razvojne ogroženosti, na podlagi katerega se opredeli stopnja razvoja regije. Cilj je strateški, njegovo izvajanje pa merimo s kompleksnim, sestavljenim kazalnikom, kar je indeks razvojne ogroženosti. Kot takega bi ga lahko spremljali ob vmesnem ali končnem vrednotenju. Sklepamo lahko, da dosega višjo stopnjo skladnega regionalnega razvoja regija, ki naslavlja več ciljev SPRS oziroma naslavlja več regionalnih potencialov in rešuje več prostorskih izzivov.

S predlaganimi projekti regije večinoma izkoriščajo svoje razvojne potenciale in rešujejo prostorske probleme regije.

S pomembnejšimi projekti s področij prometne, energetske, telekomunikacijske in komunalne prednostno rešujejo slabosti slabše infrastrukturne opremljenosti, izboljšujejo slabo stanje okolja in zagotavljajo boljše bivalne razmere in kakovosti življenja.

S pomembnejšimi projekti s področja urbanega razvoja krepijo razvojne potencialne obstoječega prostorskega in gospodarskega potenciala urbanih območij, krepijo povezave med središči somestja ali središči v obmejnem prostoru. Na drugi strani pa tudi rešujejo razvojne pomanjkljivosti oziroma slabosti na področju slabega stanja v okolju (kakovost zraka, hrup) in slabših prometnih povezav, predvsem na področju trajnostne mobilnosti.

S projekti, ki so vezani na zavarovana območja večinoma naslavljajo razvojni potencial naravnih virov, ohranjenega okolja in zavarovanega območja za razvoj turizma. S projekti na področju kmetijstva in gozdarstva rešujejo težave, povezane s poplavno ogroženostjo ali izboljšujejo potencial naravnega vira (namakalni sistemi).

6 SKLEP

Podajamo ključne ugotovitve o potrditvi delovnih hipotez.

DELOVNA HIPOTEZA 1:

»Predlog integracije prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni v okviru regionalnega prostorskega programa je upravičen in smiseln.«

Analiza prednosti, slabosti, nevarnosti, priložnosti za razvoj regije v analitičnem, v strateškem delu kot tudi v programskem delu kaže na neločljivo povezanost planiranja v treh sistemih: socialno, gospodarsko in fizično. Analiza / primerjava obeh sistemov planiranja (razvojnega in prostorskega) pa pokaže umanjkanje systemske ureditve za podporo integracije / povezanosti razvojnega in prostorskega planiranja.

Kljub obsežnemu analitičnemu delu večine RRP – jev manjkajo določene prostorske analize. Seznam predlogov ukrepov in razvojnih prioritet kažejo na to, da so določne usmeritve podane brez tehtnih utemeljitev ali strokovnih študij, kar daje misliti na bolj politično kot strokovno podprte odločitve RRP.

Politične odločitve bi potrebovale tehtne strokovne utemeljitve, temelječe na ustreznih, dovolj natančnih analizah / prostorskih strokovnih podlagah.

Umanjkanje strokovno podprtih analiz in odločitev bi lahko nadomestili ali:

- 1) Z vzporednim sistemom razvojnega in prostorskega načrtovanja s pripravljenim regionalnim planom z dolgoročnimi usmeritvami prostorskega razvoja posamezne razvojne regije (v vsebinah in obsegu kot je predstavljen v poglavju 3.6). Takšen dolgoročen plan predstavlja usmeritve za pripravo programskega dokumenta razvojnega planiranja v vsakokratnem planskem obdobju EU.
- 2) Ob umanjkanju regionalne ravni prostorskega načrtovanja na strateški ravni pa je smiselna s prostorskega vidika vsebinsko bolj poglobljena priprava RRP. Predvsem v analitičnem delu z izdelavo nekaterih analiz v podporo prostorskemu razvoju regije.

Težava je tudi v sami organizacijski strukturi priprave RRP. Obravnava prostora ni enotno zastopana pri vseh razvojnih regijah. Zaznati je neenako kadrovske strukturo ali organizacijo strokovno organizacijo področja prostora, okolja, infrastrukture. Zato bi bilo dobro doreči, katere organizacijske strukture oblikujejo odbor za prostor ter katere vsebine mora obravnavat ter kakšna kadrovska struktura je potrebna.

Potrebna bi bila poglobljena analiza ustreznosti obstoječega modela sodelovanja javnosti ob pripravi RRP in preveriti njeno ustreznost / primernost v skladu z Aarhusko konvencijo in predpisi o sodelovanju javnosti s področja prostorske zakonodaje. Naša analiza je pokazala na določene pomanjkljivosti – predvsem nezmožnost podajanja pripomb na predlagane strokovne rešitve dokumenta.

Na podlagi izvedene primerjalne analize ugotavljamo, da smernice in mnenja ministrstva, pristojnega za prostorski razvoj niso dovolj dober okvir za zagotovitev uspešne integracije prostorskega z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni.

Nezanemarljivo je tudi umanjkanje celovite presoje vplivov na okolje oziroma strateške presoje vplivov na okolje. In finančni vidik – vidik zagotavljanja sredstev za ključne regijske projekte tako na državni kot tudi lokalni ravni.

Z analizo smo potrdili delovno hipotezo o potrebnosti in smiselnosti povezovanja razvojnega in prostorskega načrtovanja na regionalni ravni. Analiza pa ni potrdila uspešne integracije v okviru priprave RRP.

Za uspešnejše pa bi bilo potrebno poiskati rešitve v okviru zgoraj izpostavljenih razmišljanj. Dileme je potrebno razrešiti tako v širši strokovni javnosti. Rešitve pa vzpostaviti na najvišji odločevalski ravni in zanje dobiti konsenz stroke, širše javnosti in ključnih odločevalskih struktur.

Delovna hipoteza 1 je deloma potrjena. Povezano prostorsko in razvojno načrtovanje na regionalni ravni je potrebno. Izkazuje se, da je RRP mesto, kjer se srečujejo tako polje gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja. Obstoječa integracija prostorskega in razvojnega načrtovanja v okviru priprave RRP pa kaže na večje sistemske, organizacijske in postopkovne pomanjkljivosti. Obstoječi sistem ne omogoča uspešne integracije. Potrebno bi ga bilo nadgraditi in v določeni meri preurediti.

DELOVNA HIPOTEZA 2:

»Ukrepi, načrtovani z RRP 2014-2020, naslavlajo tudi vsebine prostorskega razvoja Slovenije in verjetno prispevajo k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije.«

Delovna hipoteza 2 je potrjena. Analiza je pokazala, da RRP naslavlajo vsebine prostorskega razvoja Slovenije, in sicer področje urbanega razvoja, razvoja infrastrukturnih omrežij, razvoj podeželja, vključno z razvojem zavarovanih območij, s tem pa verjetno prispevajo k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

V nalogi zaradi kompleksnosti te tematike nismo analizirali vseh ukrepov RRP, ampak le te, ki naslavlajo prostorski razvoj, predvsem t.i. fizični sistem prostorske kohezije s presekom s socio-kulturnim sistemom in gospodarskim sistemom. Za celoten vpogled in vrednotenje vplivov ukrepov in projektov RRP na cilje SPRS bi bila potrebna poglobljena raziskava, v katero bi bili vključeni ključni strokovnjaki s področja prostorskega planiranja, ki je v našem primeru nismo izvedli. Že sama precej poenostavljena analiza predvidenih ukrepov s področja okolja in prostora pa je pokazala, da pomembnejši regijski projekti skupaj naslavlajo vse cilje SPRS.

Kakršna koli odločitev o posegu v prostor, odločitev o načrtovanih prostorskih ureditev in odločitev o gradbenem posegu, tudi upravljavska, kaže na pričakovane posledice v prostoru. Potrebno jih je le znati zaznati, izmeriti in interpretirati ter v ta namen oblikovati raziskovalne metode dela.

Rezultati analize glede pričakovanih vplivov pomembnejših regijskih projektov na razvojne cilje prostorskega razvoja Slovenije so dovolj nazorni, da lahko služijo tudi kot tehten argument o potrebnosti in utemeljenosti integracije prostorskega in razvojnega načrtovanja.

Prispevek naloge k razvoju znanosti:

Podajamo opis prispevka pričujoče magistrske naloge k znanosti.

Večji del naloge oziroma večji poudarek raziskovanja se je tekom izdelave naloge osredotočil na delovno hipotezo 2. Saj je bilo potrebno oblikovati primerno metodologijo za vrednotenje in podajo ocene pričakovanih vplivov pomembnejših ukrepov in projektov na cilje prostorskega razvoja Slovenije. Zato ocenjujemo, da je prispevek pričujoče naloge izhaja predvsem iz raziskovanja drugega raziskovalnega problema oblikovanja ustrezne in razumljive metodologije vrednotenja RRP za opredelitev prispevka pomembnejših regijskih projektov na doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

Raziskovalno delo za delovno hipotezo 1 temelji na primerjalni analizi. Rezultati raziskovanja potrjujejo izhodišča medresorske skupine in zastavljene procese pristojnih ministrstev za vodenje programiranja (regionalne politike) in povezovanja prostorskega z razvojnim načrtovanjem.

Za povezano prostorsko in razvojno načrtovanje na regionalni ravni pa bi bilo potrebno nadgraditi in v določeni meri preurediti obstoječi sistem razvojnega in prostorskega planiranja. Izkazuje se, da je RRP mesto, kjer se srečujejo tako polje gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja. Obstoječa integracija prostorskega in razvojnega načrtovanja v okviru priprave RRP pa kaže na večje sistemske, organizacije in postopkovne pomanjkljivosti.

Metodologija vrednotenja RRP z vidika doseganja ciljev prostorskega razvoja povezuje več različnih metodologij. Raziskovalno delo za delovno hipotezo 2 temelji na pregledu dosedanjih študij na področju vrednotenja regionalne politike in študij o presoji vplivov učinkov sektorskih politik na prostor ter orodju za ocenjevanje vpliv na prostor. Metodologija vrednotenja RRP je bila izpeljana iz priporočil za predhodno vrednotenje. Kljub temu, da je vrednotenje RRP z vidika časovne dimenzije vrednotenja naknadno vrednotenje, torej vrednotenje po sprejemu RRP, je bila metoda vrednotenja oblikovana na sistemu predhodnega vrednotenja.

Na podlagi analize RRP je bilo ugotovljeno, da kljub priporočilom glede predhodnega vrednotenja RRP, ki jo podaja strokovna literatura, še vedno ne zadostujejo priporočilom za pripravo predhodnega vrednotenja (niso predlagani kazalniki za spremljanje učinkov ukrepov, niso podani nabori prioritarnih projektov).

Naloga odpira razpravo o primernosti in ustreznosti uporabljene metodologije in daje izhodišča za nadaljnja raziskovanja in nadgradnje obstoječih metodologij, ki bo v pomoč pripravljavcem in ocenjevalcem razvojnih programov.

Ob pripravi RRP je smiselno opraviti predhodno vrednotenje za vse predloge in ukrepe, ter v skladu s priporočili stroke oblikovati prioritete ukrepe in projekte ter morebitne alternative. Prav predhodno vrednotenje lahko poda oceno o doseganju prostorske kohezije posameznega razvojnega dokumenta in argumentirano pokaže na ustreznost in izvedljivost predlaganih projektov.

TIA je lahko primerno orodje predhodnega vrednotenja tudi za programe na nižji, regionalni ravni. Metodologija je sicer še v razvoju. Naloga podaja prispevek k preveritvi predlagane metode vrednotenja vplivov na prostor.

Magistrsko delo je preizkus preveritve, v koliki meri so pri pripravi RRP upoštevani cilji prostorskega razvoja Slovenije. Ali jih z RRP načrtovani ukrepi naslavljaljo, ali bodo imeli pričakovane pozitivne ali negativne učinke. Rezultati so lahko izhodišče za nadaljnje raziskovanje metodologije TIA v slovenskem prostoru ter argument politiki za aktivnejše vključevanje državnih ter regionalnih akterjev (oblasti) v sam začetek oblikovanja / sooblikovanja in vplivanja na pripravo in sprejem izhodišč za naslednje programsko obdobje.

Pomembno je, da se ob pripravi RRP v procesu predhodnega vrednotenja preverijo vplivi predlaganih ukrepov in projektov na prostorski razvoj regije ali države ter da se v ta namen za vse RRP predvidi določitev kazalnikov merjenja učinkov posamezne aktivnosti (ukrepa / projekta).

7 POVZETEK

Magistrsko delo obravnava dve vprašanji: povezanost razvojnega in prostorskega načrtovanja na regionalni ravni v Sloveniji in analizo pričakovanih vplivov izvedbe pomembnejših regijskih projektov iz regionalnih razvojnih programov programskega obdobja 2014-2020 za doseganje ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

Razvojni dokument na regionalni ravni v Sloveniji je regionalni razvojni program. Vsebuje strateški in programski del, oba pa sta določena za enako časovno obdobje ene razvojne oziroma programske perspektive.

Razvojno in prostorsko planiranje sta povezana samo v vsebinah, ki jih obravnavata. Razvojno planiranje pokriva področja gospodarskega, socialnega in okoljskega ter prostorskega razvoja. Prav tako prostorsko planiranje ob pripravi prostorskih planov upošteva tako socialne kot gospodarske in prostorske značilnosti prostora. Razlika med njima je, da je poudarek razvojnega planiranja na ustvarjanju pogojev za razvoj gospodarstva v regiji in s tem na spodbujanju gospodarskega razvoja regije. Prostorsko planiranje pa je osredotočeno na usmerjanje prostorskega razvoja z ustreznim razmeščanjem poselitve, dejavnosti in infrastrukturnih povezav v prostor. Prostorsko planiranje skupaj z razvojnim planiranjem pa omogoča sinergije na področju gospodarskega in prostorskega razvoja v prostoru.

Analiza RRP kaže na neločljivo povezanost planiranja v treh sistemih: socialno, gospodarsko in fizično. Primerjava obeh sistemov planiranja (razvojnega in prostorskega) pa pokaže umanjkanje sistemske ureditve za podporo integracije / povezanosti razvojnega in prostorskega planiranja.

Ob vzpostavitvi prostorskega načrtovanja na regionalni ravni je treba razmisliti o vzpostavitvi dolgoročne razvojne strategije in regionalnega prostorskega plana na regionalni ravni, o razmerju (hierarhiji) med strateškim razvojnim in regionalnim razvojnim planom ter izvedbenim (programskim) dokumentom, časovni komponenti posameznega dokumenta v smislu opredelitve dolgoročnih in srednjeročnih usmeritev. Pomembna je tudi uskladitev regionalnega razvojnega programa z izvedbenim, akcijskim načrtom za najkrajše plansko obdobje – obdobje posameznega programskega obdobja (dogovor za razvoj regije).

Rezultati analize glede vplivov pomembnejših regijskih projektov na razvojne cilje prostorskega razvoja Slovenije lahko služijo tudi kot tehten argument o potrebnosti in utemeljenosti integracije prostorskega in razvojnega načrtovanja.

RRP naslavlja vsebine prostorskega razvoja Slovenije, in sicer področje urbanega razvoja, razvoja infrastrukturnih omrežij, razvoj podeželja, vključno z razvojem zavarovanih območij, s tem pa verjetno prispevajo k doseganju ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Z ukrepi in projekti RRP s področij infrastrukture, prometne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture se podpira cilje SPRS doseganja povezanosti infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi in zagotavljanje večje konkurenčnosti slovenskih mest v evropskem prostoru.

S projekti urbanega razvoja, vključno z razvojem gospodarskih con, stanovanjskih območij, trajnostno mobilnostjo in centralnih dejavnosti, se podpora cilje racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja ter cilje za doseg kvalitativnega razvoja mest in privlačnosti mest ter drugih naselij ter večjo konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru.

Regije lahko glede na usmeritve RRP 2014-2020 za urbani razvoj v regiji razdelimo v štiri skupine. V prvi so regije, ki poudarjajo pomen čezmejne povezovanja in sodelovanja za

krepitev čezmejnega urbanega potenciala. Sem štejemo regiji južna primorska in severno primorska. V drugi skupini so regije, ki izhajajoč ali iz prostorskih problemov (degradirana industrijska območja zaradi opuščanja dejavnosti) ali iz obstoječih potencialov regije (prepoznana univerza, raziskovalni centri in industrija), naslavljajo notranji razvoj urbanih območij oziroma središč. To so projekti zasavske regije z ukrepi revitalizacije degradiranih območij ter podravske, osrednjeslovenske in južno primorske regije. V tretjo skupino spadajo regije, ki dajejo poudarek na vzpostavitvi dobrih infrastrukturnih povezav med središči (regije pomurska, koroška, savinjska, gorenjska, posavska in jugovzhodna Slovenija). V četrti skupini so regije, ki v RRP niso opredelile razvoja svojih središč (primorsko-notranjska).

S projekti vodnogospodarskih ureditev (urejanje pitne vode in kanalizacijskega omrežja) ter okoljsko varstvenih ureditev (odlagališča odpadkov) regije prispevajo k doseganju ciljev varstva okolja ter ciljev za doseg kvaliteta razvoja mest in privlačnosti mest ter drugih naselij.

S projekti na področju kmetijstva in gozdarstva (lesno predelovalna industrija, energetska raba) ter projekti na področju energetske infrastrukture za vzpostavitev rabe obnovljivih virov energije se naslavlja cilje preudarne rabe naravnih virov. Projekti vezani na zavarovana območja (Triglavski narodni park, Vizija Pohorje 2030, Geopark Idrija, Zeleni Kras, Biosferni rezervat Mura) naslavljajo cilje ohranjanja kulturne raznovrstnosti kot temelja nacionalne prostorske prepoznavnosti in ohranjanja narave.

Prednostni projekti izhajajo večinoma iz razvojnih prednosti, slabosti in razvojnih potencialov, ki so jih regije prepoznale v RRP.

Metodologija vrednotenja RRP temelji na pregledu dosedanjih študij na področju vrednotenja regionalne politike in študij o presoji vplivov učinkov sektorskih politik na prostor ter orodju za ocenjevanje vpliv na prostor. Metodologija vrednotenja RRP z vidika doseganja ciljev prostorskega razvoja je izpeljana iz priporočil za predhodno vrednotenje in vrednotenje vplivov na prostor. Naloga odpira razpravo o primernosti in ustreznosti uporabljene metodologije in daje izhodišča za nadaljnja raziskovanja in nadgradnje obstoječih metodologij, ki bo v pomoč pripravljavcem in ocenjevalcem razvojnih programov.

8 SUMMARY

The master's thesis deals with two issues: the integration of development and spatial planning at the regional level in Slovenia and an analysis of the expected impacts of the implementation of important regional projects from regional development programs of the programming period 2014-2020 in order to achieve the objectives of the spatial development of Slovenia.

Development document at the regional level in Slovenia is regional development program. It contains strategic and programming part. Both are set to the same time period of one programming period.

Development and spatial planning are linked only to the content they deal with. Development planning covers the areas of economic, social, environmental and spatial development. Spatial planning also takes into account both the social economic and spatial characteristics of the planning area. The difference between them is that development planning is focuses on the conditions for economic development in the region. Spatial planning is focused on the spatial development regarding settlement arrangements and infrastructure connections. Spatial planning together with development planning enables synergies in the field of social economic and spatial development.

The existing integration of spatial and development planning in the RDP indicates a systemic, organizational and procedural shortcomings. For integrated spatial and development planning at the regional level the upgrade of the existing system of development and spatial planning should be upgraded.

When setting up a spatial planning at the regional level a long-term development strategy and the regional spatial plan at the regional level should be established. Also the relationship (hierarchy) between development strategy and regional spatial plan and development programme should be explained. Long-term and medium-term orientation of all documents should be defined, including relationship between the regional development program and action plan (an agreement for the development of the region).

The analysis of the impact of major regional projects on the achievement of Slovenian spatial development objectives can also serve as a strong argument on the necessity of the integration of spatial and development planning.

RDP address the contents of the spatial development of Slovenia in the area of urban development, development of infrastructure networks, rural development, including the development of protected areas. RDP thereby are probably contributing to the achievement of the objectives of the spatial development of Slovenia. The important projects of the RDP in the fields of infrastructure, transport, energy and telecommunication infrastructure support the objectives for better link between Slovenian and European infrastructural systems and provide greater competitiveness of Slovenian towns in Europe.

The urban development projects, including the development of industrial zones, residential areas, sustainable mobility and central activities, support the objectives of rational and effective spatial development, high-quality urban development, attractiveness of cities and other settlements and increasing the competitiveness of Slovenian towns in Europe.

Regions are, regarding on the orientation of the RDP 2014-2020 for urban development in the region divided into four groups. In the first group are regions which stress the importance of cross-border integration and cooperation for strengthening cross-border urban potential.

This includes the region South Primorska in North Primorska. The second group includes regions that address the internal development of urban areas. They resolve problems of degraded industrial areas due to abandonment activities or are using existing potential of the region (recognized universities, research centres and industry). These regions are Zasavska with projects for revitalization of degraded areas and Podravska, Central Slovenian region and South Primorska Region. The third group includes regions that focus on the establishment of good infrastructure links between centres within urban area (Pomurska, Koroška, Savinjska, Gorenjska, Posavska and South-eastern Slovenia regions). In the fourth group is region (Primorsko-notranjska) that did not identify projects for their development centres.

The projects of water management organization (management of drinking water supply and sanitation) and projects of environmental protection arrangements (landfills) contribute to the objectives for environmental protection and objectives for the quality urban development and attractiveness of cities and other settlements.

The projects in the field of agriculture and forestry (wood processing industry, energy use) are addressing the objectives of the prudent use of natural resources. Also the projects in the field of energy infrastructure (projects for the establishment of renewable energy) are addressing the objectives of the prudent use of natural resources. Projects linked to protected areas (Triglav National Park, Pohorje Vision 2030 Geopark Idrija, Green Kras Biosphere Reserve Mura) primarily support the objectives of the preservation of cultural diversity as a cornerstone of national spatial identity and objectives of the nature conservation.

Priority projects are mainly arising from the development strengths, weaknesses and development potential of the region.

The methodology for evaluation of the RDP is based on a review of existing studies in the field of regional policy evaluation and territorial impact assessment of sector policies. The methodology for evaluation of the RDP is derived from the recommendations of the prior evaluation and territorial impact assessment guidelines. The work opens a debate on the suitability and appropriateness of the methodology used. It also provides a platform for further research and improvement of existing methodologies that will assist preparers and reviewers of the development programs.

VIRI

CRP, 2005.

Golobič, M. (ur.) 2005. Prostorski vplivi sektorskih politik. 2015. Pričakovane spremembe prostora in napoved posledične preobrazbe mestnega in podeželskega prostora z modelom za podporo odločanju. Končno poročilo. Ciljni raziskovalni program »Konkurenčnost Slovenije 2001-2006«. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana.

http://tia.uirs.si/viri/Prostorski%20vplivi%20sektorskih%20politik_POROCILO.pdf (Pridobljeno 7. 5. 2016)

CRP, 2008.

Golobič, M. (ur.). 2008. Spremljanje in presoja prostorskih vplivov sektorskih politik. Ciljni raziskovalni projekt »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«. Končno poročilo. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana.

http://tia.uirs.si/dokumenti/4%20porociloMOP_080531.pdf (Pridobljeno 7. 5. 2016)

Černe, A. 2005. Regionalne razlike in regionalno planiranje. Razprave. Dela 24: 125-136.

EATIA: ESPON and Territorial Impact Assessment Target Analysis 2013/2/9 Final Report / Version 29/06/2012. ESPON & University of Liverpool, 2012:

<https://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/TargetedAnalyses/EATIA/FinalReportEATIA28June2012Afinal.pdf> (Pridobljeno 7. 5. 2016)

Haveri, A., Airaksinen, J., Jäntti, A., 2015: The Kainuu regional experiment: deliberate and unintended effects of scaling local government tasks to the regional level. SJPA 19 (4) – Scandinavian Journal of Public Administration 19 (4): 29-47.

Miklavčič, T. (ur.). 2016. Poročilo o prostorskem razvoju Sloveniji. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja: 73 str.

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/prostorski_razvoj/proocilo_o_prostorskem_razvoju.pdf (Pridobljeno 9. 5. 2016)

Nared, J., Kavaš, D. 2009. Spremljanje in vrednotenje regionalne politike v Sloveniji. Georitem 10. Ljubljana. Založba ZRC: 93 str.

<http://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/9789612541170.pdf> (Pridobljeno 9. 8. 2016.)

Nared, J., Ravbar, M. 2003. Starting points for the monitoring and evaluation of regional policy in Slovenia. Izhodišča za spremljanje in vrednotenje regionalna politike v Sloveniji. Acta Geographica Slovenica. 43, 1: 53-83.

<http://ojs.zrc-sazu.si/ags/article/view/1105/880> (Pridobljeno 9. 8. 2016.)

Planning system of Finnland. 2016. Baltic Sea Region Interreg II B Promoting Spatial Development by Creating COMon MINdsapes.

http://commin.org/upload/Finland/FI_Planning_System_Engl.pdf (Pridobljeno 20. 8. 2016.)

Pogačnik, A. 2006. Kako izdelamo prostorske načrte. Univerzitetni učbenik in strokovni priročnik. Maribor, Obzorja: 300 str.

Radej, B., Golobič, M. 2016: Interventna logika prostorskega razvoja v Sloveniji. Delovni zvezki SDE. 9, 1: 38 str.

<http://www.sdeval.si/komisija-za-vrednotenje/publikacije/604-interventna-logika-prostorskega-razvoja-v-sloveniji> (Pridobljeno 2. 9. 2016.)

Radej, B., Golobič, M. 2012. Delna celota: Primer prostorske kohezije. Delovni zvezki SDE. V, 2: 31 str.

[http://www.sdeval.si/attachments/article/421/sde_DZ_2-12_Delna%20celota%20\(10avgt2012\).pdf](http://www.sdeval.si/attachments/article/421/sde_DZ_2-12_Delna%20celota%20(10avgt2012).pdf) (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

Radej, B., Golobič, M., Macur, M., Dragoš, S. 2011. Vrednotenje politik: obzorja nove miselnosti. Ljubljana. Vega: 247 str.

RRP Pomurska. 2015.

Krapec, D. (ur.). 2015. Regionalni razvojni program Pomurje 2014-2020. Murska Sobota, regionalna razvojna agencija Mura d.o.o.: 186 str. RRP 2014-2020 za Pomursko razvojno regijo. 2015:

<http://rcms.si/sl/regionalni-razvojni-program-2014-2020>
http://rcms.si/sites/default/files/datoteke/staticne/RRP%202014-2020_1.0_maj%2015%20FINAL.pdf (Pridobljeno 9. 5. 2016.)

RRP Gorenjska. 2015.

Zeme – Johnston, L. (ur.). 2015. Regionalni razvojni program Gorenjska 2014-2020. Kranj, Regionalna razvojna agencija Gorenjska, BSC, poslovno podporni center, d.o.o.: 146 str.

<http://www.bsc-kranj.si/o-regionalnem-razvoju/regionalni-razvojni-program-2014-2020/sprejet-dokument> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Goriška. 2015.

Špacapan, Č. (ur.), Piriš, A. (ur.). 2015. Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške razvojne regije). Severnoprimska mešana regionalna razvojna agencija, Posoški razvojni center: 358 str.

<http://www.prc.si/dodatno/regionalni-razvojni-program-severne-primorske> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Južno Primorska. 2015.

Nemarnik, G. (ur.). 2015. Regionalni razvojni program za Južno Primorsko regijo 2014-2020 (končna verzija – junij 2015). Regionalni razvojni center Koper, RRA Južne Primorske: 183 str.

<http://www.rrc-kp.si/sl/regionalni-razvoj/rrp-2014-2020.html> (Pridobljeno 11. 5. 2016.)

RRP Posavje. 2015.

<https://www.rra-posavje.si/regionalni-razvojni-program.html> (Pridobljeno 21. 8. 2016.)

RRP Posavje. 2015a.

Bratanič, M. 2015a. Regionalni razvojni program regije Posavje 2014-2020. Programski del. Regionalna razvojna agencija Posavje: 209 str.

https://www.rra-posavje.si/uploads/files/rrp_-_programski_del_v_mnenje_na_mgrt.pdf
(Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Posavje. 2015b.

Bratanič, M. 2015b. Regionalni razvojni program regije Posavje 2014-2020. Strateški del. Regionalna razvojna agencija Posavje: 136 str.

https://www.rra-posavje.si/uploads/files/rrp_-_strate%C5%A0ki_del_v_mnenje_mgrt.pdf
(Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP JV Slovenija. 2015.

Špec Potočar, M. 2015. Regionalni razvojni program za obdobje 2014-2020 v razvojni regiji Jugovzhodna Slovenija. Novo mesto, Razvojni center Novo mesto d.o.o.: 165 str.

<http://www.rc-nm.si/Projekti/Regionalnirazvojniprogram20142020/PotrjenRRP20142020.aspx>
(Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Savinjska. 2015.

Jazbec, J. (ur.), Klepec, J. (ur.), Žaberl, B. (ur.), idr. 2015. Regionalni razvojni program Savinjske regije za obdobje 2014-2020. S trajnostnim razvojem regije do splošne blaginje. RASR, Razvojna agencija Savinjske regije: 84 str.

<http://www.rasr.si/si/savinjska-regija/152> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Podravska. 2015.

Pučnik, B. (ur.). 2015. Regionalni razvojni program Podravske razvojne regije 2014-2020. Maribor, Mariborska razvojna agencija, ZRS Bistra Ptuj, JARA, RASG: 228 str.

<http://www.mra.si/predlog-rrp-2014-2020/> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Primorsko-notranjska. 2014.

Požar, B. (ur.). 2014. Regionalni razvojni program Primorsko-notranjske regije za obdobje 2014-2020. Pivka, RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o.: 125 str.

http://www.rra-zk.si/materiali/priloge/slo/rrp-nkr-2014-2020-s-popravki_april-2015.pdf

(Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Osrednjeslovenska. 2015.

<http://www.rralur.si/razvojni-dokumenti/rrp-lur-2014-2020/> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Koroška. 2014.

Sonjak, K. (ur.). 2014. Regionalni razvojni program za Koroško razvojno regijo 2014 - 2020. Dravograd, Regionalna razvojna agencija za Koroško: 154 str.

<http://www.rra-koroska.si/si/regionalni-razvoj/regionalni-razvojni-program> (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

RRP Zasavska. 2015.

Regionalni razvojni program zasavske razvojne regije za obdobje 2014-2020. Zagorje ob Savi, Regionalni center za razvoj, d.o.o.: 139 str.

http://www.rcr-zasavje.si/uploads/files/RRP_20151006.doc (Pridobljeno 22. 3. 2016.)

Skupna izhodišča za oblikovanje načina povezovanja prostorskega načrtovanja z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni – zaključno poročilo. 2012. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/regionalno_prostorsko_na_crtovanje/skupna_izhodusca.pdf (Pridobljeno 4. 5. 2016.)

Smernice s področja prostorskega razvoja za pripravo nove generacije regionalnih razvojnih programov. 2012. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/regionalno_prostorsko_nacrtovanje/ (Pridobljeno 4. 5. 2016.)

Smernice za pripravo trajnostnih urbanih strategij. 2016. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor.

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/urbani_razvoj/trajnostna_urbana_strategija_osnutek.pdf (Pridobljeno 4. 5. 2016.)

SRS 2014-2020. 2013. Strategija razvoja Slovenije 2014-2020, osnutek, avgust 2013

http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/EKP/Drugi_dokumenti/SRS_09_08_2013.pdf (Pridobljeno 7. 5. 2016.)

SURSa, 2016. Kohezijski regiji, NUTS 2 (2), statistične regije, NUTS 3 (12) in občine (SKTE 5 (212)). SURS.

http://www.stat.si/dokument/5425/NUTS2_NUTS3_SKTE5_300.jpg (Pridobljeno 7. 5. 2016.)

SURSB, 2016: Regije v številkah. Statistični portret slovenskih regij 2016. 2016. SURS.
<http://www.stat.si/dokument/8941/regije-v-stevilkah.pdf> (Pridobljeno 27. 8. 2016)

SVRK, Evropska kohezijska politika. 2016:
http://www.svrk.gov.si/si/delovna_podrocja/evropska_kohezijska_politika/ekp_2014_2020/strateški_in_izvedbeni_dokumenti/ (Pridobljeno 7. 5. 2016)

Territorial Impact Assessment of Policies and EU Directives. A practical guidance for policymakers and practitioners based on contributions from ESPON projects and the European Commission. 2012.
https://www.espon.eu/main/Menu_Publications/Menu_Guidance/TIA.html (Pridobljeno 7. 5. 2016)

Zavodnik Lamovšek, A., Hudoklin, J., Peterlin, M., Mlakar, A., 2008. Priprava strokovnih osnov za oblikovanje metodologije vrednotenja in medsebojne primerjave različic v postopkih priprave državnega prostorskega načrta s prostorskega in urbanističnega vidika. Dopolnjeno zaključno gradivo. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Acer.d.o.o., Inštitut za politike prostora, Aleš Mlakar, s. p.: 73 str.
http://www.mzi.gov.si/fileadmin/mzi.gov.si/pageuploads/Prostor/drzavni_prostorski_nacrti/navodila_in_priporocila/vrednotenje_variant_prostorski_vidik_cilji.pdf (Pridobljeno 19. 9. 2016.)

Predpisi:

Operativni program za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014-2020.

Odlok o izvedbenem načrtu Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2014–2020. Uradni list RS št 50/2015.

Odlok o spremembah Odloka o izvedbenem načrtu Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2014–2020. Ur. l. RS, št. 58/2015.

Pravilnik o regionalnih razvojnih agencijah. Uradni list RS, št. 3/2013.

Pravilnik o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev regionalnih razvojnih agencij. Uradni list RS, št. 28/2006.

Pravilnik o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2014-2020. Uradni list RS, št. 34/2014.

Pravilnik o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2014-2020. Uradni list RS, št. 34-1405/2014: 3868.
<https://www.uradni-list.si/1/content?id=117442>

Uredba o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta datum veljavnosti: 29. 4. 2014

Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 datum veljavnosti: 13. 6. 2015

Uredba o regionalnih razvojnih programih. Uradni list RS, št. 69/2012, št.78/2015.

Uredba o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike. Uradni list RS št. 16/2013, št. 78/2015.

Uredba o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta. Uradni list RS št. 29/2015.

Uredba o razvojnem svetu kohezijske regije. Uradni list RS št. 33/2013.

Uredba o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike. Uradni list RS št. 16-556/2013: 2308.

Uredba o regionalnih razvojnih programih. Uradni list RS št. 69-2717/2012: 7073.

Uredba (ES) št. 1319/2013 (z dne 9. 12. 2013)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:342:0001:0057:SL:PDF>

Uredba (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (z dne 26.5.2003)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0740>

Uredba o skupnih določbah. 2013. - Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006.

Uredba o ESRR. 2013. Uredba (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja "naložbe za rast in delovna mesta" ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1301&from=SL>

Uredba o ESS. 2013. Uredba (EU) št. 1304/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006.

Uredba o Kohezijskem skladu. 2013. - Uredba (EU) št. 1300/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1084/2006 (datum veljavnosti: 17. 12. 2013)

Uredba o ETS. 2013 - Uredba (EU) št. 1299/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o posebnih določbah za podporo cilju "evropsko teritorialno sodelovanje" iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (datum veljavnosti: 17. 12. 2013)

Uredba EKSRP. 2013.

Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (datum veljavnosti: 17. 12. 2013)

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. ZSRR-2. Uradni list RS št. 20-820/2011: 2675.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. ZSRR-2A. Uradni list RS, št. 57-2406/2012: 5956.

Zakon o prostorskem načrtovanju, Uradni list RS št. 33/2007 (s spremembami in dopolnitvami).

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4675> (Pridobljeno 7. 5. 2016)

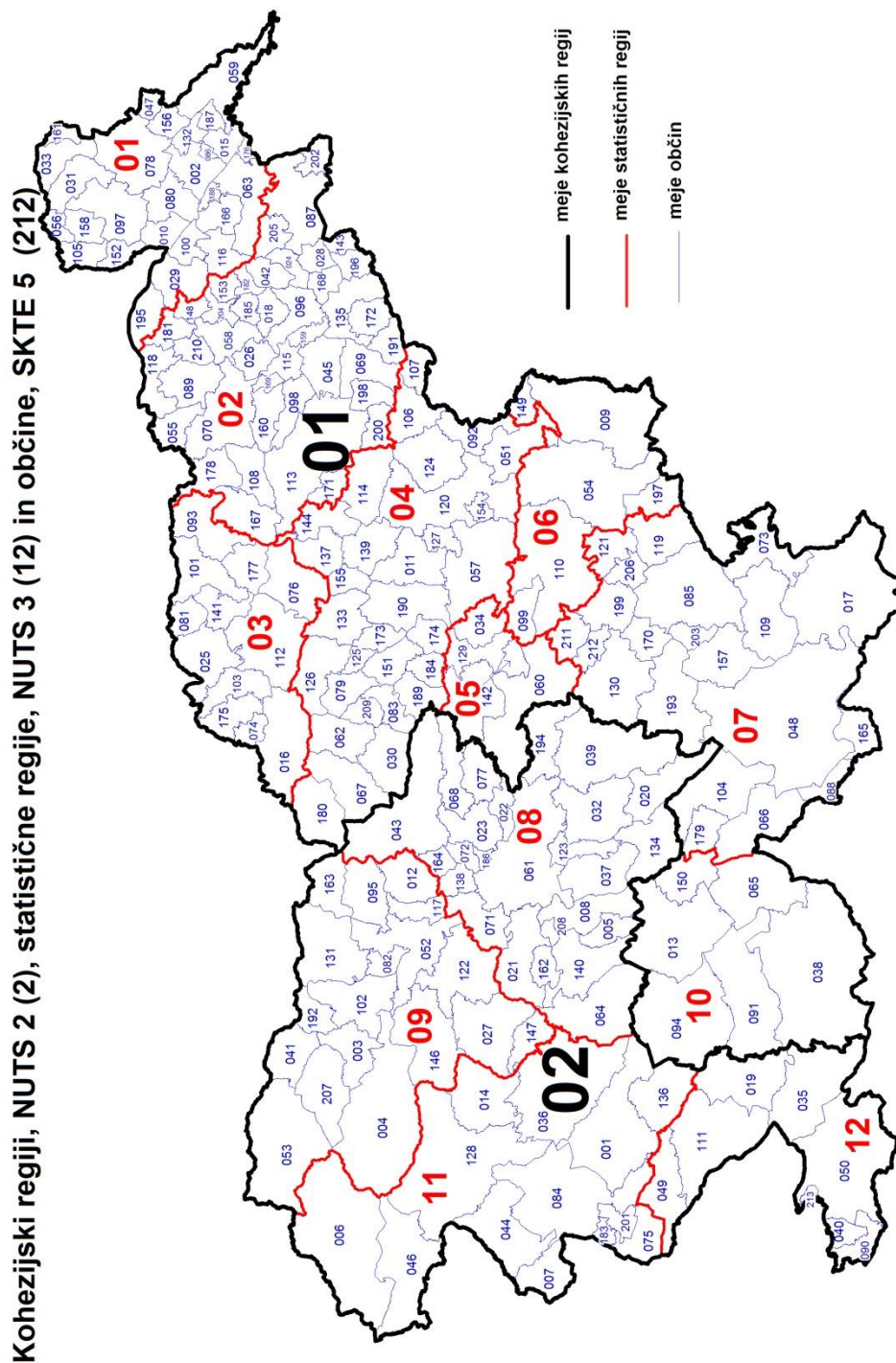
Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Uradni list RS št. 80/2010 (s spremembami in dopolnitvami).

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5830> (Pridobljeno 7. 5. 2016)

»Ta stran je namenoma prazna.«

PRILOGE

PRILOGA 1: OBMOČJA KOHEZISJKIH REGIJ (NUTS 2) IN RAZVOJNIH (STATISTIČNIH REGIJ) (NUTS 3) Z RAZDELITVIJO NA OBČINE (SKTE 5) (SUR5, 2016).

Vira: Statistični urad Republike Slovenije in Geodetska uprava Republike Slovenije

PRILOGA 2: ŠIFRANT OBČIN (SKTE 5) (SUR5, 2015).

Šifra občine	Ime občine
213	Ankaran
001	Ajdovščina
195	Apače
002	Beltinci
148	Benedikt
149	Bistrica ob Sotli
003	Bled
150	Bloke
004	Bohinj
005	Borovnica
006	Bovec
151	Braslovče
007	Brda
008	Brezovica
009	Brežice
152	Cankova
011	Celje
012	Cerklje na Gorenjskem
013	Cerknica
014	Cerkno
153	Cerkvenjak
196	Cirkulane
015	Črenšovci
016	Črna na Koroškem
017	Črnomelj
018	Destričnik
019	Divača
154	Dobje
020	Dobrepolje
155	Dobrna
021	Dobrova - Polhov Gradec
156	Dobrovnik/ Dobronak
022	Dol pri Ljubljani
157	Dolenjske Toplice
023	Domžale
024	Dornava
025	Dravograd
026	Duplek

Šifra občine	Ime občine
027	Gorenja vas - Poljane
028	Gorišnica
207	Gorje
029	Gornja Radgona
030	Gornji Grad
031	Gornji Petrovci
158	Grad
032	Grosuplje
159	Hajdina
160	Hoče - Slivnica
161	Hodoš/Hodos
162	Horjul
034	Hrastnik
035	Hrpelje - Kozina
036	Idrija
037	Ig
038	Ilirska Bistrica
039	Ivančna Gorica
040	Izola/Isola
041	Jesenice
163	Jezerško
042	Juršinci
043	Kamnik
044	Kanal
045	Kidričevo
046	Kobarid
047	Kobilje
048	Kočevje
049	Komen
164	Komenda
050	Koper/Capodistria
197	Kostanjevica na Krki
165	Kostel
051	Kozje
052	Kranj
053	Kranjska Gora
166	Križevci
054	Krško
055	Kungota

Šifra občine	Ime občine
056	Kuzma
057	Laško
058	Lenart
059	Lendava/ Lendva
060	Litija
061	Ljubljana
062	Ljubno
063	Ljutomer
208	Log - Dragomer
064	Logatec
065	Loška dolina
066	Loški Potok
167	Lovrenc na Pohorju
067	Luče
068	Lukovica
069	Majšperk
198	Makole
070	Maribor
168	Markovci
071	Medvode
072	Mengeš
073	Metlika
074	Mežica
169	Miklavž na Dravskem polju
075	Miren - Kostanjevica
212	Mirna
170	Mirna Peč
076	Mislinja
199	Mokronog - Trebelno
077	Moravče
078	Moravske Toplice
079	Mozirje
080	Murska Sobota
081	Muta
082	Naklo
083	Nazarje
084	Nova Gorica

se nadaljuje...

... nadaljevanje Priloge 2

Šifra občine	Ime občine
085	Novo mesto
086	Odranci
171	Oplotnica
087	Ormož
088	Osilnica
089	Pesnica
090	Piran/Pirano
091	Pivka
092	Podčetrtek
172	Podlehnik
093	Podvelka
200	Poljčane
173	Polzela
094	Postojna
174	Prebold
095	Preddvor
175	Prevalje
096	Ptuj
097	Puconci
098	Rače - Fram
099	Radeče
100	Radenci
101	Radlje ob Dravi
102	Radovljica
103	Ravne na Koroškem
176	Razkrižje
209	Rečica ob Savinji
201	Renče - Vogrsko
104	Ribnica
177	Ribnica na Pohorju
106	Rogaška Slatina
105	Rogašovci
107	Rogatec
108	Ruše
178	Selnica ob Dravi
109	Semič
110	Sevnica
111	Sežana
112	Slovenj Gradec
113	Slovenska Bistrica
114	Slovenske Konjice

Šifra občine	Ime občine
179	Sodražica
180	Solčava
202	Središče ob Dravi
115	Starše
203	Straža
181	Sveta Ana
204	Sveta Trojica v Slov. goricah
182	Sveti Andraž v Slov. goricah
116	Sveti Jurij ob Ščavnici
210	Sveti Jurij v Slov. goricah
205	Sveti Tomaž
033	Šalovci
183	Šempeter - Vrtojba
117	Šenčur
118	Šentilj
119	Šentjernej
120	Šentjur
211	Šentrupert
121	Škocjan
122	Škofja Loka
123	Škofljica
124	Šmarje pri Jelšah
206	Šmarješke Toplice
125	Šmartno ob Paki
194	Šmartno pri Litiji
126	Šoštanj
127	Štore
184	Tabor
010	Tišina
128	Tolmin
129	Trbovlje
130	Trebnje
185	Trnovska vas
186	Trzin
131	Tržič
132	Turnišče
133	Velenje
187	Velika Polana
134	Velike Lašče

Šifra občine	Ime občine
188	Veržej
135	Videm
136	Vipava
137	Vitanje
138	Vodice
139	Vojnik
189	Vransko
140	Vrhnika
141	Vuzenica
142	Zagorje ob Savi
143	Zavrč
144	Zreče
190	Žalec
146	Železniki
191	Žetale
147	Žiri
192	Žirovnica
193	Žužemberk

PRILOGA 3: CILJI SPRS (SPRS, 2004).

Cilj	Podcilj
1 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja.
	1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev.
	1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.
2 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij.
	2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.
	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.
3 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
	3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.
	3.3 Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih.
4 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij	4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.
	4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenavo in oživljanje mest in drugih naselij.
	4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
	4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije.
	4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.
5 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	5.1 Skladen razvoj regionalnih območij.
	5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij.
	5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.).
6 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju.
	6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 3

Cilj	Podcilj
7 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
	7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskega omrežij z omrežji sosednjih držav.
	7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.
8 Preudarna raba naravnih virov	8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.
	8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.
	8.3 Ohranjanje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo.
	8.4 Uravnotežena oskrba z mineralnimi surovinami.
	8.5 Razmeščanje dejavnosti tako, da se zagotovi ravnovesje med možnostmi oskrbe in potrebami po vodi.
9 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	9.1 Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.
	9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.
10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.
	10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojnih in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba.
11 Ohranjanje narave	11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja.
	11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.
	11.3 Vzpostavitev omrežja posebnih varstvenih območij in zavarovanih območij.
12 Varstvo okolja	12.1 Vključenost posameznih sestavin varstva okolja v načrtovanje prostorskega razvoja dejavnosti.
	12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
	12.3 Racionalno ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki

**PRILOGA 4: PREDLOG NABORA KAZALNIKOV PO POSAMEZNIH PODROČJIH
PROSTORSKEGA RAZVOJA ZA OPREDELITEV OCENE VPLIVA
NAČRTOVANIH AKTIVNOSTI / UKREPOV NA CILJE SPRS 2004 (povzeto
po Zavodnik Lamovšek in sod., 2008)**

1. RAZVOJ DEJAVNOSTI		
PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Gospodarske dejavnosti	<ul style="list-style-type: none"> - število in obseg trajno zasedenih obstoječih in/ali potencialnih območij za gospodarske dejavnosti - obseg, kakovost novo vzpostavljene GJI - obseg, kakovost prekinjenih navezav na GJI 	<p>1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja</p> <p>3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.</p> <p>3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.</p>
Stanovanja	<ul style="list-style-type: none"> - potreba po novih območjih za stanovanja - število in obseg trajno zasedenih obstoječih in/ali potencialnih območij za stanovanja - način poseganja v obstoječa in/ali potencialna območja za stanovanja - število, obseg na novo vzpostavljenih ali prekinjenih navezav obstoječih in/ali potencialnih območij za stanovanja na območja na območja za centralne, prostočasne dejavnosti ter javne odprte površine in zaledja - obseg, kakovost novo vzpostavljene GJI - obseg, kakovost prekinjenih navezav na GJI 	<p>3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.</p> <p>3.3 Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih.</p>
Osrednje dejavnosti (storitve, družbene dejavnosti)	<ul style="list-style-type: none"> - število in obseg trajno zasedenih obstoječih in/ali potencialnih območij za centralne dejavnosti - način poseganja v obstoječa in/ali potencialna območja za osrednje dejavnosti - obseg posrednih vplivov na razvoj osrednjih dejavnosti - obseg, kakovost novo vzpostavljene GJI - obseg, kakovost prekinjenih navezav na GJI 	<p>3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.</p> <p>3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.</p> <p>4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.</p>

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 4

PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Šport in rekreacija	<ul style="list-style-type: none"> - obseg posega na območja športa in rekreacije - obseg novo vzpostavljenih športno-rekreacijskih kapacitet - povečanje/zmanjšanje dostopnosti športnih in rekreacijskih ureditev, objektov - število, obseg, kakovost prvin (voda, gozdni rob, poti) in značilnosti (nehrupno okolje, pogledi), ki vplivajo na primernost prostora za šport in rekreacijo 	3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.
Turizem in pristočasne dejavnosti	<ul style="list-style-type: none"> - obseg posega na območja turizma in rekreacijo - stopnja dostopnosti (povečanje /zmanjšanje) - število, obseg, kakovost prvin (geografske značilnosti) in značilnosti (identiteta, ponudba, infrastruktura), ki vplivajo na primernosti prostora za turizem in rekreacijo 	3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti
Pridobivanje mineralnih surovin	<ul style="list-style-type: none"> - obseg in način poseganja v obstoječa ali potencialna območja pridobivanja mineralnih surovin - stopnja dostopnosti pridobivalnih območij (povečanje/zmanjšanje, dostopnost s pomembnejših prometnic) - možnost sanacije opuščanih pridobivalnih območij 	8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov. 8.4 Uravnotežena oskrba z mineralnimi surovinami.
Kmetijstvo	<ul style="list-style-type: none"> - obseg posega na kmetijska zemljišča (trajno / začasno izvzetih) po različnih kategorijah ali tipih (dejanska raba, namenska raba, razred potenciala / talno število) - način posega v kmetijska zemljišča, stopnja prilagajanja parcelni strukturi - število prizadetih kmetijskih gospodarstev, obseg poseganja v posamezna gospodarstva - obseg in način poseganja v območja kmetijskih operacij - obseg prekinjenih poljskih poti - obseg podaljšanja dostopov na kmetijska zemljišča - obseg in geometrija posega v sklenjena kmetijska območja 	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov. 8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij. 8.3 Ohranjanje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo.

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 4

PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Gozdarstvo	<ul style="list-style-type: none"> - število, obseg trajne zasedbe gozdov s posebnim pomenom ali varovalnih gozdov - obseg trajne zasedbe lesnoproizvodnih gozdov - obseg (dolžina, površina) uničenih gozdnih robov, gozdnih otokov - prizadetost posameznih funkcij gozda (upoštevanje stopnje pomena) - način poseganja v gozd, obseg posega v gozdne robove in otoke, stopnja fragmentacije 	<p>8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.</p> <p>8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.</p>
Upravljanje z vodami	<ul style="list-style-type: none"> - obseg trajno zasedenih vodnih površin, priobalnih zemljišč in poplavnih površin - obseg posegov v erozijska, plazovita in plazljiva območja - stopnje spremembe vodnega režima - število in obseg tangiranih zemeljskih plazov - število in obseg tangiranih erozijskih žarišč - način poseganja v vodne objekte in naprave oz. vpliv na realizacijo le teh 	<p>8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov</p> <p>8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.</p> <p>4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.</p> <p>9.1 Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.</p> <p>9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.</p>
Energetika	<ul style="list-style-type: none"> - stopnja skladnosti z lokalnim energetskega konceptom - obseg energije, pridobljene iz obnovljivih virov - stopnja prizadetosti energetskega potenciala - obseg uničenih virov za pridobivanje energije 	<p>2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.</p> <p>4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.</p> <p>7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskega omrežij z omrežji sosednjih držav.</p>

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge

2. FIZIČNE IN MORFOLOŠKE ZNAČILNOSTI PROSTORA		
PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Povezave v prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - stopnja povezanosti naselij in programov v prostoru - stopnja izboljšanja prometnih povezav med različnimi programi v prostoru - stopnja razbremenitve (lokalnega) omrežja - obseg zmanjšanja časov vožnje - stopnja posodobljenosti elementov prometnic - stopnja prometne varnosti - število tangenc (lokalnega cestnega omrežja), - dolžine tangiranih odsekov, posredne motnje v delovanju cestnega sistema in prometa - število novih navezav na druge prometne sisteme - obseg spremembe prometnih obremenitev / ravni uslug - način organiziranja gradbiščnega prometa - stopnja sinergijskih učinkov (sočasnost funkcij) 	<p>2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.</p> <p>2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.</p> <p>4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.</p> <p>4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije.</p> <p>5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij.</p> <p>7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.</p> <p>7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetske omrežij z omrežji sosednjih držav.</p> <p>7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.</p> <p>12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>
Strukturne značilnosti prostora	<ul style="list-style-type: none"> - stopnja ohranjanja / prilagajanja prostorskim razmerjem - stopnja ohranjanja celovitosti funkcionalno in prostorsko zaokroženih območij - stopnja prilagajanja smerem, koridorjem, robovom v prostoru - stopnja ohranjanja in prilagajanja tipološkimi značilnostmi - stopnja prilagajanja merilu prostora 	<p>4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.</p> <p>8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.</p> <p>10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.</p>

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 4

PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Naselja in njihov (fizični) razvoj	<ul style="list-style-type: none"> - obseg in način poseganja v obstoječa območja naselij - število rušenih / neposredno tangiranih objektov - stopnja ohranjanja / izboljšanja možnosti za urbani razvoj (razvoj posameznih dejavnosti in funkcij naselja) - stopnja fizičnega omejevanja nadaljnjega razvoja naselij - stopnja spreminjanja kakovostnih morfoloških in funkcionalnih značilnosti naselij - stopnja ohranjanja kakovostne oz. značilne vidne podobe naselij - stopnja izboljšanja / poslabšanja dostopnosti in medsebojne povezanost - stopnja ohranjanja enovitosti naselij / ločevanja posameznih delov naselij - obseg posrednih vplivov (povečanje potreb po širitvi naselja) - način poseganja v funkcionalno zaokrožena območja naselij 	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja
Krajina (krajinska zgradba)	<ul style="list-style-type: none"> - stopnja ohranjanja zaokroženih, krajinsko pestrih območij, predvsem izjemnih krajin - obseg posega v prepoznavna območja, stopnja zmanjšanja / povečanja prepoznavnosti - obseg poškodb / uničenja prvin prepoznavnosti krajine - stopnja zmanjšanja enovitosti območij, stopnja prilagajanja parcelni strukturi in ostalim krajinskim značilnostim (živicam, mirkoreliefnim pojavom) - stopnja ohranjanja krajinskih vzorcev - sprememba in obseg spremembe kakovosti krajinske slike - stopnja prizadetosti ekoloških kakovosti krajine 	<p>1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja</p> <p>8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.</p> <p>10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.</p>

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 4

3. KULTURNE ZNAČILNOSTI PROSTORA		
PODROČJE	KAZALNIKI	Izhodišča iz SPRS: Podcilji iz SPRS
Kakovost bivalnega okolja	<ul style="list-style-type: none"> - stopnja razbremenjenosti / dodatne obremenjenosti naselij - sprememba opremljenosti, dostopnosti do storitev - sprememba podobe bivalnih okolij - prisotnost / oddaljenost motečih prvin / značilnosti 	<p>1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja</p> <p>4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.</p> <p>4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.</p> <p>10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.</p>
Kulturna dediščina	<ul style="list-style-type: none"> - obseg in značilnosti posega na območja in objekte kulturne dediščine - število / dolžina / površina pričakovanih poseganj / poškodb / uničenj - obseg in značilnosti posega v celovitost območij in vplivna območja (funkcionalne in zgodovinske celote), - prekinitve vizualnega stika - povečanje števila obiskovalcev - stopnja povečanja prezentiranosti in promocije dediščine - povečanje investicij v ohranjanje kulturno dediščino - število obiskovalcev 	<p>4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij.</p> <p>10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost</p>
Mentalne značilnosti prostora	<ul style="list-style-type: none"> - število in obseg uničenih izjemnih krajin, dediščinskih krajin, območja s simbolnimi pomeni, asociacijskimi vrednostmi - število in obseg bistveno spremenjenih značilnih kakovostnih vizure z območja načrtovane prostorske ureditve in na območje načrtovane prostorske ureditve 	<p>4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.</p> <p>10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.</p>

PRILOGA 5: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP POMURSKA IN CILJI SPRS, 2004.

Projekt RRP z opisom predvidenih ključnih rezultatov	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
<p>Ureditev degradiranega območja Soboško jezero Ključni rezultat: revitalizirano območje ob jezeru in nova turistična rekreacijska infrastruktura</p>	<p>1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti</p>
<p>Pomurska kolesarska pot Ključni rezultat: izgrajena kolesarska pot v dolžini 64 km, od tega izgrajenih 5 premostitvenih objektov in povečanje števila turističnih nočitev</p>	<p>1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev. 2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij. 2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.</p>
<p>Ohranjanje kulturne dediščine Pomurja Ključni rezultat: vzpostavljen center za arheološko dediščino in digitalni arhiv kulturne dediščine, vzpostavljen sklad Ustvarjalnost, povečanje števila obiskovalcev za</p>	<p>10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojnih in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba.</p>
<p>Celovito ravnanje z vodami v Pomurju Ključni rezultat: 10.000 manj poplavno ogroženih prebivalcev</p>	<p>4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami. 9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.</p>
<p>Biosferni rezervat Mura Ključni rezultat: - upravljanje območja Natura 2000 - upravljanje porečja Mure in njenih pritokov s ciljem povečanja protipoplavne varnosti in revitalizacije izsušenih kanalov in mrtvic, - povečanje samooskrbe z energijo, - varovanje naravnih vrednot in kulturne</p>	<p>9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč. 10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost. 10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojnih in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba. 11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja.</p>

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 5

dediščine ter izgradnja turistične infrastrukture.	11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom 11.3 Vzpostavitev omrežja posebnih varstvenih območij in zavarovanih območij.
Razvoj regijskega letališča Murska Sobota Ključni rezultati_ - urejena asfaltirana vzletno pristajalna steza: 1.200 x 23 m, - urejena asfaltirana vozna pot: 4.4000 m ² , - dograjen hanger B: 400 m ² , - izgrajen nov hanger: 225 m ² .	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij 2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.
Gradnja širokopasovne povezave GOŠO (gradnja širokopasovnega območja) končni rezultat: vsaj 4.141 novih širokopasovnih priključkov ter 98 % pokritost prebivalcev	7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.

PRILOGA 6: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP PODRAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.

Pregled projektov RRP Podravska	Cilji SPRS, 2004
Celovita oskrba Podravja s pitno vodo ter ureditev ravnanja z odpadnimi vodami	4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Projekt IOT – inovativne odprte tehnologije	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.
Drava - reka za prihodnost - Natura 2000	5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.). 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti. 9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč. 11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja. 11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.

PRILOGA 7: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP KOROŠKA IN CILJI SPRS, 2004.

Projekt / ukrepi RRP	Cilji SPRS
Razvoj in opremljanje poslovnih con v Koroški regiji.	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
Modernizacija železniške proge Maribor – Prevalje. Prometna povezava 3. razvojna os v Koroški regiji. Daljnovod 2x 110 kV – oskrba Mežiške doline z električno energijo.	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji. 7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskih omrežij z omrežji sosednjih držav
Zgornji projekti skupaj:	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij.
Sanacija degradiranih območij Mežiške doline (okoljska sanacija).	1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.
Obvladovanje v porečju Mislinje in Suhadolnice. Poplavna varnost porečja Meže. Zaščitni ukrepi za poplave v industrijski coni Pameče. Sistem zgodnjega opozarjanja na poplave. Reševanje plazovitih območij.	9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč. 4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami

PRILOGA 8: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP SAVINJSKA IN CILJI SPRS, 2004.

Projekt RRP z opisom predvidenih ključnih rezultatov	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Prehranska samooskrba Savinjske regije – zelenjava	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.
Vonarsko jezero; Razvoj objezerskih območij Savinjske regije;	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.
Mreža podjetniških inkubatorjev Savinjske regije;	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
Vzpostavitev mreže kolesarskih poti in stez v Savinjski regiji za trajnostno mobilnost;	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.3. Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih, storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
Vizija Pohorje 2030; Cilj je razvoju sonaravnega turizma ter vzpostaviti povezavo med varstvom narave, kulturno dediščino, kmetijstvom in turizmom	5.3. Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.). 6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti. 10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost. 10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojni in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba. 11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenju z naravnimi viri 11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenju z naravnimi viri in prostorom.
Mreža dnevnih in medgeneracijskih centrov za okrepitev in izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe.	4.3. Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih, storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

PRILOGA 9: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP ZASAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.

Projekt RRP z opisom predvidenih ključnih rezultatov	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
izgradnja verige hidroelektrarn na srednji Savi ključni rezultat: stabilnejša oskrba regije z električno energijo	7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskih omrežij z omrežji sosednjih držav.
Projekti celovite prenove rudarsko – industrijskih območij	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev 1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi. 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti. 3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev. 3.3 Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih. 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja. 4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

PRILOGA 10: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP POSAVSKA IN CILJI SPRS, 2004.

Projekti RRP z opisom predvidenih ključnih rezultatov	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Za posavski gozd in les Ključni kazalniki uspešnosti so komunalno opremljena zemljišča, število novo zaposlenih, najmanj 6 novo vzpostavljenih lesnih centrov in 15 vključenih podjetij.	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
Razvoj in opremljanje poslovnih con v Posavju. Ključni kazalniki uspešnosti projekta so število novih delovnih mest in obseg novih poslovnih površin na 160 ha.	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
Dostopna dediščina – nove vsebine in celostno ohranjanje in predstavljanje dediščine Posavja	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.
Gradovi Posavje – Posavska stoletja, dežela gradov in glasbe	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.
Revitalizacija stavbne dediščine za vzpostavitev stacionarnih kapacitet v regiji Posavje po vzoru razpršenega hotela	6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju. 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.
Mestna jedra – obnova in revitalizacija posavskih mest	4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja. 4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenavo in oživljanje mest in drugih naselij.
Oblikovanje regionalnih centrov za oskrbo z biomaso in ravnanje z lesnimi odpadki.	6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Izgradnja primarnega namakalnega sistema Arnovo selo in zagotavljanje požarne vode iz vodnega vira HE Brežice	4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami. 8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov. 8.3 Ohranjaje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo 9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.
Izgradnja namakalnih sistemov ob reki Savi.	8.3 Ohranjaje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 10

<p>Agrarne operacije na območju občine Krško.</p>	<p>8.3 Ohranjaje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo</p>
<p>Ureditev in posodobitev obstoječih in novih vodnih virov Ključna kazalnika uspešnosti projekta sta število novih vrti (vodih virov), število zgrajenih naprav za pripravo vode.</p>	<p>4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>
<p>Vzpostavitev eko-remediacijskega središča v Posavju Ključni kazalnik uspešnosti so število rastlinskih čistilnih naprav in sonaravno urejenih vodotokov.</p>	<p>12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>
<p>Razvoj sistemov odgovornega in trajnostnega ravnanja z odpadki.</p>	<p>12.3 Racionalno ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki</p>
<p>Povečanje stopnje priključenosti na obstoječe čistilne naprave in izgradnja sekundarne fekalne kanalizacije na območju Posavja Ključni kazalnik je vsaj 95 % delež prebivalcev, ki so priključeni na sistem odvajanja in čiščenja odpadnih voda.</p>	<p>12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>
<p>Čiščenje odpadnih komunalnih voda v manjših aglomeracijah Ključni kazalnik uspešnosti projekta je vsaj 65 % delež prebivalcev priključenih na javno kanalizacijsko omrežje v letu 2020 v primerjavi s 35 % deležem priključenih leta 2014.</p>	<p>12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>
<p>Spodbujanje trajnostne mobilnosti v Posavju Ključni kazalnik uspešnosti: število polnilnih postaj in delež povečanja dolžne večnamenskih poti.</p>	<p>2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.</p>
<p>Daljinsko ogrevanje iz različnih virov v Posavju Ključni kazalnik uspešnosti projekta je število gospodinjstev, ki so priključeni na daljinski sistem ogrevanja.</p>	<p>12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).</p>

**PRILOGA 11: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP JUGOVZHODNA SLOVENIJA IN CILJI
SPRS, 2004.**

Projekt RRP s opisom ključnih kazalnikov	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje dolenjske	4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami. 9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.
Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica – Ribnica – Kočevje oskrba s pitno vodo na območju Suhe krajine Ključni kazalniki: dolžina novozgrajenega in/ali obnovljenega vodovodnega omrežja (km), povečanje števila prebivalcev z zagotovljenim varnim dostopom do zdravstveno ustrezne pitne vode in zagotovitev ustrezne infrastrukture za oskrbo s pitno vodo za 25.000 ljudi	4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Odvedena in očiščena odpadna voda v regiji Ključni kazalniki: dolžina saniranega in/ ali novozgrajenega kanalizacijskega sistema (km) in število priključenih objektov na kanalizacijsko omrežje.	12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Izboljšanje in povečanje trajnostne mobilnosti v regiji	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.
Izboljšanje prometne dostopnosti in povezanosti: Južni del 3. razvojne osi (priprava prostorske in projektne dokumentacije). 3. A razvojna os (priprava prostorske in projektne dokumentacije).	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Širokopasovna omrežja v regiji Ključni kazalniki: penetracija širokopasovnega dostopa hitrosti 100Mb/s (%) in število izvedenih internetnih priključkov	7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja
Trajnostna urbana strategija Ključni kazalniki: izdelana in sprejeta TUS Mestne občine Novo mesto in izvedeni projekti po TUS Mestne občine Novo mesto	4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja 4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture. 2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.
Lesni centri Dolenjske	3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti. 8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.

PRILOGA 12: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP JUŽNA PRIMORSKA IN CILJI SPRS, 2004

Projekt RRP s opisom predvidenih aktivnosti	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Prioriteta: krepitev konkurenčnosti gospodarstva in zaposlovanje	
Izgradnja poslovne cone oz. ekološke poslovne cone z južno obvoznico v mestu Sežana	3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
Pomorski potniški terminal Koper (Cruise Slovenia)	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij. 7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Prioriteta: Razvoj turizma	
Sonaravna ureditev obalnega pasu: - Ureditev obale Koper-Izola - Ureditev pešpoti med Lucijo in Sečovljami, ureditev privezov v kanalu Sv. Jerneja - Ureditev skladišč soli v Portorožu	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja 1.3. Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi. 3.2. Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev
Projekt golf igrišče Portorož v Sečovljah	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja 10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost
Mreža bivalnih kapacitet z nastanitveno podporo za ranljive skupine	3.3 Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih
Natura 2000: Razvoj z naravo v porečju Dragonje	11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja. 11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.
Natura 2000: Upravljanje geoparka Kras	11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja. 11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.
Regionalni program namakanja kmetijskih zemljišč in izvedba prioritarnih investicij???	8.3 Ohranjanje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo.
UP	

se nadaljuje...

...nadaljevanje Priloge 12

Prioriteta 4: Infrastruktura, okolje in trajnosten prostorski razvoj	
Izboljšanje dostopnosti na območje pristanišča – nov(i) vhod(i)	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi. 2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Trajnostna mobilnost - Vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture
Racionalna mreža in sanacije javnih stavb in razsvetljave v lasti lokalnih skupnosti zaradi večje energetske učinkovitosti	4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.
Trajnostni prostorski razvoj čezmejne urbane mreže	5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij. 5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.)
Oskrba s pitno vodo	4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Infrastruktura za čiščenje in odvajanje komunalne odpadne vode	12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Sonaravna ureditev obalnega pasu: Integralno upravljanje in priprava prostorske dokumentacije	1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev 1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi. 8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.

PRILOGA 13: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP SEVERNA PRIMORSKA IN CILJI SPRS, 2004

Projekt RRP s opisom predvidenih aktivnosti	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Trajnostni razvoj urbanih območij (regionalnega in subregionalnih središč) in sanacija degradiranih območij subregionalnih središč.	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
Poplavna varnost območja ob reki Vipavi (celovita obravnava, gradbeni in drugi ukrepi Model odpornosti lokalnih skupnosti na nesreče in okoljska tveganja v regiji)	4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.
Evropsko teritorialno združenje za teritorialno sodelovanje EZTS GO.	5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij. 5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.).
4. razvojna os in krepitev cestnih povezav z regijskim središčem	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Regionalno kolesarsko omrežje Projekti krepitve trajnostne mobilnosti (načrt trajnostne mobilnosti in prometne strategije, urejanje mirujočega prometa, peš con).	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
Intermodalni logistični center Vrtojba Regijski poligon varne vožnje	3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti
Gradnja, vzdrževanje in upravljanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij	7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.
Okoljska infrastruktura in optimalno delovanje JGS z zagotavljanjem kvalitetne okoljske infrastrukture in učinkovito upravljanje	4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije. 12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Izkoriščanje vodnega potenciala v energetske namene	8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.
Triglavski narodni park Projekt širšega območja Trnovskega gozda in Nanosa Projekt območja ob reki Vipavi	5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.) 11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja 11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom..

PRILOGA 14: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP GORENJSKA IN CILJI SPRS, 2004

Projekt RRP s opisom predvidenih aktivnosti	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Trajnostna in zelena mobilnost in mreža kolesarskih poti.	2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
Sanacija degradiranih površin. V regiji je evidentiranih 22 degradiranih območij v skupni površini 138 ha.	4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture
Regijsko potniško središče s celovito prometno, energetsko in prostorsko ureditvijo v Kranju	2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij
Razvoj kolesarskih povezav v Sloveniji.	2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij
Poslovno-logistična cona Brnik.	3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
4. razvojna os, Železnica II tir. Povezava Primorske z Gorenjsko s cestnim predorom Bohinj – Most na Soči. Nadgradnja regionalnih cestnih povezav med gorenjsko avtocesto in blejsko – bohinjским kotom.	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji
Triglavski narodni park, s podprojektom trajnostna mobilnost v TNP in razvoj trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture.	5.2. Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij 5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.) 2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom. 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture. 6.1. Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju
Centri domače in umetnostne obrti na Gorenjskem – Ureditev planin in domačija na Gorenjskem – stavbna dediščina gorenjskega podeželja.	6.1. Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju

PRILOGA 15: POMEMBNEJŠI PROJEKTI RRP OSREDNJESLOVENSKA IN CILJI SPRS, 2004

Projekt RRP s opisom predvidenih aktivnosti	Prispevek k doseganju ciljev SPRS
Projekt umetniških akademij	4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture
Intermodalni logistični terminal Ljubljana	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.
HE na Savi	7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskih omrežij z omrežji sosednjih držav
Projekti za vzpostavitev trajnostne mobilnosti	2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij. 2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom 7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Ukrepi s področja prometne infrastrukture	7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
Okoljski projekti odvajanja in čiščenja odpadnih voda	12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).
Ljubljansko stičišče inovativnosti	1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. 2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij. 3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev